

Yıl : 3 Sayı : 13

GERGEF

EDEBİYAT DERGİSİ

Ocak - Şubat
2023

Fotoğraf: Recep ŞEN

Yasin MORTAŞ - Ali Kemal MUTLU - Recep ŞEN - İsmail BİNGÖL - Akif DUT - Yunus LAÇİN
Recep TURAN - Nurkan GÖKDEMİR - Selim ERDOĞAN - Hayrettin DURMUŞ
Ahmet KARPINAR - Ayşe ARSLAN - Ahmet Sami BENLİ - Ahmet KAFKAS
Mehmet OSMANOĞLU - Mehmet PEKTAŞ - Kemal ÖZAYDIN - Mahmut TOPBAŞLI
Ahmet ŞEN - Nilüfer AKINGÜL - Meryem KÜÇÜK - Ali PARLAK - Neslihan KARAHAN
Tuğba ERGEN - Kazım GÖK - Ramiz AYDIN - Rumeysa SAKARYA - Mutlu ÖZÇELİK
Sevda A. BAŞTIMAR - Mehmet MEMDOĞLU - Ecrin ADANALI - M.Nihat MALKOÇ
Tayyib ATMACA - Şener ÖKTEM - Fatma SÜMER - Recep HALİLOĞLU - Yunus EMRE

BU SAYIMIZDA

- Ucu Yâr Zülfünde Yol Gerek Bana - Genel Yayın Yönetmeni / 3
Düz Yokuş - Yasin MORTAŞ / 4
Zaman Ezilse Buzla - Ali Kemal MUTLU / 5
Şair-Yazar Mehmet GÖZÜKARA ile Söyleşi - Recep ŞEN / 6
Eski Dostlarla Birlikte - İsmail BİNGÖL / 12
Yenilgiden Dönerken - Akif DUT / 13
Yollar Yıllanır da Yıllar Yollanmaz mı - Yunus LAÇİN / 14
Sarı Eksiklik (Öykü) - Recep TURAN / 16
Kalp Gergefi - Nurkan GÖKDEMİR / 19
Veda Mevsimi - Selim ERDOĞAN / 20
Türkülerle Yolculuk - Hayrettin DURMUŞ / 21
Yol Yorgunu - Ahmet KARPINAR / 23
Sonbahar Süslü Yollar - Ayşe ARSLAN / 24
Yol Kısılır Aşk Gelince - Ahmet Sami BENLİ / 25
İşyana Teşvik Kredisi - Ahmet KAFKAS / 27
Kervan - Mehmet OSMANOĞLU / 28
Uçurtmanın Peşinde (Öykü) - Mehmet PEKTAŞ / 29
Yolların Dilini Yolu Sevdadan Geçenler Bilir - Kemal ÖZAYDIN / 32
Yükün Nedir Sen Kimsin - Mahmut TOPBAŞLI / 34
Forbidden Zone - Ahmet ŞEN / 35
Dönemeç - Nilüfer AKINGÜL / 36
Sapak - Meryem KÜÇÜK / 37
Anadolu'yum - Ali PARLAK / 38
Duman Duman İçe Yolculukta Yok Oluş (Öykü) - Neslihan KARAHAN / 39
Yol - Tuğba ERGEN / 41
Su Yolu Uzun Yolculuk Özgürlük - Kazım GÖK / 42
Bir Yaşlının Kış Gecesi Yalnızlığı - Ramiz AYDIN / 43
Yakından Bakınca - Rumeysa SAKARYA / 44
50 Kuruş (Öykü) - Mutlu ÖZÇELİK / 45
Gecede Bir An (Öykü) - Sevdâ A. BAŞTIMAR / 48
Yol - Mehmet MEMDOĞLU / 50
Hüzün Ateşi - Ecrin ADANALI / 51
Gidenler Dönüyor - M.Nihat MALKOÇ / 52
Geçmiş Günler Matinesi-2 - Tayyib ATMACA / 53
Okumalarım - Şener ÖKTEM / 57
Seyri Âlem Köşesi - Fatma SÜMER / 59
Divan Köşesi - Recep HALİLOĞLU / 62
Bir Kez Gönül Yıktın ise - Yunus EMRE / 64

Yıl: 3 Sayı: 13
Ocak - Şubat 2023

19 Mayıs Gazetesi ve Matbaası Adına
Derginin Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü
Adil ATICI

Genel Yayın Yönetmeni
Recep ŞEN

Editör
Ahmet KAFKAS

Yayın Kurulu
Recep ŞEN
Ahmet KAFKAS
Mehmet OSMANOĞLU
Emre KOÇ
Erhan ÇAMURCU

Son Okuma
Mehmet OSMANOĞLU

Tasarım
Esma Nur ÇALIŞKAN

Yönetim ve Haberleşme
19 Mayıs Gazetesi ve Matbaası
Cumhuriyet Mah. Ekrem Ünyay Cad.
No:10 - 19 Mayıs / SAMSUN
0362 511 32 23 - 0545 511 32 23

Gergef Web:
www.gergefedebiyatdergisi.com

E-posta Adresi:
gergefedebiyatdergisi@gmail.com

Sosyal Medya
Instagram: @gergefedebiyatdergisi
Twitter: @gergefedebiyat
Facebook: @gergefedebiyatdergisi

Yayın Türü
Sürekli Yayın
İki Aylık e-dergi

Dergimiz İki Ayda Bir Kendi İnternet Sayfasında
ve 19mayisgazetesi.com İnternet Sayfasında
E-Dergi Olarak Yayımlanmaktadır, Ücretsizdir.
Eserlerin Hukuki Sorumluluğu Yazarlarına Aittir.
Gergef Edebiyat Dergisinde Yapılan Alıntılarda
Kaynak Gösterilmesi Zorunludur.

UCU YÂR ZÜLFÜNDE YOL GEREK BANA

Sevgili dostlar, üçüncü yılımızın ilk sayısında güzellikler üretme amacıyla çıktığımız edebiyat yolculuğuna devam ediyoruz. Bu sayımızın eserlerinde “yol, yolcu ve yolculuk” temalarına ağırlık vermeye çalıştık.

“Her sözüm gülşen-i ma’nâya gönül bezminden / Gül gibi rengli nergis gibi mestâne gelir” demişti başı dumanlı şairimiz Nedim. Bunu derken aslında edebiyata gönül verenlerin yol hikâyesini özetlemişti. Benim her sözüm gönül bezminden mananın gül bahçesine gül renkli ve nergis kokulu bir halde gelir. Edipler eşyaya, mekâna, topluma ruh katan insanlardır. Onlar, edebiyat yolculuğunda Allah’ın kendilerine bahşettiği eşsiz yetenekler sayesinde sihirli kelimelerle yolculuk yaparken eşyaya, insana, söze, mekâna dokunur; ruh ve anlam katarlar. Çünkü bu yolculukta gönül tezgâhında estetik formda biçimlenmiş güzel sözün açamayacağı kapı yoktur.

Edebiyat yurdunun müstesna şehirlerini fethe çıkmak, bu şehirlerin gerçek fatihleriyle tanışmak, gönülleri hoş eden güzelliklerini keşfetmek de bir yolculuktur. Bu anlamda, kütüphane raflarında bizi bekleyen medeniyetimizin eşsiz eserlerini keşfe çıkmaya, onları okuyup içselleştirmeye, bu uğurda gayret sarf etmeye her zamankinden daha fazla ihtiyacımız var. Çünkü bu eserler bizim dünya yolculuğumuzu anlamlı kılacak, bize kimlik kazandıracaktır.

Orta Asya sûfilığının gelişmesinde önemli rol oynayan büyük veli Abdülhâlik-ı Gucdüvânî’nin her biri insanın yolunu aydınlatan kandil mesabesindeki on bir prensibinden birisi de *Sefer Der Vatan*’dır. Dünyada sefer halinde olmak. İnsanın gereksiz gezintilerden kaçınarak kendisini iç âlemindeki seyahate yöneltmesi. Yani halktan Hakk’a doğru yürümek... Mülk âleminde melekût âlemine sefer etmek... İlmel yakîn derecesinden aynel yakîn derecesine ulaşmak... Kötü huylardan uzaklaşarak ruhu latif duygulara yöneltmek... Kısaca; insanın kendi ruh dünyasında kâmil bir rehber eşliğinde Allah’a vuslatını anlatır bu kavram.

Seferiyiz hepimiz ve bu dünyada adetli nefeslerimizin sayısı kadar konaklayıp ebedi menzilimize varacağız. Bu kısa konaklama süresince arkamızda güzel eserler, izler bırakmak gibi bir azmimiz olmalı. Bizden geriye hangi ses, hangi yazı, hangi renkler kalacak? Bedenlerimiz toprak olacak ama eğer becerebilirsek geriye bıraktığımız eserlerle insanların gönüllerinde yaşamaya devam edeceğiz. Bundan daha büyük mutluluk olabilir mi? Bundan daha güzel yol, bundan daha bahtiyar yolcu ve bundan daha anlamlı yolculuk olabilir mi?

Evvel refik, ba’det tarik kaidesince yolculukta yârenlik esastır. Nasıl ki taşlar birbirlerine kenetlenerek bir binayı ayakta tutuyorsa, insanlar da ruh ve gönül birlikteliği yaparak, birbirlerini seyerek ve sayarak toplum binasını ayakta tutabilir, yolculuklarını selamete sürdürebilirler.

Yolunuz, bahtınız açık olsun efendim. Selam ve muhabbetlerimizle.

Recep ŞEN
Genel Yayın Yönetmeni

DÜZ YOKUŞ

Yasin MORTAŞ

gel dedin
gelmenin o unutuş serçeleri öldü
yağmur ağaçları döküldü
toprağı kanattı çağırdığın yol

yaşamak düzlüğünde
içim bir kubbe dolusu gök olmuştu
öğleyi gölgeleyen yoktu
ikindiyi silkeleyen üstümden
gel dedin/ isteksiz
çekildi nasılsa kanımdaki serüven

o güneş dolusu yolları tuttu çağrın
göründüğüm gibi gittim ben de/şehrime

gün söndü
soğuttu ateşler içindeki ödevi
perdeler kül oldu notalar defterinde
kalbim kaygıyla kaynadı gördüm
hamlığım gittikçe ne güzel öldüm

sustu yeryüzüne düzlük çağıranlar ağzı
aktı nefis düzlüklerine gök

cebimde bir yol azığı geldim/ git desen de

ZAMAN EZİLSE BUZLA

Ali Kemal MUTLU

Zerk olmuş zerresine sanki binlerce asır
İzanın kadrajında Bursa şimdi an kadar
Eser ruh ikliminden rüyaya akseden sır
Büyütür çınarları göğsünde cihan kadar

Örerek kozasını tarihin dem böceği
Yeşil bir ipek gibi dokur arzını bütün
En ulvî huşularda bekleyip geleceği
Zamanı buzla ezer gayba uçacağı gün

Gümüş hasretler akar hissinin serhaddinden
Kubbelerinde gezer mazi bakışlı kuşlar
Kavuşur kuşaklarca türlü yürek, her dinden...
Düzlüklerle buluşur nihâvendî yokuşlar

Alışır şafağında Murad'ın gam kandili
İçli hicranlar dolar türbelerin kalbine
O şeyda bülbüllerin tutulunca bam dili
Yaslı güller üşüşür fecrin dizi dibine

Doldurdukça gökleri cennet renkli tekbirler
Uhrevi hicretlerin inzivası kıvrılır
Yunar Ulu Cami'de gönlü zemmeden kirler
Hiçliğin gölgesinde an mekândan sıyrılır

Davudî segâhlarda dalgalanır çiniler
Bir şerbet şahabında ufku setreder Mevlid
Sanki bin bir melekût onda şem'i ninniler
Revaklı kollarında uyur mağrur Bayezid

Çağların ellerinde yanan bir meşaledir
Taşınır nesillerin kadim dimağlarında
Bursa Türk'ün bahtına nakşedilmiş laledir
Alevlenir kokusu fetih چراغlarında

Zerk olmuş zerresine sanki binlerce asır
Orhan'ın gözlerinde Bursa artık an kadar
Zamanı buzla ezse rüyaya akseden sır
Büyütse çınarları yeniden Osman kadar

ŞAİR-YAZAR MEHMET GÖZÜKARA İLE EDEBİYAT, HAYAT, ŞİİR ÜZERİNE SÖYLEŞİ: Recep ŞEN

Sevgili hocam, Gergef Edebiyat Dergisi okurları için kendinizi kısaca tanıtır mısınız? Gönünüzde şiir ateşinin tutuşturulmasına sebep olan kıvılcım neydi? Mehmet Gözükara'nın şiir yolculuğu nasıl başladı ve bugünlere nasıl geldi?

Nüfus kaydına göre 02 Şubat 1962, ananım dediğine göre ise 22 Şubat 1963'de Elbistan'a bağlı Eldelek köyünde doğdum. Babamın adı Muhiddin, anneminki ise Güllü'dür. İlkokulu köyümde, Elbistan'da başladığım ortaokulu ise Adana-Çukurova ortaokulunda tamamladım. Akabinde girdiğim imtihanın neticesinde Kahramanmaraş Endüstri Meslek Lisesinin Teknik Lise bölümünü kazandım ve buradan mezun oldum. 19.02.1982 yılında başlayan iş hayatım, Afşin-Elbistan A Termik Santral'inden 14.08.2015 tarihinde emekli oluncaya kadar devam etti. Evli, iki çocuk babası ve dört torun dedesiyim. Yayınlanmış on altı kitabım var.

İkinci sualinize gelince, insan farklı ünitelerden bir araya getirilmiş organize sanayi gibi bir yapıya sahiptir. Bu organize sanayi bir ihtiyacın ortaya çıkması durumunda ham maddeyi mamul hale getirecek düzenekleri bir araya toplayarak, işler duruma getirdiği fabrikayı işletmeye alır. Ürettiği her farklı ürün, başka bir üniteden elde edilir.

Şiiri de bir ürün olarak düşünecek olursak ki öyle. Akıl-duygu-his menşeli, şiir üretimine uygun parçalar gönül dünyasında monte edilerek işletmeye alınır.

Benim gönlümde şiir ateşinin harlanmasına, merhum Abdurrahim Karakoç üstadı çok yakından tanımam vesile oldu. En zor zamanlarda dahi kimselelerin söyleyemediği hakikati, problemleri şiir yoluyla -formüle ederek- bir çırpıda söylemesi karşısında duyduğum hayranlık, beni onun gibi söz söylemeye yönlendirdi.

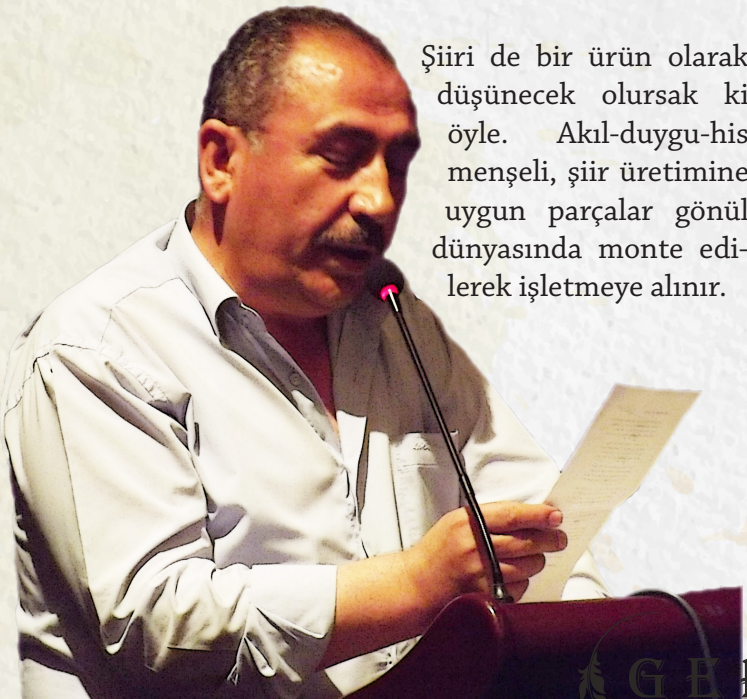
Bu usta şairin şiirlerinden aldığım ilhamla yazmaya başladım. İlk başlarda yazdıklarımı onun yazdıklarına benzetme gayretim oldu. Bunun beni bir yere götürmeyeceğini fark ettiğimde kendi şiirimi kurmam -oluşturmam- gerektiğinin farkına vardım ve kendi sözümü yakaladım. Ne olmak istediğin tabii ki önemli ama ne olduğun daha önemli! Bende Karakoç'u ararken, bende Gözükara'yı bulduğumda esas aradığımın bende ben olduğu gerçeğiyle yüzleştim. Akabinde ben olarak yazdıklarımla bu günlere geldim.

Şiir ve yazılarınızı okuduğumuzda geleneğe yaslanan yönünüzün ağır bastığına şahit oluyoruz. Şunu sormak istiyorum aslında: Şiirin gelenekle bağı noktasında neler söylemek istersiniz?

Toplumu bir arada tutan en önemli unsur şüphesiz ki ortak kültürdür. Kültür ise, bizi biz yapan değerler manzumesi, gelenek ve göreneklerimizdir. Gelenekler yazılı olmayan, ancak uyulması gereken kurallar bütünüdür.

Bu kısa girizgâhtan sonra sualinize cevap vereyim. Gelenekten beslenmeyen şiir bize ait şiir olmaz. Çünkü şiir şuur altındaki ilhamların bir tezahürüdür. Şair mensubu olduğu kültürün temsilcisidir. Bir şair başka bir kültüre ait söz söylüyorsa, artık o temsil ettiği kültürün şairidir.

"Anadolu insanının hayatındaki mağduriyeti, yaşadığı mahrumiyeti, tevekkülündeki mazlumiyeti, tavrındaki mahcubiyeti, aşkındaki masumiyeti, gönlündeki

muhabbeti, hayalindeki saadeti, iç dünyasındaki samimiyeti, heyecanındaki kudreti, ruhundaki asaleti, sevdasındaki iffeti, kalbindeki üfeti, kızgınlığındaki hiddeti, öfkesindeki şiddeti ve duygularındaki haşmeti” tahayyül edemeyen bir şair bu milletin destanını yazabilir mi?

Bu necip milleti ayakta tutan kültür hazinesinden beslenmeden, milli kültürümüzün nefesinden, binlerce yıllık tarihimizin sesinden, kendine has sevincinden, neşesinden, coşkusundan, aşk ve sevdasından, yas ve mateminden, düğün ve toyunun yanı sıra; duygularındaki enginlikten, iç âlemindeki zenginlikten, dünyaya bakışındaki güzellikten habersiz olan biri tarafından oluşturulan sanat bu millete ait olabilir mi?

Onun için bu milletin şiirini yazacak şair; üzerimizde esen fırtınalara, kalbimizde çakan şimşeklere, geçmişimizde iz bırakan insanlara, unutamadığımız anlara, ah ettiği zamanlara, yaşadığımız hicranlara vakıf olmalı. Bunun içindir ki, bizim şiirimiz tamamıyla bizdendir. Kendi köklerinden kopuk bir şiir-yazı bu topluma bir değer kazandıramaz.

Dergiler edebiyat dünyasında birer okul mesabesinde kabul edilir genelde. Birçok şairin, yazarın yetişmesine, kültür ve sanat dünyamıza adım atmasına vesile oluyor dergiler bildiğiniz gibi. Günümüz edebiyat dergiciliği hakkında ne düşünüyorsunuz?

Merhum Cemil Meriç, “*hür tefekkürün kalesi*” diye tasvir etmişti dergileri. Bu söze katılmakla birlikte günümüzde geçerliliği konusunda kaygılarım var.

Değerlerimizin hızla tüketildiği günümüzde dergicilikte de tükenmişliğe doğru yol alınıyor. Eski kıymetini koruyamayan ellerde ederinin eridiği kanaati ağır basıyor bende. Ahbap-çavuş ilişkisine dönüşen günümüz dergiciliğinin de “Kim ne der?” kaygısının ağırlık yaptığı dergilerin de temsil ettikleri değerlerin çok uzağına düştüğünü söylemek durumundayım ne yazık ki...

Bir fidanın dikilmesinde bile bir dizi kurallar vardır. Daha önceden analizi yapılmış toprak, mevsiminde dikilecek fidan, belli derinlik ve belli aralıkta olması vs. vs.

Bu örnek bize prensiplerden taviz verilirse istenilen sonucun alınamayacağını işaret etmektedir. İlkeli kadro tarafından neşredilen dergilere sözüm yok. Ancak dergicilik adına bunca enflasyonun yaşandığı günümüzde her dergi için aynı sözü söylemek vicdani olmaz.

Edebiyatın sizin için anlamı ve hayat-edebiyat ilişkisi hakkında neler söylemek istersiniz?

Klişe söyleyişle ifade edecek olursak; edebiyat Arapça “edep” sözcüğünden türetilmiştir. Bizde, Şinasi tarafından günümüzdeki anlamıyla bir sanat türünün adı olarak kullanılmadan önceleri nazım ve nesir türlerindeki eserlere ‘**şiir**’ ve ‘**inşa**’ denilmekteydi.

Günümüzde edebiyat kavramı şu anlamlarda kullanılmaktadır:

1. Düşünce, duygu, olay ve imgelerin insanlarda estetik duygular uyandıracak bir biçimde, dil aracılığıyla, söz ve yazıyla anlatımını amaç edinen sanat.

2. Bu sanatın ilkelerini, kurallarını, bu yolda oluşturulmuş ürünleri inceleyen bilim dalı.

“Hayat-Edebiyat” ilişkisi hakkında birkaç kelam edecek olursak edebiyatın kaynağı hayattır. Buradan yola çıkarak “Edebiyatın varlığını devam ettirebilmesi için hayata ihtiyaç vardır.” demek yerinde bir ifade olur. Yaşanılan veya yaşanılması muhtemel olaylardan yola çıkılarak kurgulanan roman, hikâye, masal, şiir, destan, resim, tiyatro, müzik, türkü vs. hayatın içinde doğar ve kendi varlığını sürdürmeye devam eder.

Sevgili hocam, malumunuz olduğu üzere bakıp geçmelik, seyirlik işlerin daha popüler olduğu bir dünyada yaşıyoruz. Görsellere takılıp kaldığımız böyle bir dünyanın içinde kendini popülerliğin rüzgârına kaptıran bir insan için okumak, hele hele de şiir okumak zor ve zahmetli iştir. Peki, böyle bir dünyada biz ne söyleyelim ki insanlar, özellikle de gençler şiire yönelsin?

Bu konuda açık yürekli olmamız gerekir doğrusu. Şiir estetik ve bir o kadar

da zevk işidir. Sanat zevkenden mahrum toplum ve fertlerin şiirden uzak durması kaçınılmaz bir neticedir. Tüm bu şikâyetlerin arka planında zevkimizi kaybedişimiz, estetikten ayrı düşüşümüzün iç çek-tiren hikâyesi vardır. Resim göze, şiir gönle hitap eder. Teşhis tedaviden önce gelir.

Kal dilinin hâli anlatmaya yetmediği manevi iklimde yetişen nesil gerilerde kaldı. Hayatı yatay yaşayanlarla hayatı dik yaşayanlar yer değiştirdi.

Hani şu, dolu bardağı taşırmayan gül yaprağı gibi olan gönül erlerinden bahsediyorum. Onlar içe doğru yürürken işittiği tanıdık seslerden, sevd gergefinde aşkla dokudukları esrarlı sözleri dışa taşıdıklarında muhataplarında hayranlık uyandıran o dönem kapandı. Ne yazık ki; varlığı ağırlık ve sıkıntı oluşturan, derde deva, cana safa, gönle şifa olmanlar söze yatmaz iflah olmaz durumdalar.

Oysa ehli bilir ki: “Yaprak ve ağaçtan onun türü veya mevsimler nasıl okunuyorsa, insandan da sessiz sözsüz çok hâller okunur. Gönülün sözü; dile gelmeyen, söze sığmayan şekilde, dilsiz de söylenir.”

Harfsiz ve sessiz söz olmaz diyenler yanılğı içinde-ler. Çünkü sözle, sesle, harfle örülmemiş dilsiz söz de var. Ağzımız söylemiyor, dudağımız yok ama baştanbaşa sözü. Manaların ve içimizdekilerin söz kalıbına, harf diline sığmadığını bildirdi bizden öncekiler.

Ya şimdi öyle mi? Öğrenmeye yatkınlığı olmayan bir nesille karşı karşıyayız. Bu keyfe kâfi gelmeyen zevksiz neslin yetişmesinin vebali hepimizin boynuna.

Bu manevi ve milli devreleri felç olmuş kuşağa, yeni ve güncel bir ifadeyle reset gerekli. Fabrika ayarlarına dönmesi sağlanmalı. Irmağın temiz olması yetmez. Oradan su aldığımız kabin da temiz olması lazım. Mazisi temiz bir neslin algısı kirliyse başta anne-babalar, sonra öğretmenler akabinde bütün toplumun başını iki elinin arasına alıp düşünmesinin vaktidir.

Ne söylemeliyiz kısmına gelince “en orijinal şiirin kâinatın kendisi olduğu”nun farkına vardırallım gençlerimizi. Yaprakla dal arasında çiçeğin meyveye dönmesinin kâinat kitabındaki şiirin tezahürü olduğunu nazara verelim.

Şairlerin şiirlerinin yukarda bahsi geçen hikmete yaklaşılabildiği ölçüde şiir olduğunu; kimselere söylenemeyen gizli dertlerin, âşikâr edilemeyen aşkların, karşılıksız sevdaların, kaybolan hasletlerin, özlenen memleketlerin, uzak kalınan sılanın, yâd ellerde yapılan bayramın, beklenen asker yolunun, zaman içinde sararan duyguların, kararlı umutların, yeşerip boy veren hüznün ve daha nicesinin dile getirildiğini, bize has hasletlerin ses ipine dizilmesiyle gerçek şiirin oluştuğunu anlamaları sağlanmalıdır. Eğer bunu başarabilirsek gerisi kendiliğinden hâl yoluna girer.

Sizce bir edebi ifadenin şiir olabilmesi için hangi nitelikleri taşıyor olması gerekir?

Bir edebi ifadenin şiir olabilmesi için fazlalıklarından arınmış, usule, erkâna, adaba uygun, harfî hadelenmiş, gönül tezgâhında işlenmiş, iffet abidesi, izzetin ziyasıyla aydınlanmış, kelimeler ilhamla kalam haline dönüşmüş; kalbe seslendiğinde heyecan uyandıran hikmet pırıltılarından numune taşıyor olması gerekir.

Her şairin inşa ettiği kendi şiir evreni ve şiirlerinde de kendine özgü bir tınısı var. Tabii ki şiir gelen, söylenen, gönle doğan bir güzellik. Buradan hareketle Mehmet Gözükara şiirlerini nasıl söyler, kâğıda nasıl döker? Kelimelerini nasıl seçer?

Friedrich Hegel şiiri “Şiir sanatı; güzel sanatların en üstün ve en zor olanı.” diye tarif etmiş. Bu üstünlük ve zorluk; aklın ötesinde bir irfan ve sezgi, duygunun ötesinde bir ızan

ve duyuş, dilin ötesinde bir idrak ve söyleyiş gerektirir. Gönül teriyle demli, muhtevası hayal, ses ve mana olan, insanı yüreğinden yakalayan şiiri “*Te-fekkür kuşunun Mâverâ’ya doğru kanat vurup uçuşmasıdır.*” diye tanımlayan Abdurrahim Karakoç’un şuurlu söyleyişini örnek alırım.

Konuşma rahatlığında şiir söylemek için, önce söyleyecek sözün, daha sonra dillendirecek kadar yüreğinde yer etmiş derdinin olması gerekir. Şair meramını şiirle dile getirirken yalın ve anlaşılır bir üslubu tercih etmelidir.

Şair söyleyecek sözü olan kişi demektir. Daha anlaşılır bir şekilde söylemek gerekirse şair, söyleyeceği sözü şiir diliyle söyleyen kişidir. Bende şiirimi yazarken derdimi anlatacağım uygun kelimeler seçerim. Şiire girmeyi hak etmeyen kelimelerden kaçınırım. Sözün müsaade ettiği ölçüde darasını düşmeye de dikkat ederim. Ayak müsaade ediyor diye şiiri uzatmam. Söyleyeceğim bitmişse sözü orada keserim. Okuyucunun vaktini gereksiz laf kalabalığıyla çalmamaya özen gösteririm. Hem kendi şiirime karşı hem de genel anlamda şiire karşı bir sorumluluğum olduğunu düşünürüm.

Edebiyat ve özellikle şiir açısından bakıldığında çok bereketli bir coğrafyada doğup yetiştiniz. Edebiyat dünyamızın söz ustalarını yakından tanıma, onlarla sohbet etme, dostluk kurma fırsatınız oldu. Tarihe tanıklık etmek ve bir not düşmek adına o büyük ustaların isimlerini, varsa onlarla olan hatıralarınızı bizimle paylaşırsanız mutlu oluruz?

Haklısınız. Bu coğrafyaya Allah böyle bir güzellik bahşetmiş. Abdurrahim Karakoç, Bahaettin Karakoç, Ali Akbaş, Hayati Vasfı Taşyürek, Ahmet Çıtak, Âşık Mahzuni Şerif, Âşık Hacı Yener, Derdiçok (Lütfü Pişkin), Ferahi (Durdu Mehmet Sağ) Kul Hamit (Hamit Koca), Kâmil Bozkurt, Şevket Bulut, Hacı Hasan Uğur, Ali Gözükkara, Hafız Rahmi, Ulvi Eren, Mustafa Arif Arık, Adil Soydan, Âdem Konan, İsmail Kutlu Özalp, Durdu Güneş, Mustafa Türk, Muhsin Özalp, Celalettin Kurt, Kazım Özcan, Durdu Güneri, Ziya Ergin, Ali Gürbüz, Ahmet Bulut, Seydahmet Kutuzman, Kazım Yüksel, Hüseyin Göçer, Mustafa Uğur, Mehmet Göçer, Osman Konak, Tayyip Atmaca, Yasin Mortaş, Mehmet Osmannoğlu, Haşim Kalender, Giryani (Erol

Boyunduruk) ve daha niceleri... Sözü halaya dizip kelimeleri coşkulu ses armonisiyle raks ettiren, gönüllerinde karşılığı olan hissiyatlarını dokunaklı ifadelerle dile getiren şairler bulunmaktadır memleketimde. Birlikte şiir meydanına çıkıp söz örsünde harfi haddeli şiirler yazmışlardır.

Benim gönül dünyamda hepsinin yeri ayrı. Ancak merhum Abdurrahim Karakoç ve Bahaettin Karakoç’a Allah’ım rahmet eylesin, Ali Akbaş hocamın da ömrünü bereketli kılsın bunların yeri daha da ayrı. Bunun nedeni de bu üç şairle ailecek tanış-konuş olmam hem de sohbet dairelerinde bulunmuş olmamdır. Ben onları ağabey olarak görürdüm, onlar da beni aileden biri kabul ederlerdi.

Abdurrahim ağabey 1984 yılında emekli olduktan sonra Ankara-Sincan’a taşınmıştı. Arada telefon eder hal hatır sorardım. O da bu soruşumdan duyduğu memnuniyeti telefonda sesine yansıttı.

2009 yılında neşredeceğim “Seyr-ü Sefer” isimli kitabıma takriz yazması için aradım kendisini. ‘Ağabey, size gösterecek kadar kıymetli şeyler olmadığını biliyorum ancak kıymetini artıracak bir önsöz yazarsanız çok memnun olurum.’ dedim.

“Ne demek size gösterecek kadar kıymetli olmadığını biliyorum. Bizden sonra bu ocağın közünü sizler harlayacaksınız. Öyle şey olur mu? Sen gönder ben de yazıp göndereyim.” dedi.

“Ağabey, mail adresini söyle de yazayım, elektronik dosya olarak atarım size. Siz oradan dosyayı okur, kanaatinizi de yazarak aynı yoldan bana ulaştırırsınız.” dedim.

“Mehmed’im o dediğin şey ne ise ben bilmiyorum. Sen dosyadan çıktı al. Kargo ile posta adresime gönder. Ben posta kutusundan alır okurum. Daktilom ile yazar, verebileceğin bir faks numarasına faks ile iletirim.” dedi.

Ben bir an dondum kaldım. Çıktı, kargo, posta kutusu, daktilo arasında geldim gittim. “Tamam mı?” dedi. Ben de: “Tamam ağabey.” dedim.

Ben çıktı aldım. Kargoya verdim. O da okudu, takrizini daktilo ile yazarak verdiğim faks numarası aracılığıyla bana ulaştırdı. O takrizi sizinle de paylaşayım, Üstadı da rahmet ve minnetle anarak hayırla yâd etmiş olalım.

Allah'ım rahmet eylesin.

SÖZÜN ÖZÜ VE ÖNÜ

Her şiir sözden teşekkül eder, amma her söz şiir değildir.

Sözün şiir olması için Türkçe'nin yerli yerinde kullanılması gerekir. Duygu ve estetiğin birleşmediği metin şiir addedilmez.

Mehmet GÖZÜKARA hemşehrimdir. Hece vezniyle koşma türü şiirler yazmaktadır.

Daha önce üç kitabı yayınlanmıştır.

İki kitabı hemen yayına hazır. Birisi -Seyr-ü Sefer adlı üzerinde durduğumuz eserdir. İkincisi ise -Gözükaralı Atışmalar- ismini taşıyor.

Biz Seyr-ü Sefer'de geçen şiirlerden örnekler verecek kanaatimizi beyan edeceğiz.

"Seyr-ü Sefer" muhtemelen yeniyetmeler tarafından zor anlaşılacaktır. Amma zararı yok.

Merak ve araştırma maksadıyla yola çıkmak desem doğru olmaz mı?

İşte Seyr-ü Sefer başlıklı şiirden ilk dörtlük:

*"Varlığı sonsuzda yüzen nur iken
Âdeme üflendim bir tene düştüm.
Yakalandım yasak meyve yer iken
Sırrı imtihana cihana düştüm."*

Yaradılışın seyr-ü seferini anlatan bu tasavvuf ağırlıklı şiir kitaba isim olmuştur.

Âşık geleneğinde olduğu gibi son kıtada /Şah kıta/ soyadını mahlas yerine kullanıyor Mehmet Gözükara.

Kafiye bulmakta güçlük çekmediği belli. Hiçbir şiirinde hece fazlalığı veya noksanlığı yoktur. Yani şiire hâkim diyebilirim.

Bir başka şiirden ilk kıta:

*"Güneşten sağılan ılık hüzmeleri
Karanlık gönlüme aktı gözlerin.
Az görülür güzellerin gezmesi
Yavru ceylan gibi baktı gözlerin."*

Aşkın, hasretin, güzellemenin olmadığı yerde şiir ne gezer?

Gözükara her fikrin rüzgârına kapılmış, her duygunun derinliğine inmiş bence. İyi de yapmış

Karanlıklarda:

*"Karanlık konuşur karanlık susar
Titrer ürperirsin karanlıklarda.
Güller sancılanır bülbül kan kusar
Çileyi översin karanlıklarda."*

Bir yerde ışığın, bir yerde karanlığın resmini çizmek şaircedir, mahircidir. Keşke uykuların da resmini çizebilsek. Rüyaların görüntülerini şiire yükleysek. Çok temenniye gerçekleştirdiğini görüyorum Mehmet Gözükara'nın.

Mizahı da denediğini görmekteyiz. Garip Anadolu'da yetişen herkes mizahla kucak kucağıdır. Biz mizahı yitirdik, kendimizi yitirdik.

Şairdir işte:

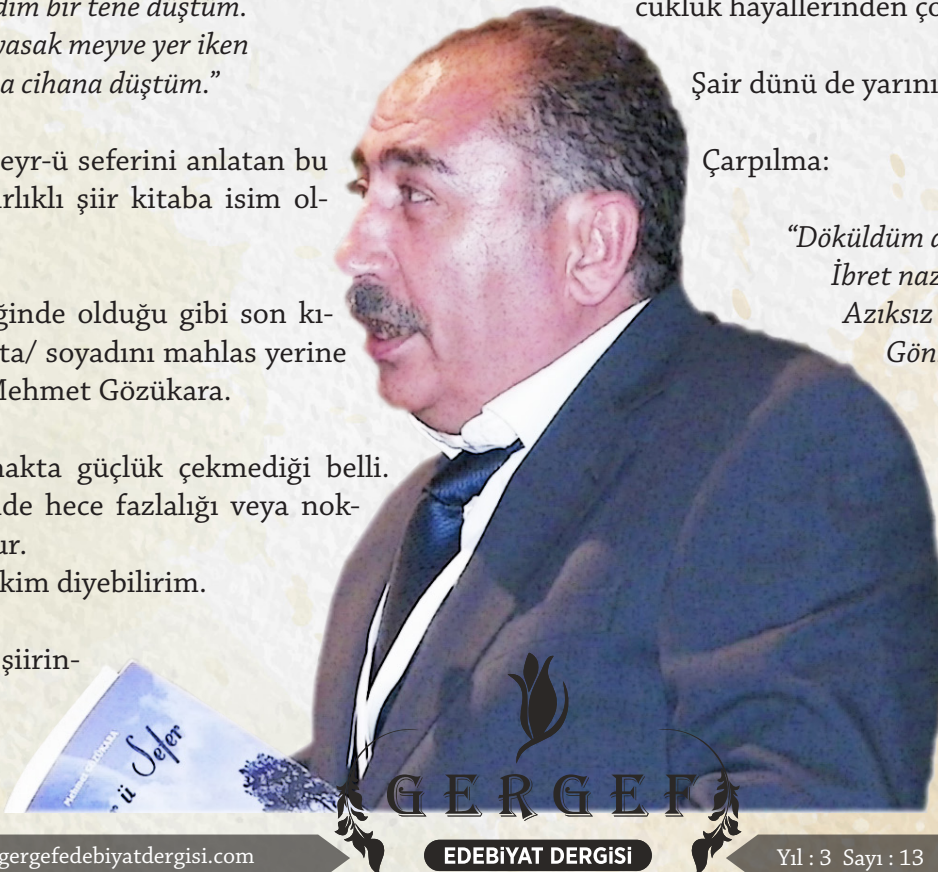
Genç sayılacak yaşta, fakat ihtiyarlık destanı yazıyor. Gençlikte ihtiyarlığı görmeyen yaşlanınca çocukluk hayallerinden çok çok uzaklara düşer.

Şair dünü de yarını da birleştiren ruhtur.

Çarpılma:

*"Döküldüm dağıldım hatır yıkmadım
İbret nazarıyla, çirkin bakmadım
Azıksız rehbersiz yola çıkmadım
Gönlümü verdiğim yol çarptı beni."*

Sitemdir şairin bir mayası da. Elbette içinden gelenleri yazacak, sevecek, kızacak, bağlayıp çözecek. Ve şiir olacak yazdıkları.

Marifetin iltifata tâbi olduğu kesindir. Amma ben gerçekleri söylüyorum, iltifat etmiyorum.

İnşallah daha başarılı olacaktır. Benim ümidim var.

Hayırlı seyr-ü seferler diliyorum Mehmet Gözüka-
ra'ya

Abdurrahim Karakoç

29 Mayıs 2009

Şiir, medeniyet dünyamızı inşa eden en önemli öğelerden bir tanesidir. Bu topraklarda sözün en hası şiirle söylenmiştir. Gönül dilimiz Türkçe bugünlere Hoca Ahmet Yesevi, Yunus Emre, Mevlana, Baki, Fuzuli, Yahya Kemal, Necip Fazıl Kısakürek gibi gönül dünyamızı aydınlatan uç beyleri ile geldi. Bu uçbeylerinin eserlerini kültür dünyamızdan çıkardığımızda ortada Türkçe diye bir şey kalmaz. Bu anlamda şair, şiir vadisinde kalem oynatırken hangi hassasiyetleri göz önünde bulundurmalı?

Şiir, hayatın teri; hayat ise şiirin sermayesidir. Bundan mütevellit şiirin arkasında yaşanılmış bir hayat, kadim bir geçmiş, milli bir gelenek olmalı. Evrensel mesaj taşımalı, ufuklar ardına seslenmeli, insanlığın yanı sıra yaratılanı kucaklayıcı bir dil kullanılmalı.

Uyanık iken görülen bu rüyada, milletin değerleriyle barışık olmaya özen gösterilmeli. Dili yerli yerinde kullanmalı, söz dizilim kurallarına ve deyimlerin aslına uygun kullanılmasına itina gösterilmeli. "Su-i misal emsal olamaz." kuralına harfiyen uyulmalı. Biz biliyoruz ki şiir; sır dolu sevdaların, aşıkâr edilmeyen aşkların en sadık yoldaşı ve edebiyatın zirve taşıdır. Hüzün ikliminde dolaşan hissiyatın sırdaşı ve uykusuz gecelerin yol arkadaşı şiire gerekli ihtimam gösterilerek emanete riayet edilerek, ihanet kapısı her daim kilitli tutulmalıdır. Vesselam.

Sevgili hocam, bize kıymetli vaktinizi ayırdığınız için çok teşekkür ederiz. Gergef Edebiyat Dergisi okurlarına ulaştırmak istediğiniz bir mesajınız varsa onunla söyleşimizi noktalayalım.

Tarifsiz olmayan, ancak tariflere de sığmayan, edebiyat dünyasının hakanı, nazım ve nesir ülkesinin sultanı, gönül dilinin tercümanı şiir, günü geldiğinde hak ettiği yeri alacaktır. Bu hak ediş, değerlerimizin farkına varmamızla mümkün olacaktır.

Şair dostum, kıymetli Recep Şen hocam aracılığı ile Gergef Edebiyat Dergisi okurlarına ya şair olun, ya şiir sevin ya da şiir seveni sevin diyor; selam, sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

Şiirle kalın efendim.

YOLLARA DÜŞMEK ESKİ DOSTLARLA BİRLİKTE

İsmail BİNGÖL

Hangi yangında dağıtıldı yüzüne oturan matem
Hangi görklü muhabbetten ince bir sitem düştü
Yorgun dağlardan esen rüzgârlarda dağlanan gölgene
Öfkeye ram olmuş dille anlatırken hüsrânlarını
Hangi yenilmez bilmecenin yanıltıcı hallerinden
Uzun bir isyan çıkageldi gecenin en تنها yerinde

Çorak topraklardan yükselen bir feryat gibidir
Şimdi yaralı gönülleri derin bir hüzne gark eden
Alnındaki çizgilerde geçmişin izlerinden derin bir efkâr
Vurdukça yanılığın harap eden yıkıcı sessizliğinde
Yaşadıkça gördüklerinin tarumar olmuş iklimlerinde
Mazlumların nişanesi yeni bir isyan çiçeği açar

Hükmünü yitirmişlerin gözlerinden ırmaklar akar düşüncelerime
Mağrur çehrelerdeki solgun menekşenin parçalanmış suretinden
Boy verdikçe zihnimin dehlizlerinde babamdan arta kalmış
Üç beş güzel söz birkaç hatıra yüreği ferahlatan birkaç menkıbe
İssızlığın anlamını çoğaltan seher vakitlerinde yollara düşerim
Türkü söylemesini bilen çaya kıymet veren eski dostlarla birlikte

YENİLGİDEN DÖNERKEN

Akif DUT

pişmanlıkların sardığı gecelerden geçerken
içimde çoğalır ırmakların sessizliği
dökülürken bakışlarımdan eski orduların yalnızlığı
yağmur sesinde karanlığın gölgesi uyanır

gözlerin zamansız sızılarıma merhem olurken
ellerim kendi telaşından ıslanır
bakışlarından gül yangınları savrulduğunda
hasretin dil bilmez yaralarımnda paslanır

vurgun yediğinde tekmiil duygular
simsiyah bir ağıt yakarım yokluğuna
kulak verip dinlediğimde suyun şarkısını
rüzgârın sesinde ırmağın öfkesi uslanır

sözün namlusuna süreyim diye
yürek dolusu
özlem biriktirdim sensiz gecelerde.
şimdi dilim çaresiz susarken
gözlerim kör bir gecenin içinde
kurnası kuruyan çeşmelerin yasını tutuyor.

şimdi sen
bahar kokulu bakışlarınla yaralarım dokunurken
bir yenilgiden döndüm diye
kınama beni

YOLLAR YILLANIR DA YILLAR YOLLANMAZ MI?

Yunus LAÇIN

Yollar, fırkatin, vuslatın, özlemin, acının, sevincin, zaferin, seferin vb. birçok olgu, olay, duygu ve fikrin kaderle tecelli ettiği mecralar. Yollar, doğar doğmaz sürünmeye/yürümeye başladığımız, koşturduğumuz iki kapılı hanın giriş ve çıkış kapısı arasındaki güzergâhlarımız. Hayatımız da doğduğumuz andan ölene kadar bu güzergâhlarda sürekli bir yol ve yolculuktan ibarettir.

Paulo Coelho'nun, *"Hayat bir trendir, tren istasyonu değil."* cümlesi hayat sergüzeştimizi ne güzel açıklıyor. Ve ekliyor: *"Doğduğumuz andan ölene kadar hayatımız sürekli bir yolculuktur. Manzara değişir, insanlar değişir, ihtiyaçlar değişir ama tren hep ileri gider."* Kâlu Belâ'dan biletini aldığımız bir tren gibidir dünya yolculuğumuz. İnşılı çıkışlı, gâh düz gâh kıvrımlı. Âşık Veysel'in dediği gibi,

*"Uzun ince bir yoldayım, gidiyorum gündüz gece,
Bilmiyorum ne haldeyim, gidiyorum gündüz gece.
Dünyaya geldiğim anda, yürüdüm aynı zamanda,
İki kapılı bir handa, gidiyorum gündüz gece."*

Yollar, bize hayatın gidişatı hakkında sırlar verir. Tabelalar, kısalıp uzayan çizgiler, daracık yahut geniş şeritler, kenarı uçurum olan yollar, dolambaçlı, engeli yollar, ışıklar, kavşaklar, virajlar, karanlık veya aydınlık yollar, kara, deniz, demir veya hava yolları... Bunlar hayatın inişlerini, çıkışlarını, kısaca hayat hikâyelerini özetleyen göstergeler değil mi?

Yollar, birleştirir elleri, gönülleri, dilleri. Kaynaştırır kültürleri, örfleri, gelenekleri. Yollar, gâh gurbete götürür gâh vuslata. Yollar, sevince kedere, kazaya, kedere şahitlik eder. Yollarda yazılır hayat hikâyeleri. Yol medeniyettir, yol bir iletişim ve etkileşim alanıdır. Yollar yaşamın izleridir, gelişmişliğin göstergesidir. Bir yere yol giderse elektrik gider, su gider, okul gider, öğretmem gider, imam gider, hemşire gider, hizmet gider.

Yollar, bazılarımız için bir hobiye dönüşür. Bir tarafı denizin sonsuz maviliğiyle bir yanı da yeşilin bin bir tonuyla döşeli bir orman yolu doyulmaz bir seyirdir hepimiz

için. Lapa lapa yağın karın altında yürümek, ruhumuzda beyaz bir kar serinliği vermez mi hepimize? Bir eylül deminde, sararan yaprakların uçtuğu bir hıyabanda yürümek masalsı bir tecrübe olmaz mı? Ormanlardaki safari güzergâhları ayrı bir eğlence, 'off road' denilen spor da yolların bize sunduğu unutulmaz maceralar değil mi? Dağ ve doğa yürüyüşü yapılan parkurlar da eşsiz doğal güzellikleri görmemize vesile değil mi?

Hayatımız, irademizle, tercihlerimizle seçtiğimiz yolculuktur. Yolculuk için yola çıkmak, amasız, fakatsız kat etmek, arşınlamak lazım yolları. Kadim kitaplara kulak verelim: *"Yola çıkamı Allah yolda bırakmaz, yoldan çıkamı hedefine vardır."* Hz. Musa'dan dem biçelim. Hz. Musa, Firavun'un şerrinden halkını kurtarmak için yola çıktığında Kızıldeniz'in yarılarak kendisine bir yol açılacağını bilmiyordu. Ama o, Rabb'ime tevekkül etmişti. Rabb'inin, *"İnsan için ancak çalıştığına karşılığı vardır."* vaadine inanmıştı. Rabb'in bir kapı açacağına, her zorluktan sonra bir kolaylık bulunduğuna inanmıştı. Yolda olmak için yola çıkmak gerektiğini biliyordu. Gerisi 'Allah Kerim'di.

Yollara çıkmak lazım bazen *"Ya nasip!"* diyerek. Çünkü yolların bizi nereye götüreceği kader ve kısmet meselesi. Ömür yolları yürümeye muktedir değil, sayılı adımlarımız var elbet, o zaman yola çıkmak gerek. Yeter ki Allah yolumuzu açık etsin. Allah labirent gibi çıkmaz yollara kimseyi düşürmesin.

Yollar ve türküler, birbirlerini çağrıştıran iki kavramdır. Yolun, yolculuğun müdavimidir türküler. Türküler olmadan yol ne yâre gider ne ele. Yolların tılsımıdır sanki türküler. Yollar, türkülerle lezzet buluyor, tükeniyor. Yollar, türkülerimizin de kadim sesi, soluğu. Gazelin, şarkının, ilahinin, maninin, ninninin, hikâyenin soluklandığı duraklar. Ağtılarımızın, oyun havalılarımızın limanı. Yollar, insanın hayat serencamının sembolik ifadesi. Yollar, hüznün en güzel resmi olur bazen eylül sarısıyla. Bazen bir hıyaban olur bazen bir demir yolu, bazen bir kara yolu, bazen patika bir yol... *"Uzayan bu yollar bana zor değil,/ Yüreğim geniştir asla dar değil,/ Gel gör ki bu sefer bitmiyor"*

işte,/ Oturup ağlasam bana ar değil/ Yollar biter mi?/ Yaşlar diner mi?” türküsü ne güzel özetliyor öykümü-zü değil mi?

Ne zaman yüreğim sıkışsa yollara, kaldırımlara sığınırım. İç konuşmalarımı yollardan başkasına duyuramam. Atalar ‘*Sabit olan nabit olur.*’ buyurmuşlar. Bu sebepten yürümek, içimi dinlemek, gözyaşlarımı içime akıtmadan bunalımlarımdan sıyrılmak iyi gelir tinime ve tenime. Böyle bir yolda yahut yolculukta ayaklarımın beni nereye götüreceği belli olmaz. Musa Eroğlu’nun “*Başım alıp bu diyardan giderim, vefası olmayan yârda nem kaldı.*” dizeleri dilime dolanır yollarda. Yollarda bulurum teselli. Yollar bıkmaz, usanmaz derdimden; beni dinlemekten, yükümü çekmekten. Minnet etmez yollar, başa kalkmaz, sırlarımı ele vermez. Yollar, benim sırdaşım olur. Yolların her karışında bir ahım, bir gözyaşım, bir hayalim, bir nefesim, bir sesim, bir iç geçişim bulunur.

‘Böyle miydi senin ilen ahtımız?/Yollarına kar mı yağdı gelmedin?/Ömür geçti tükeniyor vaktimiz.’ türküsüyle yollar üzerinden sevgiliye sitemlerimizi iletiriz. *‘Uzayan bu yollar bana zor değil/Yüreğim geniştir asla dar değil.’* türküsüyle cesaretimizi toplar ve yola çıkarır. *‘Başı duman pare pare yol ver dağlar yol ver bana.’* terennümünde yollar bir visal vesilesi oluyor, dağlar ise badire. Hayat, düz bir yolculuk değil. Otuz simurg kuşu gibi yılmadan, usanmadan, inanarak yedi vadiyi aşmadan Kafdağı’ na ulaşamıyor. İçimize doğru yapacağımız yolculuklardır manamıza ereceğimiz, kendimizi bulacağımız sergüzeştimiz.

Yollar, bizim kader çizgimizdir. İnsanları tanımının en iyi yollarından biridir yolculuklar. İnsanı insanda aramak yahut yolda insanı bulmak ne güzel bir yolculuktur. Hayat bir seçimdir ve önümüze çeşitli yollar ve yol arkadaşları çıkar. Kudema, ‘*Önce refik, sonra tarik.*’ demiş. Yollar, ‘*Beraber yürüdük biz bu yollarda*’ diyeceğimiz dostlarla güzel. Yollar, muhabbetin, sırrın, paylaşmanın, fedakârlığın sınılandığı imtihanlardır. Yola çıkmadan tanıyamayız bazen insanları, Ne diyordu İsmet Özel, ‘*İkna edilmişlerle yola çıkılmaz. Yola, inanmışlarla çıkılır.*’

Varacağımız yerleredir yolların heyecanı. ‘Araya araya bulsam izini, izinin tozuna sürsem yüzümü.’ diyen Veysel Karani gibi yollara düşüyorsanız, varacağınız menzilin güzelliği, kavuşma arzusu, heyecanı alır yüreğinizi. Gurbetten sılaya doğru yola düşüyorsanız ayaklarınız şaha kalkar, yerinde durmaz kalbiniz, gözbebeğiniz güler, güller açar yollarınızda. Yollar bizi yâre götürüyorsa kutsal bir güzergâh olur.

Yol, yolculuk kelimeleri başat anlamlarında bir zaman ve mekan değiştirme süreci olsa da metafor bir çok anlamı ifade eder. Mesela insan, ruh âleminde bir yolculuğa çıkabilir. Mistik ve manevi bir doyum, bir mutmain olma halidir bu yolculuk. Böyle manevi bir yolculuğun evvelinde açılacak kapılar var. “*Ey kapıları açan Allah’ım, bize hayır kapılarını aç ve bizi doğru yoldan ayırma!*”

Yolları yola vuralım ve Ahmet Haşim’le yollara veda edelim.

Yollar,
Ki gider kimsesiz, boş, sonsuz.
Yollar,
Hep birer sessizlik çizgisi oldu.
Akşamın tozlu göğsünde.
Onlar,
Hangi bir hayal ülkesine gider.
Böyle sessiz ve kimsesiz şimdi?

SARI EKSİKLİK (Öykü)

Recep TURAN

Yer Kars. Yıl 2007. Aylardan eylül. Eylülün kaç tane hatırlamıyorum! Sanırsam ortalarından, bir pazar-tesi günü. Heyecanlıyız. Nasıl olmayalım? Yıllardır hayalini kurduğumuz yerdeyiz: Üniversitede.

Bahçesinde devedikenleri, etrafında yüksek gri duvarların olduğu bir tuhafılık. Cezaevi mi yoksa aske-ri lojmanların bir artığı mı ayırt etmeksizin duran yaşlı binalar. Duvarlarından sarkan dikenli teller... Dışarıdan bakılınca hiçbir şeye benzemeyen tarifsiz bir mekân: Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yerleşkesi...

Aldığımız eğitim de olmasa üniversitede okuduğumuz hissi oluşmayacak. Ama iyi hocalarımız var.

Evet, heyecanlı başladı ilk gün. Haliyle. Girdim sınıfa. Boş sıra yoktu. Tek oturan sarı saçlı bir arkadaşın yanına "Merhaba" diyerek geçtim. "Merhaba," dedi çekinerek.

Oturdum. Çoğu gibi ben de bir uğraş buldum. Elime aldım telefonu. Her gün baktığım fotoğraflarıma, sanki ilk kez bakıyormuş gibi görünerek. Gittikçe sakinleştim, sakinleştim.

Birkaç dakika sonra sınıfa entelektüel bir hoca girdi. Nasıl mı anladım entelektüel olduğunu? O zamana kadar uzun saçlı erkekleri öyle sanırdım. O gün de öyle.

"Tanışalım," dedi hoca. Sırasıyla kalktı arkadaşlar. Başladılar isim, soy isim, nereli oldukları...

Yine olmadık bir titreme, yine olmadığı kadar atan bir kalp. Sıra bana geldi, geçti. Benden sonra sıra ondaydı. Evet, sıra Recep'teydi. Gülerek kalktı ayağa. Komik olan uzun saçlı hoca değildi. Recep hiç değildi. Benim adım, soyadım, nereli olduğum Recep'te de bir tekrar gibi gelince kulaklara; önce şaşırdık, sonra güldük. Hoca da güldü.

İlk günün acemiliğini üstümüzden atınca, aynı isimlere bizden çok sınıf kafa yormuştu. Çok geçmeden çözümü

de kendileri buldu. Ona Sarı Recep, bana Kara Recep demeye başladılar. Zamanla sıfatlar isimlerden güçlü çıktı. Artık sadece "Sarı" ve "Kara" vardı. Sarı gel, Sarı git; Kara gel, Kara git. Eskimiş eğitim fakültesinin ruhsuz gri duvarlarının dışında değişmeyen iki rengi olduk: Sarı, Kara...

Recep Hoca'nın yanına oturmuştum bir kere. Kader ağlarını örmüştü Receplerin dostluğuna. Dönülmez bir yol... Çaresizce kantine de beraber geçtik. Çok mert çıktı ilk gün. Tıpkı ben gibi. Hesabı ben ödeyeceğim, yok ben ödeyeceğim, yok olmaz, yok...

Ödedik. Çıktık.

Birkaç gün sonra iyice birbirimizi tanıdık. Kırmızı çizgilerimizi, yeşil hatlarımızı vb. Sonra inadına ez-meye çalıştık tüm kuralları. Bilerek hudutlarını çiğ-nedik çizgilerin.

Güldük, gülüştük, eğlendik.

Ve yeni hudutlar çizdik. Yeni alışkanlıklar edindik. Yeni dostluklar filizlendi aynı isimden aynı memle-kete doğru. Kar, kış, ayaz demeden eğlendik durduk. Herhâlde üniversite dedikleri şey bu yüzden güzel gelirdi bize! Gece başlayan okey oyununu sabah eza-nıyla bozardık. Yakınımızdaydı cami. Müezzinin yanık sesi minareden uzanıp evimizin camına vurduğunda oyunumuz orada biterdi. "Tık tık."

Kalkardık. Hayır, namaz kılmaya değil; yatmaya başladık en huzurlu, en yorgun bedenlerle.

Yoksa sadece dört duvardan ibaret olsaydı okul; o mekânlarda ya bir mahkûm olurduk ya da baş edilmez bir asi. Kanımca!

Artık kantinlerde 'ben öderim' oyununu bırakıp 'sen öde' safhasında bir samimiyete meyletmiştik. Hele bir de aynı apartmanda altlı üstlü iki daireden yer ayırmışsak; sorma gitsin dostluğun boyutunu. Ya da arkadaşlığın cıvıklığını.

Çabuk geçerdi yaz mevsimi Kars'ta. Anlamazdık. Zamanın izafiyetinde değildi bu. Gerçekten de kısa sürerdi sıcak günler. Sanki her mevsim kıştı. Evet, tek mevsim: Kış.

Ayaküstü bir esnafla sohbete tutuşup "Ağabey buraya ne zaman yaz gelecek?" deseniz, emin olun söyleyeceği şey "Dur canına kurban, ne acelen var? Hele şu temmuz soğuklarını sağ salim atlatalım, Allah büyüktür." deyişleri olacaktır.

Dedik, işittik, güldük ve üşüdük. Evet, en çok üşüdük. Hep üşüdük!

Sadece üşümek mi? Hayır, parasız da kaldık. Çoğu kez. Her ayın yedisinde yatacak burslarımıza, ayın ilk gününden sevdalanmaya başladık. Altı yedi günlük yumurtalı, makarnalı bir sürecin hududuna çoktan girmiştik. Çaresizce menüdeki tek makarnayı soslu, salçalı ya da salçasız diye ayırmaya başladık. Dert değildi bunlar. Taşrada okuyup, yokluk çeken bir biz değildik zaten. O yüzden vız gelir tırıs giderdi fakirlik.

Yıllar geçti ve okul yavaş yavaş bitme sokağında. Tabelalarda "Dikkat, ayrılık var!" yazıları rahatlıkla okunacak bir yakınlıkta. Her birimiz bir yere gitme telaşında. Tıpkı geldiğimiz gibi. Sarı Ağrı'ya, Kara Bursa'ya; diğerleri başka başka yerlere. Geride sadece gri kalacaktı. İçinde deve dikenlerinin olduğu yüksek gri duvarlar...

Uzun ve yüksek duvarların grisi, beyaz bir kışın ayazı başka simaların mekânı olacaktı. Belli ki her şey miadını doldurmuştu. Havada ayrılık vardı. Sıralar, sınıflar ve duvarlar bizden bıkmış, çoktan başka heyecanlara yelken açmışlardı. Sert mizaçlı Arnavut parke taşları da öyle. Bu şehre başka renkler, başka hikâyeler gerekti

baktığımız her pencereden.

Yer Kars. Yıl 2011. Aylardan temmuz. Temmuzun kaçıydı tam hatırlamıyorum! Sonlarına doğru bir cuma günü. Beraber cumaya gittik. Birlikte ve yan yana yaptığımız son şeylerden. Az ama kıymetli. Namazdan sonra dua ettik. Herkes birbirine. Çıkışta közde çay içtik. Halka simit yedik.

Otobüsü benimkinden önce hareket etti. Yolcu ettim onu. Arkasından bir güzel ağladım. Burnumu çeke çeke ve utanmadan, üstelik bir kız gibi ve doyasıya. Ve ilk kez bir erkek için; Kara, Sarı için.

O da ağladı biliyorum; dört yıldır tanıyorum, o da ağlar biliyorum!

Yarım saat sonra ben de Bursa otobüsüne bindim. Aynı isimlerden farklı mekânlara olan dostluğun yol ayrımında...

Yıl 2021. Yine bir yaz vakti. Bindim Doğu Eksprese. İki gün sonra vardım Kars'a.

İlk işim eğitim fakültesine gitmekti. Derdimin dermanı oradaydı çünkü. Binmedim taksiye. Yokluktan yaya yürüdüğümüz yolu tekrardan yürüdüm. Kars Çayı üzerindeki mavi köprüden geçtim. (Recep'le yağmurlu havalarda saklandığımız yerden.) O zamanlar buluşma noktamız olan aslan heykeline gelince durdum. Çıkardım telefonu cebimden, önce 'R' harfine baktım. Bulamadım! Sonra aklıma geldi. Tebessümle 'S' harfine bastım. Sarı. Evet, silmemiştim numarasını. Sonra,

"Arasam tekrar şuradan çıkar gelir mi? O da gülümser mi, beni görünce? Dost gibi sarılır mı?"

Umutsuzca telefonun arama tuşuna bastım.

"Aradığınız numara kullanılamamaktadır. Lütfen..." yine yüreğimde bir eksiklik zuhur etti. Acıttı. Çok.

Nihayet vardım okula. Heyhat, heyhat! Kimseler yok. Fakülte yeni binasına taşınmış. Hissiz gri duvarlarla baş başa kaldım. Gri ve Kara. İşte o vakit hissettim Sarı'nın eksikliğini. Geçtiğim yollarda, çay içtiğimiz kantinde, oturduğumuz sıralarda, soluduğumuz havada hayatın sarı tonu eksikti hep.

Bu eksiklik öyle ağır geldi ki yerin, zamanın ve mekânın önemini ezdi geçti. Anılar havada uçtu. Delik deşik görüntüler, anlamsız sesler aldı ortalığı. Yırtık bir mazi yamalak, renksiz bir tuval misali; Sarı'nın en çok olması gerektiği yerde hiç olmaması gibi muallak bir yaşam. Hiç, hiçlik.

Yok olmaya karşı içgüdüsel bir tepki. Ansızın bir yapbozu birleştirmek, bir hafızayı diri tutmak adına çıkılan bir yol. En başından en sonuna kadar renklerin hikâyesini yazmaya koyuldum.

Sarının yokluğuyla Sarı'yı anlatmak kolay mı? O anda düğümlendi kelimelerim. Burkuldu kalemim. Nasıl anlatılır bilmem ki ölümün soğuk rengi! Şarampole yuvarlanmış bir araç, emniyet kemeri takmayıp arabanın ön camından uçup aydınlatma direğinde son bulan bir hayat. Evde babasını bekleyen bir çocuk, onu teselli etmeye çalışan bir anne. Siz söyleyin nasıl anlatılır?

Ama yazmam gerek. Ne olursa olsun, nasıl olursa olsun yazmam gerek. Belki bir nebze de olsa Recepter yaşar satırlarda. Belki bir gün çocuğu da alıp okur, habersiz sevdalanır babasına. Vurulur ondaki bu sarılığa, yüreğinin abislerinden:

“Ya ben bu Sarı'yı çok sevdim!” der.

“Çoooooooookkk!”

KALP GERGEFİ

Nurkan GÖKDEMİR

ne hoş anıları
nakışlıyoruz
nazeni düşce
mut anlarını
öte renklerini
aşkın imlerini
müjde yüklü
büyü baharın
uçgun eprice
esrik sevinçle
süzülüşlerini
kelebeklerin
çiçek seviyle
körpe ümitle
zarif içre giz
uç hislerini
sonsuz düşle
sırlanmış öte
kalp gergefine
kuşömürce
kimi günmoru
hasret sarısı
inanç beyazı
uzmavisiyle
kimi gün de
dirim yeşili
düş pembesi
aşk kızılıyla
nakışlıyoruz
usulca narin
giz ellerimizle
kalp gergefine
sus ve berk
sesini şiirlerin
naz düşülerini
gülce sevilerin

VEDA MEVSİMİ

Selim ERDOĞAN

Sen öyküsünü okudun
Ben şarkısını dinledim
Gölde kuğusu duruyor
Camlarda buğusu kaldı
Zaman sarhoşluğunun

...

Güneş mi doğardı
Biz mi güneştik
Gölümüzde ilk mevsim tazeliği
Akşamlarda kum sıcaklığı
Işık ışık yıldızlardan çok damladık

...

Fenerden izlerdik
Lacivert suların açık gerdanı yakamozlar
Fener bir yanar bir söner
Ay göklere hükmeden sokak lambamız
Sahil tuzlu damlaların okşamasıyla sermestken
Münzevi bir musikiydi, öptü kulaklarımızı

...

Renkler soluyor
Üzüm asmadan
Yaprak daldan ayrılıyor
Rüzgâr kahve falı bakıyor telveye dönmüş çoraklarda
Dörtnala koşar adım giden akşamlar
Sırtüstü uzanmış şimdi
Geçmişini anlatıyor.

TÜRKÜLERLE YOLCULUK

Hayrettin DURMUŞ

Yola türküsüz çıkılmaz. İster uzun olsun, ister kısa. İster atlı, ister yayan. Yol boyunca eşlik eder size. Yolunuz Kerkük'ten Kars'a, Urumçî'den Üsküp'e, Çamlıbel'den Beşparmak dağlarına uzanır. Yeşilirmak'tan Tuna'ya, Sava'dan Meriç'e, Fırat'tan Nil'e çağlayıp akar. Yolculuğun sonunda "Cezayir'in harmanlarını" da savurabilirsiniz, "Magosa limanında" fırtınaya da tutulabilirsiniz.

Sevda ırmağına da türküyle girilir, bir hastanın yarısı da türküyle sarılır. Dağa türküsüz çıkılmaz. Yâre türküsüz bakılmaz. Yol olmasa, yolculuğa çıkılmasa "Aşan bilir karlı dağın ardını." diye türkü yakılmaz.

Sizleri bir yolculuğa çıkarmak istiyorum. Dolunayın şavkının yeryüzüne yansıdığı bir gecede girin sevda ırmağına, binin aşkın kayığına ve yüreğinizi kürek eyleyin serin sulara. Kim bilir neler göreceksiniz?

Zemheride gül açanlar! Ağustos'ta buz tutanlar! Su üstüne yazı yazan âşıklar! Türkülerle Anadolu'yu do-laşmak için sabırsızlananlar! Haydi, artık düşün yol-lara.

"Yolumuz gurbete düştü / Hazin hazin ağlar gönül" der içiniz ve sorarsınız 'Yollarda işim ne?' diye, ceva-bı türkü verir:

"Omzumda sevda yükü / Yollarda seni aradım / Beste beste, türkü türkü dillerde seni aradım."

Hem de öyle bir aradım ki sorma. Arı çiçek çiçek dolanadursun, ben bal-larda seni arıyorum. Güzel çirkin ayırmadan kul-larda seni arıyo-rum. Elbette sana ka-

vuşmak kolay değil. Sevdigine kavuşmak isteyen in-sanı çileli, meşakkatli bir yolculuk bekler. Yunus'un diliyle "Menzili ırak bu yolun / Bu yola kim varası?"

Her türkü bir sevdadır duyabilene. İnsanı yüce dağ başından aşırır, tükenmez dertlere düşürür. Yârdan bir gün ayrılığı bir asra bedel sayar, sevgilinin göz-yaşlarından yüreğinizde yangınlar çıkarır, "Mendi-lim işle yolla / İşle gümüşle yolla / İçine beş elma koy / Birini dişle yolla" diyerek dosttan gelecek elmadaki diş izlerini bergüzar sayar, uyanır endişesiyle yârini öpmeye bile kıyamazsın. Çünkü nefesinin alev olup ağzından çıkacağını bilirsin.

Havadaki turnalardan, su içtiği kurnalardan, giyin-diği urbalarından, hem oğlundan, hem kızından, be-şikte yatan kuzundan hatta yâri kendi gözünden, yağan kardan, esen yelden, karıncalardan bile kıs-kanırsın ve "Açma zülüflerin yellere karşı / Senin zülfün benim telim değil mi?" diye sevgiliye sesle-nir, şerha şerha yarılmış bir yürekle ah u efgan eder, gönül dağlarına otağ kurarsın.

Sevdiğini eller alınca dünyayı sel kapladı zanneder-sin. "Gizli Sevda" çekmenin ateşten gömlek oldu-ğunu bilirsin. Yârin beyaz elleri yolcuyu yolundan eyler. "Bir ay doğar ilk akşamdan gecedan / Şavkı vurur pencereden bacadan". Ayın şavkı zannet-tiğin yansıma yârin şavkıdır aslında. Yolunu aydınlatan ışıktır o. Karlı dağları karanlık basmışsa "Durur durur yâr göğsünü ge-çirir / Yoksa bu gün ayrılığın günü mü?" diye sorarsın gönlüne. Karanlık dağ-ları değil senin içini kaplamıştır oysa. Senin gülün sol-muş, güne-şinin

ışığı dürülmüştür artık. Ruhsati yetişir imdada dar vakitte. “Çok yaşayan yüze kadar yaşıyor / Gel de bu rüyayı yor deli gönül.” Ayrılık zannettiğin bir kavuşmadır aslında. Siz âşığın ayrılığa ağladığını sanırsınız oysaki o, “Ne zaman kavuşacağız?” diye inlemektedir.

Türkülerin birisi yâr üstüne söylenirse bilesin ki diğeri “anam” diye çığlık atar. Neşet Usta boşuna mı “İki büyük nimetim var / Biri anam biri yârım” diyor. Anam başucumda ağlar ama onun gözlerinden boşanan sağanak derdime dert katar. Artık tabipler yarama merhem süremez, zaten öyle anlarda “Doktora, tabibe lüzum kalmaz.”. Çünkü “Yüce dağları duman kaplamıştır.”. Kara haber mola vermez yollarda, gurbetten doludizgin bir kervan gelir gam yüküyle ve “Seher vakti bu yerlerde kimler ağlamış?” ki “Çimenlerin üstünü gözyaşı kaplamıştır.” diyerek alıverir kara haberi kara topraktan. Kanar ozanın yüreği ve “Hep sen mi ağladın, hep sen mi yandın? Ben de gülemedin yalan dünyada / Sen beni gönlümce mutlu mu sandın? Ömrümü boş yere çalan dünyada” diyerek mızrabını batırır çileli yüreklere.

Aşkın narına yollara düşülmez mi? Yusuf’u bulmak için kör kuyular eşilmez mi? “Yâri güzel olanın gözüne uyku mu girer?”. Seven insan yüreğini sevgilinin ayaklarına serer. Yâr gelip geçerken çiğnesin beni ama yeter ki onun ayakları incinmesin der, elenmemiş un verse aşk teknene hamur yaparsın. Nara döner yüreğin ve dumanını hep içine salarsın.

Ne yapsan ne etsen gönlün hoş olmaz. Yeşil ördek gibi dalarsın göllere, Hac’al ovasını dolanırsın telli turnalarla, gönlün ateşlere düşer, Acem Kızı yaralarını deşer, bir Mecnun da sen olursun. Gün gelir Kerbela’ya çıkar yolun ve umut türkülerini söylersin gelecek çağlara. “Neçedir ağlarsın ey kaşı keman / Bu duman başımızdan gitmez mi dersin?”

Elektronik postanın olmadığı, internet bağlantılarının kurulmadığı, telefon tellerinin icat edilmediği, cep telefonlarının bilinmediği, dünyanın bugünkü kadar madenileşmediği, gönül frekansının ardına kadar açık olduğu, yüzlerdeki “göz izi”nin bir bakışta tanındığı yıllarda “Telli turnam selam götür sevdiğimin diyarına.” diyerek allı turnalarla selam gönderebiliyorduk. Birbirimizden uzaktaydık belki ama gönüllerimiz arasında uçurum yoktu. “Birbiri-ni anlamayan iki kafa” olmaktansa dertlerle hemhal olalım da tek; birimiz şarkta, birimiz garpta olsak ne çıkar? Cenup ellerinden ya da şimalden sökün etsek ne olur?

Bülbülün nazarıyla bakalım güllere, sevdiğimizden haber soralım yellere, “Sen düşürdün beni dilden dillere”, “Getir el basalım Kelamullah’a / Ne sen beni unut ne de ben seni.”. Soylu bir sevda bırakalım geride, acı çeken gönüllere... Yürekler sevda ile yanmasa gönülde türkü kalır mı? İyi ki Anadolu Türkü dolu. Türkü gönüllerin yolu.

“Ne ağlarsın benim zülfü siyahım” Bak, “Hüma kuşu yükseklerden seslenir”

Boşuna mı “Elâ gözlüm ben bu ilden gidersem / Ağla gözyaşını sil melül melül.” demiş sevgili. “Sen ağlama kirpiklerin ıslanır / ben ağlım’ki deli gönül ıslanır.”

Çökertmeden çıkalım Halil’im!”. Yolumuz Bitez yalısına uğramasın. Bu yolculuk öylesine zevkli ki hiç bitsin istemiyor insan. Yazımız burada bitsin ama yolculuğumuz devam etsin:

“Dost elinden gel olmazsa varılmaz
Rızasız bahçenin gülü derilmez
Kalpten kalbe bir yol vardır görülmez
Gönülden gönüle gider yol gizli gizli.”

YOL YORGUNU

Ahmet KARPINAR

çakşır kokan tanyerlerinin koynundan geldim
yürüdüm nasıl yürüdüğümü bilmeden
ne istiyorsanız hadi söyleyin
her ölümün mezarı bendedir
bir ezanla başlamadı mı hayatımız
gökyüzüne bakınca
bütün çocuklar utanır benden
daha göbek bağı kesilmemiştir karınlarından

yürüdüm ortalık aydınlanmadan
yorgun ruhların dinlendiği yaylalarda
her şeyi anlamak mümkün
çünkü ayın altındaki çobanlar ölmektedir
keşke çağırmasaydım gökyüzünü arastadan
kendi şarkılarını söylüyorlardı hep bir ağızdan
hırpani ve bir o kadar da duraksamadan
korkmayın
annemden aldığım bürgüyü size vermeyeceğim
sözlerimi olurla bıraktım çiğnemen
bir iki üç dört beş altı
yok desem
gözlerin bende kalsın desem
bütün çiçekler korkardı oç almaktan

yürüdüm uzun yoldan geldim
dönen dünya olsun baş uçlarında
her gün aşklarımızı bileyerek
tornalarda ve marangozlarda
kılık değiştirmiştir bir gece yarısı

denizlere dalıyorsun pıtraklı korulardan
kaygılı yağmurlarla dönüyorsun
gözümüzün önüne koyuyorlar şubatları
evet ben de konuşmak istiyorum
bakır kazanların içindeki hayatı
bilmek istiyorum
muskalar yazdırdığın kadınları
kim söyledi yaklaşan papazların kulaklarına

bilmek istiyorum
şafakların puslu karanlıklarında
mideni dolduran şarkıları
çocuklar büyütsün seni
gözlerin kamaşsın kardan değil
şimdi lacivert bir şablondur ayak izlerim
halka halka büyüyor uzanıyor
çingiraklı yanıksı gecenin içinden
turkuaz kokulu söyleyeceklerim var

AYRILIK

Ayşe ARSLAN

Düşölür mü yollara sonbaharda
Yürölün yürölün mecalin kalmaz geri dönüşlere
Yerlere dökülen renklere bürölür kalbim
Sarı sarı ayrılık türkölü çalar dilim
Bacası yeni tölten evler görölüm
Çay var gel içelim deseler tanımadığım insanlar
Bin yıllık dost olur gönlölüm
Dudağıma dokunan bir damla çay için
Dinlesem dertler saçılır etrafa
Kızıl renkli yapraklar gibi
Hiç tanımadığım insanların dertleri
Ne kadar da aynı iç yaralarımızla
Sonra ben anlatsam
Susmaz dilim kabardıkça kabarır içim
İçimden habersizmişim
Nasıl da dile gelirmiş onca acı
Ben anlatırım onlar dinler
Onlar anlatır ben dinlerim
İyi ki önceden yok tanışıklığımız
Dur gitme deseler de kalamam
Memnun oldum bir teşekkür sonra yine yollar
Yüklerimi bıraktım sizin kapının eşiğine
Sizin yüklerinizi sırtlayarak tekrar düşölüyorum yollara
Eminim siz de kendi dertlerinizi unuttunuz
Yarın da töltecek mi bacanız

YOL KISALIR AŞK GELİNCE

Ahmet Sami BENLİ

*Kibirle yürüyerek
Yolu incitme gönül!
Bestami Yazgan*

Büyük halk ozanımız Âşık Veysel'in deyişiyle insanoğlunun uzun yolculuğu dünyaya geldiği anda başlar. Ömür öyle bir yolculuk, insan da öyle bir yolcu ki bir adım atmasak bile biner gideriz zamanın terkisine. Yolu ve yolculuğu anlamlı kılan, insanın niçin yürüdüğünü bilmesidir. Yollar uzun ve dikenli olsa bile seferi güzelleştiren, yola duyulan sevgi ve yoldaşın güzelliğidir. Menzilin kıymetini bilenler, vuslat arzusuyla yananlar, yolda karşılaştıkları zorluk ve çileleri mükâfat telakki eder. Yola çıkmak, yolda olmak yolun sonu kadar mühimdir. Öyle ki her mecliste Mekke'ye giden karıncanın hikâyesi anlatılır. İlgili fablda: "Bu yürüyüşle hacca nasıl gideceksin sorusuna karınca: "Varamasam da o yolda ölürüm." cevabını verir. Zaferden değil seferden sorumlu olduğunun şuurunda olan bu karınca, Nemrud'un yaktığı ateşe su taşıyan karınca ile aynı yolun yolcusu değil mi?

Neyi arıyorsan osun sen, sözü Hazreti Mevlana'ya atfedilir. Bu sözden ilhamla "İnsanın aynası yürüdüğü yoldur." diyebiliriz. Nereye yürüyorsa, kimle yürüyorsa odur insan. Aradıklarımız ve yolumuz benliğimizden, kimliğimizden uzak değildir. Bu durumdan dolayı olmalı ki halkımız makbul işler yapmayan insanlar için "Gittiği yol, yol değil." şeklinde tespitite bulunur. Dolayısıyla bizim için yolun doğruluğu, yolun rahatlığından ve kolaylığından daha muteberdir. Yol yeter ki doğru olsun. Aşılmaz değil ki karlı dağlar. Abdurrahim Karakoç ne hoş der:

**Yollar uzun, yollar ince
Yol kısalır aşk gelince.**

Bir türküde dağlar ne kadar ulu ne kadar heybetli olursa olsun bir kenarı yol olur, dizele-ri yer alır. Hayat boyu karşılaştığımız

engeller, önümüze çıkarılan taşlar, ayağıma saçılan dikenler birer aşılmaz dağ gibi görünse de inançla yürüyene bir yol bulunur elbet. Demir çarık, demir asa ile yollara düşen, karşılaşacağı meşakkatlerden zerrece çekinmez. Yolculuğun olmazsa olmaz azığı ümittir. Çarıksız, asasız yürünür ama ümitsiz yürünmez. Atalarımız "Erken kalkan yol alır." diyerek bir an evvel yollara düşmemizi tembihler. Şair Bahadır Sancak: **"Sakın bakma saate. Geç kalarak yetiştığım yerler bilirim."** dizeleriyle adeta geciktim sananlara bir umut kapısı aralar. Erken de olsa geç de kalsa uzağı yakın etmek için yolcu yolunda gerek.

İnsanoğlu sadece tebdil-i mekândaki ferahlığa talip olduğu için mi yola çıkar? Ya da sadece seyahat eden mi huzur bulur? **"Seyahat Ya Resulallah!"** diyen ünlü seyyahımız Evliya Çelebi ömür yolculuğunu tamamlasa da fikir ve kültür yolculuğumuzda bizimle yürümeye, günümüzü aydınlatmaya devam etmektedir. Dört asır önce yaşayan gezginin seyahatleri bugünkü okurlarına da huzur vermektedir. 17. yüzyılda yaşayan bir seyyahın 10 ciltlik seyahatnamesi yolun ve yolculuğun bereketi olsa gerek.

Faruk Nafiz Çamlıbel de Ulukışla yolundan Orta Anadolu'ya sefer ederken üç günde gördüklerini bir fotoğrafçı edasıyla yansıtır. Şairin yüz yıl önce yaptığı yolculuk "Han Duvarları" şiirinde öyle ruh bulur ki o muhteşem mısraları her okuduğumuzda kendimizi at arabasının üstünde ya da handa Maraşlı Şeyhoğlu'nun duvara kazıdığı şiiri okurken buluruz:

**On yıl var ayrırım kına dağından,
Baba ocağından yar kucağından.
Bir çiçek dermeden sevgi bağından
Huduttan hududa atılmışım ben.**

**Gönlümü çekse de yârin hayâli,
Aşmaya kudretim yetmez cibâli.
Yolcuyum bir kuru yaprak misâli
Rüzgârın önüne katılmışım ben**

Yolcu olmak insanın bir bakıma alın yazısıdır. Yolculuğumuzu bilmek Sevgili Peygamberimizin (SAV) buyruğudur. Kâinatın sultanı dünyada bir garip gibi, bir yabancı hatta bir yolcu gibi olmamızı öğütler. Yolcu olduğumuzun farkına varırsak hangi yolda olmamız gerektiğini de kaygı ediniriz. Ya Rabbi, bizi doğru yola ilet, diyerek ayetin azametini sığınırız. Yüce Yaratıcı yolumuzu, yoldaşımızı güzel eyleye. Öyleyse ne duruyoruz. “Ya nasip!” deyip çıkmalı yola. Şair İbrahim Tenekeci söylesin son sözü:

“Yürürsen yakındır, bakarsan uzak.”

İSYANA TEŞVİK KREDİSİ

Ahmet KAFKAS

şehrin ıslak sokaklarından geldim
şimdi akşamüstünü demleme vaktidir
bir gün beton üstüne basmaktan nasırlanacak kalbimiz
bir gün çiçek koklamadan delireceğiz
bir gün ıslanmadan gözlerimiz
serin yağmurlarda
sevinemeyeceğiz
şehrin ıslak ve kirli sokaklarından geldim
berduşum
yoksunum
ıslanmışım
gözlerimde kararan sen gibi
isyanmışım

şehrin is kokulu sokaklarından geldim
şimdi suçlanmaları demleme vaktidir
bir gün sabahı beklemekten usanacak gözlerimiz
bir gün ellerimiz ısınmadan delireceğiz
bir gün islenmeden gözlerimiz
konteynır yanıklarında
sevinemeyeceğiz
şehrin dumanlı ve is kokulu sokaklarından geldim
üşümüşüm
kirlenmişim
yanmışım
rüyalarımda kaybolan sen gibi
nisyanmışım

şehrin çok ışıklı ve terk edilmiş sokaklarından geldim
şimdi ışıkları kapatıp demlenme vaktidir
bir gün gerçek olmadığını anlayacak her birimiz
bir gün anlamsızlaşmaktan delireceğiz
bir gün ışıkları söndürmeden
yüksek katlı yangınlarda
sevinemeyeceğiz
şehrin çok ışıklı ve terk edilmiş sokaklarından geldim
korlanmışım
kararmışım
yalnızım
karartılan ışıklarda yanmaya muhtaç sen gibi
yanmışım

KERVAN

Mehmet OSMANOĞLU

uzayan ufuklarda göz kamaştıran ışıık
göl dökerek geçiyor kum yığının çöllere
yıldızlar bir tül gibi çevrelemiş üstünü
benziyorlar geceyi ağartan kandillere

nurlu çehreleriyle göğ mihli gözleri
buralı hiç değiller menzilleri ötede
yayarak aşmaktalar dağları denizleri
bir huzur esintisi ruhlarda perde perde

çağırısam duyulur mu bilmem titreyen sesim
yüküm çok, bineğim yok, bu tekinsiz yollarda
tükenmeden, sönmeden, şu titreyen nefesim
belki elimden tutar biri beni duyar da

etraf muttasıl korku, hırlayan nefis ve şeytan
ulanmalıyım en son halkasına olsa da
yetişmek hülyasıdır yine ayakta tutan
ümidim çizgi çizgi silinip kaybolrsa da

heyhat ki mesafeler açılıyor gittikçe
n/isyanım kurşun gibi saplı ayaklarıma
bir serinlik dokunur şavkını gözledikçe
bulutlardan n/em umanın çatlak dudaklarıma

kirli gözyaşlarımla tut elimden ey niyaz
nasır tutmuş kalbimi arındır nokta nokta
kervanda yolcu olmak ne büyük bir imtiyaz
iki çizgi arası süren bu yolculukta

UÇURTMANIN PEŞİNDE (Öykü)

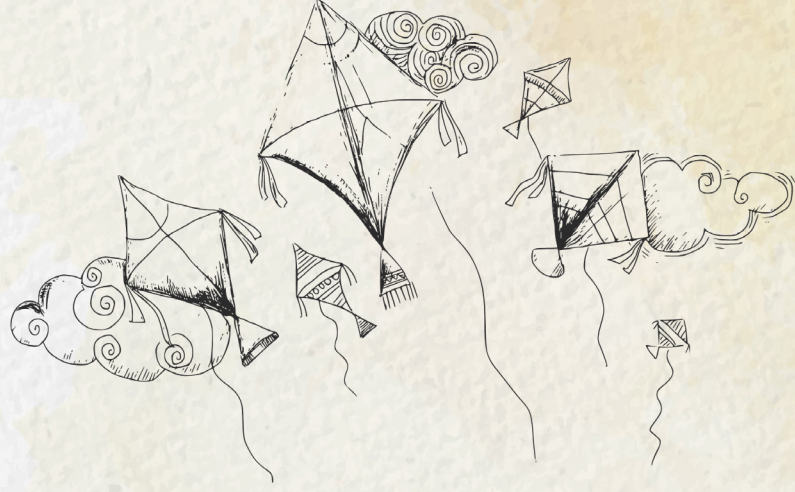
Mehmet PEKTAŞ

Piknik alanları, restoranlar, çay bahçeleri, düğün salonları, süs havuzları, yürüyüş parkurları, lunapark, çocuk oyun alanları sergi salonu, amfi tiyatro, gösteri merkezi ne ararsanız vardı parkın içerisinde. Tam piknik mevsimiydi, hemen her ağacın altında bir aile görünüyordu. Etrafta koşuşturan çocuklar parktaki oyuncakların birinden iniyor, diğerine biniyordu. Yetişkinlerin kimisi banklarda birbiriyle sohbet ederken kimileri yürüyüş yapıyordu. Kimisi de kahramanımız gibi çimlerde oturuyordu.

Güneş tepeye dikildi, kahramanımız iyice mayıştı. Ellerini başının altına koyup çimlere uzandı. Gözleri gökyüzündeydi. Birazdan gökyüzünde pembe bir uçurtma belirdi. Uçurtma, kuş gibi süzülüyor, rengârenk kuyruğuyla adeta dans ediyordu. Kahramanımız, gözleriyle uçurtmayı takip etmeye başladı. Uçurtma gökyüzünde bir o yana, bir bu yana salındı. Bazen yükseldi, bazen alçaldı, döndü dolaştı, aşağı inmeye başladı. Alçaldı, alçaldı, kahramanımızın üstüne doğru geldi. Kahramanımız, uçurtmadan korunmak için tam yerinden kalkıyordu ki uçurtma tekrar yükseldi, yükseldi, gökyüzüne çıktı. Tekrar mavilikler arasında salınmaya başladı.

Bir süre sonra uçurtma yeniden alçalmaya başladı. Bu defa tam kahramanımızın üstüne doğru geliyordu. Görünüşe göre bu defa ona çarpacaktı. Kahramanımız yerinden kalkamadı, koluyla yüzünü kapattı. Uçurtma tam kahramanımıza çarpacakken yeniden yükseldi. Uçurtmanın kuyruğu, kahramanımızın koluna sürtünüp geçti.

Kahramanımız uçurtmayı izlemeye devam etti. Uçurtma kuyruğuyla "S" yapıyordu, biraz sonra halkalar çizmeye başladı. Şimdi uçurtmanın gölgesi kahramanımızın yüzüne vuruyordu. Uçurtma önünü aşağıya eğmiş sanki ona bakıyor, bir şeyler anlatmak istiyordu. Bir ara göz göze gelir gibi oldular. Uçurtma havada daireler çizerek alçalmaya başladı. Alçaldı, alçaldı, alçaldı. Kahramanımıza iyice yaklaştı. Kahramanımız uçurtmanın kendisine çarpmasından çekinmiyordu artık. Uçurtma yüzüne kuyruğuyla sürtünüp

geçti. Az bir şey yükseldi, daireler çizerek tekrar yüzüne dokunup geçti. Bu hareketi birkaç defa tekrarladı. Kahramanımızın yüzü gülüyordu. Uçurtma bir tur daha atıp yaklaştı, onun ellerinin arasından kayıp geçti. Son bir tur atıp iki karış üzerinde durdu. Şaşılacak şey düşmediği gibi, kuyruğu da yere değmiyor, sağa sola sallanmaya devam ediyordu. Kahramanımız uçurtmanın kuyruğuna yapıştı. Uçurtma yavaş yavaş uçmaya başladı. Kahramanımızın ayakları yerden kesildi. Koca adam uçurtmayla birlikte yükseliyordu.

Uçurtma yükseldikçe yükseldi. İnsanlar küçüldü, ağaçlar küçüldü, binalar küçüldü. Kocaman park avuç içi kadar kaldı. Evler sanki oyuncak gibiydi, arabalar görünmüyordu bile. Kahramanımız uçurtmanın kuyruğunda göklerde süzülüyordu. Ne kadar güzeldi. Uçurtma havada bir iki tur attıktan sonra yönünü güneye doğru çevirdi ve bir anda hızlandı. Uçurtma o kadar hızlı uçuyordu ki gözlerini kapatmak zorunda kaldı. Epeyce gittikten sonra biraz yavaşladı. Gözünü açtığında ovanın ortasında uzayıp giden toprak bir yol ve yolun sonunda tepenin sırtına kurulu bir köy gördü. Burası kendi köyüydü. Yıllardır buraya gelmiyordu. Aile büyükleri dünyadan göçtükten sonra köyle bağıni büsbütün kesmişti.

Uçurtma, onu buğday tarlalarının üzerinden geçirdi. O, başaklara elleriyle dokunup geçti. Az ötede siyah bir bulut gibi sığırcık sürüsü uçuyordu. Boş tarlalarda gelincikler, papatyalar, türlü

Çekler görünüyordu. Uçurtma köyün içine girdikten sonra iyice yavaşladı. Saçlı sollu kerpiç evlerin arasından, taş döşeli dar yollardan geçti. Köy meydanına geldi. Meydanda, cami, iki küçük bakkal, bir kahvehane, kahvenin önünde yaşlı ınar ağacı vardı. Buraları çok iyi hatırlıyordu.

Uçurma, ona köy meydanında bir tur attırdı. Daha sonra yine birlikte dar sokaklara daldılar. Evlerden birinin önünde aksakallı yaşlı bir adam oturuyordu. Uçurtma, adama doğru ilerledi. Yaşlı adam uçurtmayı görünce yolun ortasına gelip kollarını açtı. Eyvah! Adama arpacaklardı. Kahramanımız gözlerini kapadı. Bir anda kendini yaşlı adamın kollarında buldu. Uçurtma göklere yükselip gözden kayboldu. O, yaşlı adamı çok iyi tanıyordu. Bu adam dedesiydi. Dede, torununu birkaç defa havaya atıp tuttu. Onun yüzünü gözünü öptü. O da dedesine sarıldı. Dede:

“Nerde kaldın paşam?” dedi. Kahramanımız şaşkındı. “Kaç zamandır yolunu g zliyorum, insan dedesini hiç arayıp sormaz mı?”

Kahramanımız:

“Dede sen  lmedin mi?” dedi.

Dede:

“Biz eski toprağız oğlum, bize bir şey olmaz, merak etme.” dedi ve torunu kuşağında evin önündeki taşa oturdu. Torunu merak içerisindeydi:

“Ben nasıl k  ld m böyle?”

Dede:

“Ne zaman b y d n ki hayırsız! şunları ye de b y .” dedi ve cebinden bir avuç kuru üzüm ve leblebi çıkarıp kahramanımıza verdi. O, bunları atıştırırken etrafa göz gezdirdi. Her şey çocukluğunda bıraktığı gibiydi. Kuru  z m ve leblebilerin tadı bile değişmişti. Kapının yanında mavi bir top gördü. Bu topu çok iyi hatırlıyordu. Hemen dedesinin kuağından inip topa koştu:

“Dede nerden çıktı bu top? Kayboldu diye çok ağlamıştım.” dedi.

Dede:

“Komşunun bahçesine düşmüş, d n

getiriverdi Fatma Bacı.” dedi. Kahramanımız:

“Fatma Bacı getirdi demek. Vay anasına ne zaman top oynamaya kalksak bize bağırırdı. Başına bir şey mi düştü acaba?” dedi ve topuyla oynamaya başladı. Bu bir rüya olmalıydı. Dede, elini cebine attı, meşe palamudundan yapılmış   fırlıdak çıkardı:

“Bunu hatırladın mı?” dedi.

Hatırlamaz mı hiç? Çocukken en sevdiği oyuncak buydu.

Dede:

“Koş içerden siniyi getir.” dedi. Kahramanımız siniyi eliyle koymuş gibi bulup geldi. Dedesinin elinden aldığı fırlıdakları sininin üzerinde çevirmeye başladı. Dede bir süre torununun oyun oynayışını seyrettikten sonra:

“Oyun oynamaya mı geldin buraya hayırsız! Gel şöyle dizime otur sana bir masal anlatayım.” dedi. Kahramanımız hemen koşup dedesinin dizine oturdu. Dedesi bir sürü masal bilirdi. Bakalım bu defa hangisini anlatacaktı. Dede, peri kızı ile devin masalını anlattı torununa. Kahramanımızın aklına çocukken dedesinin köy bakkalından aldığı gofretler geldi:

“Dede sen bana gofret alırdın.” dedi.

Dede:

“Yine alırım paşam. Kalk gidelim.” dedi. Kahramanımız dedesinin elinden tuttu. Birlikte köyün dar sokaklarından geçtiler. Su kuyusunun yanından geçerken dedesine iyice sokuldu.

Dede:

“N’oldu oğlum?” diye sordu.

Kahramanımız:

“Bu kuyunun içinde yılanlar varmış, geceleri çıkıp etrafındaki çocukları yermiş. Öyle mi dede?” dedi.

Dede:

“Ben varken kimse sana bir şey yapamaz.” dedi.

Dede ve torunu köy meydanında Hacı Bakkal'a vardılar. Burası kulübe gibi bir yerdi. Kahramanımız bu bakkalı da çok iyi hatırlıyordu. Bakkalın kokusu bile burnundaydı. İçerisi hep sabun kokardı. Dışarıda toplar asılıydı, bir tarafta boş bidonlar, leğenler, güğümler yığılıydı; bir tarafta kazmalar, kürekler, çapalar, keserler, zincirler vardı. Burada her şey bulunurdu. İçeri girince bakkal, onu tanıdı.

"Nerelerdesin sen kerata? Öteki bakkala mı gidiyorsun yoksa?" dedi. Kahramanımız cevap vermeden önce dede cevap verdi:

"Benim torunum dedesinin bakkalından başka yere gitmez." Daha sonra dede üç tane gofret alıp torunun eline verdi. Kendisi de bir Birinci aldı. Bakkal, kahramanımıza tezgâhın üzerindeki horoz şekerlerinden bir tane uzatıp:

"Bu da benden olsun bakalım." dedi. Para vermeden çıkıp gittiler. Dedesine:

"Dede aldıklarımızın parasını vermedik." dedi.

Dede:

"Harmandan sonra hesap görürüz." dedi. Dede ve torunu eve doğru yola koyuldular. Yolda çelik çomak oynayan çocukları gördüler. Biraz önce burada kimse yoktu. Demek ki yeni gelmişlerdi. Bu çocukların hepsini tanıyordu. Süleyman, Şevki, Nuri, Osman, Veli, Kemal, Necati. Şaşkınlığını gizleyemedi:

"Siz ne arıyorsunuz burada?" diye seslendi çocuklara. Yaşça biraz büyük olan Nuri:

"Biz hep buradayız oğlum. Sen çoktandır görünmüyorsun." dedi ve kahramanımızı oyuna çağırdı. Kahramanımız dedesinden oyun oynamak için izin isteyip çocukların arasına karıştı. Önce çelik çomak oynadılar, ardından saklambaç... Çocuklar sıkıldı. Kahramanımız çocuklara top oynamayı teklif etti.

Veli:

"Topumuz yok ki." deyince kahramanımız:

"Benim topum var. İsterseniz bekleyin getireyim." dedi.

Nuri:

"Koş getir o zaman." deyince topu getirmek için koşmaya başladı. Dar sokaklara daldı. Kuyunun yanına gelince biraz duraksadı. Aklına yılanlar geldi. Bütün cesaretini toplayıp rüzgâr gibi geçti oradan. Sola döndü, birkaç ev sonra sağa döndü. Bir anda karşısına kapkara kocaman bir köpek çıktı. Bu köpek çocukluk yıllarının en büyük korkusuydu. Bir defa kahramanımızı yere yıkmış üstünü başını parçalamıştı. Etraftan yetişip kurtarmasalar kimbilir neler olurdu. Dilindeki kekemelik o günden kalmaydı. Doktor derman olmadı. Hocalar, hacılar fayda etmedi. İşte o köpek yine karşısındaydı. Kahramanımızın dizlerinin bağı çözüldü, bağırıyordu.

Köpek hırlamaya başladı. İki defa havladı. Kahramanımızı yutuverecek gibiydi. Köpeğin ağzından salyalar akıyor, gözlerinden sanki ateş çıkıyordu. Hayvan, kahramanımızın üzerine atıldı. O da can havliyle koşmaya başladı. Köpek koşuyor, o koşuyordu. Hangi sokağa girse köpek peşindeydi. Ona yardım edecek bir Allah'ın kulu yoktu ortalıkta. Köy meydanına çıkabilirse oradaki insanlar belki onu kurtarırdı ama bir türlü meydanı bulamıyordu. Köpeğin soluğu ensesindeydi. Kahramanımız köyün dışına doğru kaçtı. Köyün toprak yolunda var gücüyle koşuyordu. Köy geride kaldı. Fakat köpeğin onu bırakmaya niyeti yoktu. Düşüp bayılmak üzereydi ki gökyüzünde pembe uçurtma belirdi. Uçurtma iki karış kadar üzerine geldi. Uçurtmanın kuyruğuna yapışıp kendini bırakıverdi. Gücü tükenmişti. Uçurtmayla beraber yükselmeye başladı, bütün korkusu geçmişti, artık güvendeydi. Köpek hâlâ arkasından havlıyordu.

Uçurtma yükseldi, yükseldi. Köy çok gerilerde kaldı. Uçurtma iyice yükseldikten sonra bir anda hızlandı. Kahramanımız gözlerini yumdu. Bir süre sonra uçurtma yavaşladı, yavaşladı. Gözlerini açtığı anda, yaşadığı şehri gördü.

Uçurtma yavaş yavaş alçalmaya başladı. Şehir büyüdü, evler büyüdü, park büyüdü. Arabalar, insanlar belirdi.

Uçurtma iyice alçalıp onu yavaşça aldığı yere bıraktı. Daha sonra tekrar göklere çıkıp salınmaya başladı. Kahramanımızsa uzandığı yerden uçurtmayı seyretmeye devam etti.

YOLLARIN DİLİNİ YOLU SEVDADAN GEÇENLER BİLİR Kemal ÖZAYDIN

Biz mi zaman içindeyiz, zaman mı bizim içimizde.

Biz mi yoldayız, yoksa yol mu bizimle hem dem!

Ömrünün sermayesin verme yele
Geçti fırsat bir dahi girmez ele

Sermaye nedir? Fırsat ne?

Yol nedir, yolcu kimdir, yolculuk nereyedir?

Yoldan gelene sorulur ya mutlaka: “Nerden gelip nereye gidersin?”

Her işte olduğu gibi O’ndan gelip O’na gidilen büyük yolculuğun dünyadaki misalleridir dünya içinde oradan oraya gidilen yollar ve yolculuklar.

Öyle ser-mestem ki idrâk etmezem dünyâ nedir;
Men kimem, sâki olan kimdir, mey ü sahbâ nedir?
Hikmet-i dünyâ vü mâfihâ bilen ârif değil.
Ârif oldur bilmeye dünyâ vü mâfihâ nedir.

Muammalar yoğurur insanı.

Beynini uğuldatır, kalbini fokurdadır.

Kaynar kazanda kaynatır.

Gamlı insan, dertli insan... Esasen insan budur.

Elbette düşünen insan...

Ruhuna üflenen insan...

Adam gibi adam dedikleri...

Güvenilir, sırt dönülür, sır söylenir.

Özü sözü bir... Vasıflarını saymak haz verir, okumak zinde tutar insan dimağını.

Gamlı insan, dertli insan; dertlenebilen, dost derdinin kadrini bilen...

Anlatmam derdimi dertsiz insana
Dert çekmeyen dert kıymetin bilemez

Ne hoş söyler değil mi Koca Veysel?

Gelin hey dertliler gelin
Bu derdimden sizde alın
Dertli bilir dertli halin
Ya dertsizler bunda neyler.

Der mi der Yunus’umuz, sözümüz irfanımız ve dahi imanımız.

Ne diyordu Mısri:

Gamsız olan âdemi sanma anı âdemi
Hayvandan ol edaldir kaldı dalal içinde

Yola gelecektik, yola çıkacaktık güya!

Amma... Amma da önemli. Amması şu; denildi ki:
“Evvel refik ba’del tarik.”

Yolun kutsallığını, kıymetini, kadrini bilmek gerek. Yolu yürünebilir, uzak belleri aşılabilir, ağır yükü taşınabilir hale yolcu getirir, bir de yoldaş.

Sonra olur haldaş, bir de olursa sırdaş...

Ol onunla sarmaş dolaş.

Bu ahval, bu kutsiyet yukarıda anlattığımız dertli insanlara çizilen mukaddes yol ve elbette yolculuktur.

Küçük adımlar, idraksiz yollar ve yolculuklar, süfli emellere ulaşmak için kat edilen mesafeler, ucuz dünya için tüketilen nefesler bahse konu olmaması gereken yollardır.

Mukaddes yolculuk yine O’na dönecek yolculuktur.

Ey sevgili Allah’ım
Ruhum seni saracak
Ariyet ten kafesi
Toprak olup kalacak

İnsan -ki şüphesiz öyle- eşrefi mahlûkat, yol ise
“İnna lillah ve inna ileyhi râciun”dur.

Ana yol budur, her ana yolda tali ve yan yollar bulunur.

*Bu yol uzaktır
Menzili çoktur
Geçidi yoktur
Derin sular var*

Gamlı, dertli, şuurlu, idrakli insana yakışan; önce yolu tanımak, tanımak için gayret etmek, yolun inceliklerini, bilgeliklerini, tuzaklarını, azıklarını, yol göstericilerin hazıklarını bilmektir.

*Yol odur ki doğru vara
Göz odur ki hakkı göre
Er odur alçakta dura
Yüceden bakan göz değil*

Hay senin diline sağlık; yüreğine, gönlüne sağlık. Sana ölü diyen delidir, deli!

Yolun doğruluğu, doğruluğun da yolu olsa gerek bahsettiğimiz ana caddede, ondan gelip yine ona gittiğimiz ana caddede...

*Geliş ve gidiş gerçektir, haktır
Buna şek ve şüphe de yoktur*

Gelirken temiz geldik, yola da temiz çıktık, yolu da nasip etti Kerim olan Rabb’imiz.

Yolun inceliklerini gâh kendi dilinden, gâh Resul’ünden gâhî ariflerden bize muştuladı.

Şuradan yürüyün dedi, yanınıza almanız gerekenler şöyle şöyledir dedi.

Çoğunu tekrar tekrar söyledi.

Anlamamız idrak ve şuurumuz da onun lütfudur böyle biline.

Bizden istediği azıcık gayret, yola yönelmek, fazla yamulmamak, yolu yanılmamak... Yol arkadaşları ile bir olmak, yolu birlikte yürümeye çalışmak... Benlikten bizliğe, varlıktan yokluğa ulaşabilmek.

Yok olup yol arkadaşında var olursan işte o zaman Hakk’ın sevgisine mazhar olursun; O, sende görünür. Yolun kıymeti, yolcunun kıymeti anlaşılır olur. Yolculuğun zahmeti rahmete dönüşür. Kalbe genişlik ferahlık gelir bu şuurla yaşamaktan.

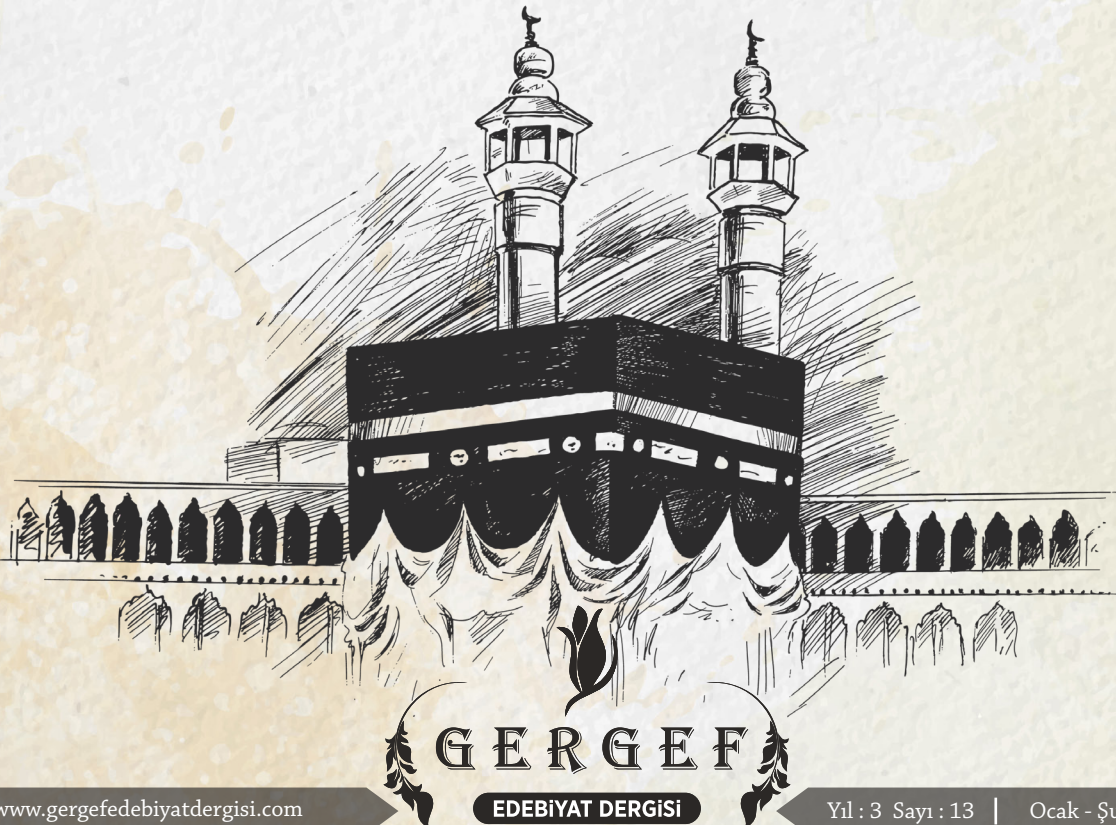
İyi ki bu yolu bize öğrettin, tarif ettin, yönelttin; belki bazen bunalttın, daralttın, benzimizi sararttın. Hepsini insanın hayrına yaptın inandık, iman ettik.

Seninle çözüldü muammalar, bilmeceler.

Hamdolsun yolun kurucusuna.

Selam olsun kutsal yola ve yolcularına!

Yolculuk sükûn bulsun Kevser Havzı’nın başında...

YÜKÜN NEDİR SEN KİMSİN

Mahmut TOPBAŞLI

Aşk ufkundan süzülen her damlaya sığarsın,
Suya hasret topraklar gözünden tanır seni.
Müjde olup şafakta gönüllere yağarsın,
Hercailler çiğdemler özünden tanır seni.

Külünde saklı közün beklediğin bir rüzgâr,
Vuslatın damlaları bilmem ne vakit yağar,
Ruhun öte âlemde bu âlemse sana dar,
Rahmete koşuşanlar izinden tanır seni.

Bunca çaba içinde taşıdığın bir yük var,
Affına sığındığın kadri mutlak büyük var,
Her şeye gücü yeten bir malik ül melik var,
Rızayı gözetenler sızından tanır seni.

Yol yolcuyu seslerken yüreğinin diliyle,
Beklenen ferman gelir yedi kudret eliyle,
Bahta gül neva düşer aşk sazının teliyle,
Kamışa üfleyenler sazından tanır seni.

Yolun bir tek heceye bağlanan ahu şimdi,
Sevenin yâdındadır aşk yeşeren o vadi,
Karanlığın saçını tarar güneş efendi,
Işığı bekleyenler gizinden tanır seni.

Bal dolu bir petekte sırrı var kaç arının,
Şafağı sökmek üzre müjde dolu yarının,
Beyzalı bakışlara feda olan varının,
Lafını etmeyenler sözünden tanır seni.

Bengi sular misali hayaller coşar bir bir,
Ebruli bir gecede yola düşer kaç nehir,
Yükün daim gül koksun bülbülün gönlüne gir,
Gülşende diz çökenler dizinden tanır seni.

FORBIDDEN ZONE

AHMET ŞEN

Devre arası. Evi uzakta olan bir hışım gibi geçti günler
Anlamını unuttum çok kelimenin at kaçırıldı düşlerimi elimde belgeler var
Aramızda geçmeyen bir konuşmayı yutkundum üşümem geçmedi
Tellalların ıslığından yaptığım örgüyü saldım karanlığa duymayan kaldı mı?
Ellerimi yadırgadım durdum kocamış bir eylül olarak döndün sonra
Bir yenilgi cümlesi söyle çok eskiden söylenmiş gibi yap ama
Bunu insanların koltuk altlarına göre katlanmış gazetelerden öğrendim de
Bunu tabanıma açıklayamam de akılsız başımın açtığı şu işleri

Bitti uğrayacak limanlarım ortasında kaldığım suyu selamlıyorum
O kadar yolu gidemem bir başıma şehir hemen şuracıktan başlasa
Soyunduğun ağrı geliyor aklıma Kırıkkale değildir o kırık olsa duramazsın
Nasırlarıma basıyor hayat benim de gecenin damarları patlıyor
Onunla ciddi düşünüyoruz dönüp gelen yankıyla gölgelerin gücü adına
Yurda kaçak girmiş sanırım babamın paçaları İspanyol tanıdıklarım var
Takılma ihtimalim olan çıkıntıları hatırlatıyor bazı yazılar bana
En çok basamakları hamlamışım benimle dünya arasındaki bağı gevşeten

Sofrası kalkmayan aksilikler yüzünden dağıtılan el hep doğu cephesi
Ucu gözükünce bezgin bir gülüşün taşa geçer bu sessizlikten beter suskunluk
Iskartaya ayrıldım çıkış yapamıyorum unutulmuş bir denklem gibiyim
Oyuklarıma beton dolduruyorlar sonra çıkarma yapıyorlar parmak uçlarıyla
Sonra burgusu geçmeyen tarih sonra bir imgenin baş harfleri
Yok sarartmadı beni avucumun içinde sakladığım duman
Yaşadıkça ünlemleri çoğalan gürültü yumağı herkesin oynadığı
Herkesin giyindiği bir cumartesi kadar dokunduğum sigara yanığı

DÖNEMEÇ

Nilüfer AKINGÜL

Gitmek geliyor içimden; nereye sorusunu raftan indirip, hayallerimin tozunu üfleyerek, geçen zamanı çerçeveletip istikametini sormadığım ve haliyle de yönünü bilmediğim bir yere gitmek geliyor içimden.

İnsanlar insanları insan ededursun, insanlıktan çıkmamak için direniyor; yine de bazı insanlar (başaramasalar da) tasımı tарағımı, Allah ne verdiyse etimle kemiğimle toplayıp bir yağmurun toprakta yok olması, bir buzun güneşte erimesi gibi zevalde kaybolan gölgelerin ardından gidesim var. Şöyle bir bakıyorum da geçen yıllar ne çabuk geçmiş. Ölürsen gelir mi yarın o meçhulün bağından, bostanından, bilmiyorum.

İnsanın içindeki ülkesinin sınır hatlarıyla uyumsuzsa ne yapabilir ki gitmekten başka ne yapabilir? Hangi anıma bir mayın gibi döşendi acaba son nefesim? Hangi adımım en son, en son hangi rengi görüp hangi sesi duyacağım? Hangi sular yıkayacak bedenimi, hangi toprağa sarılacağım ben de bir toprak olmak için? Kefenim ki -o da tabi nasipse -çıktı mı acaba dokuma fabrikasından?

Saatlerin akrebiyle, yelkovanıyla, saniyesiyle ve salisesiyle hayatımdan çıkışlarını izleyeceğim onların mekânından ayrılarak. Ağlayanım olacak biliyorum. Az mı ağladım ben de gidenlerin ardından, iyi bilirim; ağlayacaklar. Belki hatıralardan iki üç hikâyeyle anacaklar beni, belki bir iki tebessüm edecekler (onları güldürmek için) gülümsediğimi hatırlayarak. Olsun, bir "Allah rahmet eylesin." deseler kâfi bana. Bir "İyiymi." deseler kâfi. İyi bilsinler beni. Evet, imam "Nasıl bilirdiniz?" dediğinde, "İyi bilirdik." diyecek kadar en azından, iyi bilsinler.

Çok sakladım kendimi kendimde, üzülmesinler diye üzuldüm çoğu zaman. Yıkılacak duvarların dibinde gölgelenmeyi iyi bilirim, kırılacak dallarda gezdim ben bir ömür. İncindim incitmeden sevdiklerimden. Neden, niye sorularını kandırılmak için sordum çoğu zaman. En güzel yaralarımın ahını, en güzel yarenlerim besteledi. Can dediklerim canımı acıttı en çok ama yine sevmekten

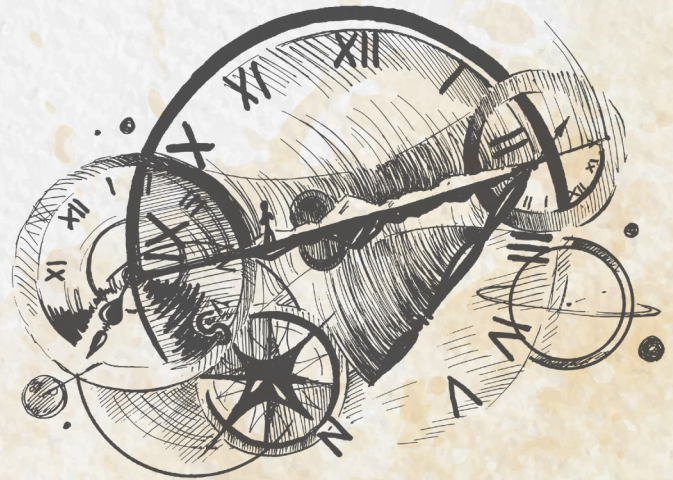
vazgeçmedim kimseyi. Ağlayacaklar evet ağlamalılar, ağlasınlar.

Hayat felsefesi hep kıyamda kalır insanın, oturamaz bazı şeyleri. Onun içindir belki cenaze namazı ayakta kılınır herkesin. İnsan kendini kendinden sıyıra sıyıra kendini arar durur, sanki bir gün kendinden başka bir kendi çıkacakmış gibi, ama nafle!

Gözün karası keşke silebilse bahtın karasını. Doğumla başlayan yolculuk, ölüm denen hüznüle nihayetlenmeden güle oynaya mutluluğu yakalayıp sarılsa insan. Bir defa dizinde uyuyabilse huzurun, bir defa fotoğraf çekinirken poz derdine düşmeden içinden gele gele bir gülebilsen. O zaman yaşamanın günlerle kayda geçen tarihi anlam yitirir.

Derin bir ah ile oh kapısı görünürken anlar ki âdemoğlu anahtarlar yitmiş, derman gitmiş, ömür bitmiş. Onun için duyarız belki de devamlı "Şimdiki aklım olsa..." ama şimdiki akli olmaz ki insanın, o yaşananlar olmasa. Yanlış yolun yolculuğunda her köşe başı bir dönemeçtir aslında dönmek için. Alışkanlıklar gözümüzü korkutsa da bir koza örüp içine girip uçmayı denemeli insan zira "Bir yıl sürünmek-tense bir gün uçabilmek evladır."

Vesselam...

SAPAK

Meryem KÜÇÜK

güneşe ay'a haberler uçur
aşkın yağmına düştüm
her dem oldum
karar bulamadım
taktir nakkaşındandır
gel yol derdini söyleyeyim

varlığından / yokluğundan
yokuşundan sapağından geçtim
gülün şarabından içtim
hikmetinden vasfından bildim
tufanının hasından
maksat çok uzak diyarda
gel yol derdini söyleyeyim

ikliminden nasibim
mevsiminden rengim aldım
dilim dilim ekmeğinden beslendim
devrinden aleminden
direncinden direnişinden
dilencinden devşiriminden
han'ından hancından geçtim
harmanında bilendim
eşiğinden beşiğinden ninnilendim
ömür denen pusundan içeri
çelikten umudu zırh
n /arını pazar eyledim
gel yol derdini söyleyeyim

bir ağ bir ağıl kokusunda
dağ / kekik ve yarpuz
solmuş Nergis
taze menekşe
telleri takılan sarmaşık
saflığın ve yorgunluğun ter kokusu
olmaz suali sorgusu
gel yol derdini söyleyeyim

feleğin cefası gönle değdi
el etek çekip
dirlikten darlıktan
yâd eyle beni
bahtımdan yolcuyum
gam ateşinde yarelensin
bin pareye yaram
aralansın yollar
yoldaşım kuşlar, kurtlar
gelsin yüzümdeki
hüznün kırıntısını toplasın
kedere teslimde kadere
teslim var
seher yeli kuşan kılıcını
bu yolda
yolcuyum yolculuk etmeye geldim

ANADOLU'YUM

Ali PARLAK

Nasırlı ellerin sildiği terim
Sicim sicim akar toprağa terim
Terimin toprağı yardığı yerim
Aşk ile doluyum, Anadolu'yum

Kıraç topraklarda sarı başağım
Çalılar yorganım, toprak döşeğim
Kabına sığmayan deli fişeğim!
Deliyim deliyim. Anadolu'yum

Şairin seslerle çizdiği resim
Sesime ses ver ki duyulsun sesim
Sabah akşam, gece gündüz, her mevsim
Hakikat yoluyum, Anadolu'yum

Kanayan avuçlar, alıç yarası
Ela değil gözler, kömür karası
Ecdat yadigârı, Ata mirası
Hatay'ım, Bolu'yum. Anadolu'yum

IŞKIN KURUDU

Ne büyük sevdıydı ne büyük ülkü
Kaç oldu keşkeler, nerede ilki?
Bir kere tebessüm etseydin belki
Uğruna ölürdüm
Aşkın kurudu!

Firar etti akıl, bulandı fikir
Bulanık sularda dolandı fikir
Dolandı dolandı sulandı fikir
Sonunda delirdim
İşkın kurudu!

DUMAN DUMAN İÇE YOLCULUKTA YOK OLUŞ

Neslihan KARAHAN

“Akşam kızılığının alaca karanlığa meylettği bir zaman diliminde geçiyordu tren yolculuğum.

Güneş ışınları anbean kaybolurken bulutlar arasında, bir yandan da görkemli gökyüzüne tanık oluyordum gözlerim.

Güneşin aksi öyle nizamlı yok oluşa teslim olmuştu ki bu yok oluşun ardından tekrar görkemli bir var oluşun doğacağına kani olmamak elde değildi.

Rayların arasından yolu arşınlayan tekerleklerin sesi tıkr tıkr kulağımda yankılanırken, karşı raylardan ters yönde gelen başka bir treni görünce, her gidişin bir dönüşü olduğunu anımsayarak bir önceki güneşin tekrar doğuşu mefumu bir kez daha tezahür etti belleğimde.

Öyle ya gidiş geliş; batmak, doğmak...

Hep iç içe değil miydi?

İnsanında kendine has yolculuğu vardı ya bir de.

İç dünyasını adım adım keşfettiği...

Hayallere gizlenmiş tutkuların katbekat ihtirasla gün yüzüne çıkması, yaşanmamış bastırılmışlıkların...

Elindeki çantası titreyince, telefonunun çaldığını fark etti.

Sesini kısıp titreşim modunda bırakmıştı telefonunu.

Melodi sesi ansızın çalınca yolculuğun tadı olan, belleğiyle baş başa kalmanın hazzı sekteye uğruyordu.

Çantasını açmaya çalışırken dâhi zihninden geçen düşünce sinyallerinin son cümlesinin yarım kalmasına mâni olamamıştı.

“yaşanmamış bastırılmışların...”

Ardı gelmiyordu zihninde cümlelerin devamının.

Kendinde soyutlanma son bulmuştu titreşim sesiyle de olsa. Telefonun sesini tamamen sessize alamıyordu. Zira Adnan eniştesinin son durumundan habersiz kalmak istemiyordu.

Ablasının eşi Adnan eniştesi yoğun bakıma kaldırılmıştı iki gün önce. Sinem de onu ziyarete gidiyordu, tren yolculuğu bunun içindi. Ne uçak ne de otobüs bileti... Hiç birini bulamayınca tren ile gitmeye karar vermişti.

- “Hay Allah, mesaj gelmiş sadece, son elektrik faturasının mesajı.” dedi Sinem.

Çantayı kapattı.

Ve Adnan eniştenin durumunu geçirdi belleğinden.

- “Nasıl oldu acaba, şu son tetkiklere ne dedi doktorlar?” diye geçirdi içinden.

Doktorlar “ümit beklemeyin “diyorlardı ama bir yandan da ellerinden geleni ardına koymak istemiyorlardı. Sonra ablası Cananın sözü geldi aklına

- “Adnan” a o kadar söyledim bırak şu zıkkımı diye!”

Dinlemedi hiç bir zaman inatla devam etti içmeye duman duman.

Sigaranın tüten her bir dumanına ömür dakikalarını rehin verdiğini anlamak istemiyordu Adnan enişte. Ya da anlasa bile, öyle bir alışkanlığa bürünmüştü ki sigara sanki hayatının bir parçası olmuştu. O varsa ben varım o yoksa ben de yokum, dercesine bir bağımlılıktı bu.

Herkesin kendi iç dünyasına yönelik yolculuğundaki çeşitli yönleri hatırladı o an Sinem. Adnan eniştesi ortak kurduğu şirket iflas edince ortağıyla arasına kara kediler girmişti. Bu yüzden günden güne depresyona meyletmişti ve tiryakiliğe adını o zamanlar atmıştı.

Ablası Canan, eşi Adnan'a kaç kez yalvardı destek alalım diye bağımlılıkla mücadele için, terapi desteği alabilir ve bağımlılıktan kurtulabilirdi sonuçta ama her defasında reddetti Adnan. Sosyal çevre ne der ne demez diye, endişe içinde olmaksızın reddetmek daha kolay geldi ona. Hem damgalanıyordu insanlar bu tür tedaviyle, bunu bilmiyor değildi Adnan.

Sinem trenden indiğinde yanağına ılık rüzgâr konduğunu hissetti tatlı bir rehabetle havayı teneffüs etti.

İlerledi yoluna. Canan ablasını aradı, hastanenin adresini aldı ve devam etti tekrar yola. Güzün habercisi olan ağaç yaprakları hışır hışır esiyordu yol kenarında. Hastaneye adım atınca güzün melodisi yerini, kasvetli donuk mavi duvarlara sirayet etmiş ilaç kokularıyla karışık bir rehabetin resmine bırakmıştı. Sinem, hüznü ile karışık belli belirsiz bir duyguyla ablasına sarıldı. Hasret duygusu da vardı bu sarılmada, çaresizliğin verdiği hüznüle karışık olan hasret duygusu.

Berberce yürüdüler bir süre koridorda. İkisi de konuşmuyordu, sessizlik hâkimdi o sırada. Sessizliği bozan Canan'ın duygu yüklü sözleri oldu. Ağır ağır adımlarla yaklaştı yanına. Önce soluk aldı kısa bir süre, üç beş soluk... Akciğerlerinden gelen hırıltı soluk ile duyuluyor gibiydi neredeyse. Bir de bedeni hâl diliyle konuşur gibi olduğu sırada anlatmak istediklerini tek bir cümleyle noktalamaya çalıştı, kesik kesik soluk almayı ihmal etmeden.

- "Çağı esir almış..."

Soluk aldı bu arada yine.

- "Tüm çatışmalar, "nefes" alabilmenin..."

Soluklanıyordu.

- "...kıymetini bilmedikleri içindir." Dedi.

Son sözleri bunlar olmuştu Adnan'ın.

Sinem ablasının sözünü bitirmesiyle belleğinde yankılanan düşünce ise: Her insanın kendine yolculuğu vardır. Lakin kimi var olur bu yolculukta. Kimi yok oluşa teslim olurdu.

Adnan enişte ise önyargıların endişesinin tesellisini, kendi içine yolculuk yaparak bulmaya çalışmıştı. Hayatının dersini almıştı sonuçta Adnan ama duman duman bir yok oluşa teslim olarak almıştı bu dersi.

YOL

Tuğba ERGEN

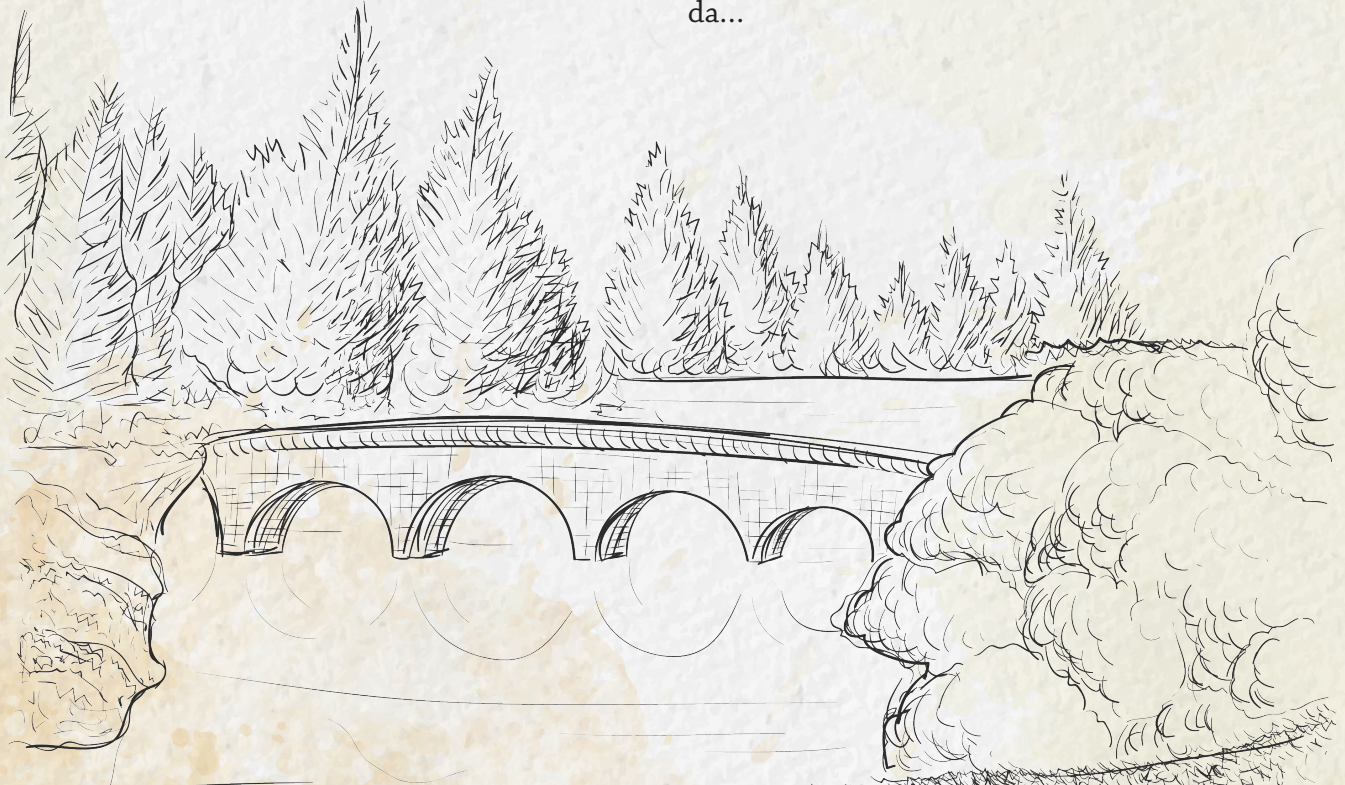
Hayat biz doğduğumuzda başlayan, ne kadar süreceğini kimsenin bilmediği bir yolculuktur. Ufuk çizgisine ulaşmaya çalışırcasına sürer ve biter. Zaman zaman bir adım önümüzü bile görmemizi engelleyen sisler çıkar karşımıza. Bu sislere rağmen yolun ilerisi görünür bazen. Bazı zamanlar hiçbir şey bilmeden, görmeden yürümek gerekir. Her adımında emin olmak ister insanoğlu. Ancak hayat emin adımlarla yürüyebileceğimiz bir yol değildir. Engebeli, zorlu, bazen ise çıkmaz yollardan oluşur.

Doğduğumuz anda başlar yolculuğumuz. Yanımızdakilerin bize eşlik ettiği kısacık süreçte büyürüz ve kendi yolumuzu bulmak adına farklı yönlerle ilerleriz. Elbette kimse ilk denemesinde doğru yolu bulamayacaktır. Kıymetli olan harcanan zaman ve emektir. Yeni adımlar atmaya cesaret toplamaktır. Zaman zaman insanlar eşlik edecek adımlarımıza, o kadar kalabalık olacak ki etrafımız kendimizi unutacağız. Sonra öyle bir an gelecek ki yalnızlığın sesi bizi dindirecek ve biraz da ürkütecek.

Kiminin yolu manzaralı çayırardan geçerken bazılarımız dağlara tırmanacak. Diğerlerinden elbet geri kalacağımız zamanlar olacak. Kendimizi güçsüz ve yetersiz hissedebiliriz. Lakin yolu yarıda bırakmak yapılacak en büyük hata olacaktır. Kendi yolunuzu sizden başkası sizden önce yürümeyecektir. Size ayrılan manzaranın tadını yalnızca siz çıkarabilirsiniz. Dönüp ne kadar yol kat ettiğinize baktığınızda emeğinize saygı duyup ilerlemeye devam edeceksiniz.

Yolculuğunuz esnasında siz de başkalarına eşlik etmeyi unutmayın. Hepimiz zaman zaman yorulacağız ve düşeceğiz. Mühim olan yardım etmeye, gelen yardımları kabul etmeye açık olmaktır. Yağmur, kar veya dolu yağacak yollarımıza. Uzan bir el herkesin içini ısıtacaktır. Eşlikçileriniz ve kendiniz için yolunuzu mutlu tutunuz.

Yolumuzun nerelerden geçeceğine, nereye gideceğimize kendimiz karar veririz. Yolun kenarlarına çiçekler ekmek de elimizdedir, tozu dumana katmak da...

SU YOLU UZUN YOLCU ÖZGÜRLÜK

Kazım GÖK

Gönlüme sıçradı
Bir avuç kıraç esarete sığmış
Binlerce gülücük tohumu

Ey özgül ağırlığına
Anadolu duası katan mücahit damlalar

Yağmur hasadıyla istifli
Türkiye sarnıcı
Toprakta iyilik yap baskısı

Gelin sizinle
Unutulmuş susuzluklar arayalım

Kınınızdan fışkırın, bilenin
Besmele çekin keskin sular

Çaresiz yekpare çölleri
Irmaklar bölsün ipekle

Mazlum çorağına
Gem kırsın şahlanan nehirler

Bak beyaz güvercinler gelmiş
Kanatlarında Mikail selamı

Her an yağmur ertesi
Yontar Fırat nehri yatağını

Merhamet debisi yükseliyor
Amacımız solungaçlı

Su yolu uzun yolcu özgürlük
Koşuyor bir evham bir telaşla

Mali, Arakan, Keşmir, Doğu Türkistan'a

Kardeş tarlasında boğulacak susuzluk
Çeltik hasadında gülücük harmanı

Hep çağlayacak Asım'ın nesli
Mavera taşana kadar

BİR YAŞLININ KIŞ GECESİ YALNIZLIĞI

Ramiz AYDIN

Yüce bir dağın başında
Yaşlı, düşkün biriyim,
Yalnızlığın garibiyim;
Keyifle kaynamayan tencere
Sen de konuş, sen de bir şeyler de,
Bu kış gecesi yalnızlıkları çekilir mi be!

Çekilir mi
Soğuk duvarlar arasında
Hüzünle, kederle bir başına olmak,
Hem de bu yaşında?..
Islık çalan bir rüzgâr sırasında
Candan uzak yaşamak?
Yaşamak denirse buna yaşıyoruz işte,
Canımız sağ da sağ olmakla olmuyor işte;
Olmuyor kardeşim,
Hele bir de sen konuş
Odun, alev, ateş ve közle
Çatırdayarak, şen şakrak yanan,
İçimi zerrece ısıtmayan soba,
Sen şahitsin, sen söyle,
Yaşanıyor mu böyle?

Yaşanmaz insansız,
Dünya senin olsa yaşanmaz;
Hele yakınların,
Canlarım torunlarım olmadan yaşanmaz.
Tek yoldaşım sarı kedim Mırmır'ım,
Nefes alışını duyup gördüğüm;
Ah, ah!..
Bu benim yalnızlığım,
Bu benim yalnızlığım,
Boğazıma atılmış kocaman bir kördüğüm.

YAKINDAN BAKINCA

Rumeysa SAKARYA

Hayatı daha yakından izledikçe anlıyorum galiba hikâyelerin derdini. Farklı cümleler kurmayan insanların anlaşılamama sancısını. Hep aynı şeyleri söyleyen ama farklı anlaşılmak istenen insanlar... Herkes diyor ki: "Beni en yakınımdaki dâhi tanımıyor." Ne acı! Neden tanımıyor, ya da böyle olmasının seni farklı gösterdiğini mi sanıyorsun? Aslında ne kadar kötü bir hâdise farkında değil misin? Eğer olayın ehemmiyetine hâkim olduğun halde tanınmadığını anlatıyorsan boş yere, vah ki ne vah! Sen neden etrafında yaşamına dâhil olan insanlara seni tanıma fırsatı vermedin? Ya da onlar seni en derininden tanımıyorlar, biliyorlar ama sen neden hep 'anlaşılamadığımı' söylüyorsun?

Neden yoruyorsun emekleri, yılları, yaşanan zamanları? Ve sen, seni tanımak için vakit, emek, sevgi ve ilgi harcamış insanlara neden haksızlık ediyorsun? Sana dâhil olmak için ödünler vermiş insanların seni tanımadığını ve anlamadığını söylersen, bıraktım tüm kötü şeyleri, en başta kul hakkına girersin. Bu kul hakkıdır. Seveninden vakit, sevgi, ilgi çalmaktır bu. Yapmayın n'olur! "Beni tanımıyor kimse, ben farklıyım, anlaşılamıyorum." ayaklarını bırakın. Milyon kez aynı dönen cümleleri tekrarlarsanız anlaşılmanız güçleşir tabii. Şeffaf ve pak olmayı seçerseniz, tüm kul haklarının da önüne geçersiniz. Çünkü görülebilir ve anlaşılabilir olmak doğallığın soyundan gelir.

BAZI ŞEHİRLERİN ŞİİRLERİ

Bazı şehirler vardır,
Sonra, bazı şiirler vardır.
Hatta gitmekle başa çıkılmayan yollar,
Varılmayı hak etmeyen kasabalar,
Varılınca pişman olunan tatil köyleri vardır.
Bir de has köyler vardır ki;
Elleri nasırlı ninelerin kaderlerinde,
Serseri oğlunun banka kredisini ödeyen amcanın kederinde,
Ortaokula gidememiş minik Nazlı'nın mahcupluğunda gizlidir.
O köyler vardır,
Gerçektir.
O köydekiler vardır, Gerçektir ve "Efendi"dir.
Traktör benzininde,
Bakkaldaki bayat kekke,
Hasat zamanı yağın yağmurda var olur onlar.
O köyler;
Baktığın zaman bir böcek, bir ağaçtır.
Derininde ise; bir acıdır, gençlik özlemidir, ana feriyadıdır, "ah"tır...

50 KURUŞ (Öykü)

Mutlu ÖZÇELİK

Tabiatın çoktan uyandığı, kuşların rızkını bulup keyiflendiği, kedilerin lüks arabalar üstünde uykuya çekildiği bir vakitte Efecan uykusunu dağıtmakla meşguldü. Ona göre sabahın köründe kargalar kahvaltısını yapmamışken okul yoluna düşmüştü. Her sabah okula giderken “Şu okullar sekiz buçukta başlayıp üç buçukta biteceğine, onda başlayıp beşte bitse ne olur sanki.” düşüncesi geçer aklından. Düşüncelerinden sıyrıldığında ayaklarının geri gitme istediğini bastırıp yok yazılma ihtimalinin verdiği korkuyla adımlarını hızlandırdı.

Sınıfının bulunduğu koridora vardığında Üçüncü Selim’i sınıfın kapısını açarken gördü. Havaya atılan simit parçasını kapamayı çabasıyla öğretmenininden önce sınıfa daldı. Tarih öğretmeninin adı Selim Solmaz. Okulun mescidinden çıktıktan sonra koridor boyunca namaz tespihini çeke çeke sınıfa gittiği için lakabı Üçüncü Selim olmuştu. Öğrenciler üç padişahı resminden tanır. Fatih, Yavuz ve Üçüncü Selim. Efecan’ın sınıfta nerede oturduğunu tahmin etmişsinizdir. Pencere kenarında en arka sıradaki yerini aldı. Tarih kitabını çıkarıp çantasını pencere önüne attı. Ürkütülmüş güvercinleri taklit eden pencere önü mermerindeki tozların havalanıp uçuşuna kayıtsız, rastgele bir sayfa açıp gözü arkadaşlarının üzerinde kulağı öğretmende yoklamayı bekledi. Genellikle yoklama alındıktan sonra Üçüncü Selim dört yüz yıl öncesi-ne dönerken Efecan bazen kırk dakika bazen iki yıl öncesine

bazen de sekiz yıl sonrasına gider. Yoklamada isminin okunması onun için kendisiyle baş başa kalma dakikalarının başlangıcıydı. İsmi duyunca sabah mahmurluğunun verdiği çatallanmış sesiyle sınıftaki yerinde olduğunu beyan etti. Alışkanlığın verdiği dürtüyle bakışlarını pencereye doğru çevirdi. Alt camlar kumlu cam filmiyle kaplandığı için sadece üst camlardan dışarıyı görebiliyordu. Üst camlardan da gökyüzünden başka bakılacak bir manzara yoktu. Efecan’ın derdi manzara değil, sınıftaki ders ortamından zihnen uzaklaşıp hayallere sığınmaktı. Gökyüzü masmavi bir fon üzerine beyaz beneklerle kaplıydı. Güneş bazen bir bulut arkasına saklanıp şarjı azalan cep telefonunun tasarruf modunu aktive ettiği gibi gökyüzünün parlaklığını azaltıyordu. Bulutlar o gün tek tip olduğu için hayal kurmak zordu. Yine de ders anlatımının tekdüzeliği akan suya sürekli bakmanı içine çeken nehir gibi Efecan’ı hayallere çekmişti. Hayallerinin giriş bölümünde okulun yakınından geçen arabadan gelen cıstaklı müziğe caddedeki bir adamın galiz küfrü duyuldu.

Üçüncü Selim’in tam da Türk toplumunun değerlerinden ve Anadolu irfanından söz ederken dışarıdan gelen küfür sanki kendi ağzından çıkmış gibi hocanın yüzünü kıpkırmızı etmişti. Sağlıklı oluşunun belirtisi kırmızı yanaklar kelebek etkisi yapmış, kırmızılık yüzünün tamamını sarmıştı. Üçüncü Selim sağ ayağına verdiği ağırlığını iki ayağına dengeleyerek ellerini ceketinin yan ceplerine soktu. Üstlendiği suçu bastırarak başka suç arayıp gözlerini radar gibi tüm öğrencilerin üzerinde gezdirdi. Radarı hissedemeyen öğrenciler kendilerine çeki düzen verdiler. Kitabın sayfa kenarlarına motifler çizen, sıranın üzerine tuttuğu takımın adını yazan, kaleminden dağıtıp toplayan ve ne kadar meşgalesi olan öğrenci varsa hepsi bütün dikkatini Üçüncü Selime verdi. Hoca konuşmaya başlayınca ellerini ceplerinden çıkarıp keceden yapılmış kare desenli ceketinin üst düğmesini ilikledi. İliklenen düğmenin altı ve üstü yanlara doğru açıldı. Baskıdan rahatsız olan göbek kendini alt aralıktan gösterdi. Üçüncü Selim, vücuduna fazla gelen ellerini nereye koyacağını bilemedi. Anadolu irfanı övgüsünü bırakıp

lafı ecdadımızın ne sıkıntılar çektiğine getirdi.

Efecan, öğretmenini biraz dinledikten sonra gözü tahtanın üstündeki saate takıldı. Saatin saniyesi dolap beygiri gibi dönüyor, yelkovan isteksiz hareket ediyor, akrep olduğu yerde duruyordu. Dersin henüz yarısı bile olmamıştı. Midesi sabah beş dakika daha deyip yarım saat uyuyup kahvaltı yapmadan okula gelmenin intikamını almaya başladı. Çamaşır makinesinin sıkma programı gibi kasılıyordu. Efecan, günlük harçlığı beş lirasını kontrol etti. Paranın sıcaklığını ve güven hissini duydu. Bir simit, bir çay üç lira yetmiş beş kuruş ediyordu. Bir gün öncesinden bir lira 25 kuruş artmıştı. Biriktirdiği paraları montunun iç cebine koyuyordu. Yaşlıların kefen parası biriktirdiği gibi bir gün belki Nursu'ya bir şeyler ısmarlamak gerekebilir diye para biriktiriyordu. Her yolun aynı caddeye çıktığı şehirler misali Efecan'ın aklına yine bir alt sınıftaki Nursu geldi. Nursu'nun girdiği düşüncelerden açlık ve zamanın akmaıışı çıkar. Etkileşimli tahtanın üstündeki saat hayal aynası oldu. Saat dolunay oldu ve Nursu'nun yüzü ayın yüzeyine yansdı. Nursu beyaz yüzü, mavi gözleri ve küt kesilmiş siyah saçlarıyla yuvarlak saatin çerçevesinden bir portre gibi bakıyordu adeta. Ne güzel bir isimdi Nursu. Suyu bilirdi de nur ne demektir bilmezdi önceden. Yüzüne nur inmiş, nur içinde yatsın sözlerini duymuştu ama nurun anlamını öğrenmek aklına gelmemişti. Bir hafta önce merdivenlerden inerken şişman, çilli kızın Nursu diye seslenmesinden sonra ilk işi nur ne demek diye araştırmak oldu. Işık olduğunu öğrenince "Işık ve su. Masmavi deniz gözler ve suya vuran ışık. İsim ne güzel yakışmış." çıkarımında bulundu.

Bir şekilde Nursu'nun dikkatini çekenin yollarını aradı. Muhabbet kurarsa bazen bir lira bazen 50 kuruş bazen de 25 kuruş biriktirdiği parayla kaç gün bir şeyler ısmarlayabileceğinin hesabını yaptı. En fazla bir hafta yetecek birikimi vardı. "Her zaman benden olmaz, bazen Alman usulü olur, üstüme almadım ya nüfusunu." dedi, dudakları hafif kıpırdarak. Sonra kendi kendine konuştuğunu fark eden olup olmadığına baktı. Gözleri saatten ayrılıp pencereden dışarı yöneldi. Uzaya fırlatılan mekiğin atmosferi delerek uzaklaşması gibi ilerledi bakışları. Bakışlar ilerledikçe düşünceler gelecekle ilgili planlara yöneldi. Tabii ki tüm planlar Nursu'nun rahatı için. Çok söz yalansız, çok para haramsız olmaz. Çalışarak da zengin olunmaz. Bu şekilde yaşanmaz. Bir gün şans oyunlarından birinde şifreyi çözüp büyük ikramiyeye konmak lazımdı.

Oradan gelecek paranın bir kısmıyla hayır yapmalı ki paranın hayrını görmeliydi. Cami yaptırmaya gücü yetmezse bir camiye yardım ederdi. Paranın geri kalanıyla büyük bir ev - içinde Nursu - son model Golf 8 - içinde Nursu - alıp, tam teşekküllü Play Station salonu - orda Nursu olmaz - açmak lazımdı. Ne de olsa insan sevdiği işi yapmalıydı...

"Yine ne afacanlıklar düşünüyorsun Efecan?"

Üçüncü Selim'in sorusu üzerine Efecan ne diyeceğini bilemedi. Bana mı dedi tavrıyla etrafına bakındı. Ne cevap vereceğini düşünürken imdadına teneffüs zili yetişti. Soruya teneffüste cevap vermek zorunda kalmamak için yerinden hemen kalkmadı. Öğretmeni sınıftan çıkar çıkmaz yaydan fırlayan ok gibi kendini koridora attı. Efecan'ın sınıfı edebiyat koridorundaydı. Türk edebiyatının önemli yazar ve şairlerinin resimleri ve onlara ait en bilindik alıntıları arasından yürüdü. Mehmet Akif şimdiki neslin içinde Asım'ı arıyor, Arif Nihat Asya bayrağı dalgalandıracak birilerini bekliyor, Nazım Hikmet önünden geçen tüm öğrencilere davetini gönderiyordu. Atsız, geri gelen mektubunu okurken Orhan Veli bedava yaşıyordu. Efecan da Nursu'yu arıyordu. Nursu'nun sınıfı bir alttaki tarih koridorunun sonundaydı. Merdivenlerden hızlıca aşağıya indi. Sınıfın kapısının hâlâ kapalı olduğunu görünce "Fizikçi Murat Hoca'nın dersi vardır." tahmininde bulundu. Teneffüsten iki dakika almadan edemez, sınıftan çıkarken bile ders anlatmaya devam eder, bazen sınıftan çıktıktan sonra bile geri dönüp bir cümle daha eklediği olurdu.

Efecan gözcülük yapan mirketler gibi koridorun başında dikelmek yerine kapı giydirmelerine ve duvar çizimlerine bakmaya başladı. Havaalanında yolcu bekler gibi bir duruşla kızın dikkati çekilmezdi. Çekilirdi de ilk görüşte gülünç duruma düşülürdü. Türk devletlerinin bayraklarını, Osmanlı padişahlarının burunlarını inceledi. Yavuz Sultan Selim'in kulağındaki küpeye baktı. Bütün Selimler farklı mı olur sorusuna cevap bulmak için tanıdıklarını gözünün önüne getirdi. Çanakkale Savaşı'nda dönmeyi düşünmeyenlere baktı. Yan tarafında kıyafetleri eski iki asker gördü. Şimdilerde böyle giyinmek moda oldu diye bir espri patlattı. Sadece kendisi duyduğu için sadece kendisi güldü. Kınalı Kuzular yazısını gözden geçirdi. 1. Mecid hikâyesini görünce o parayla ne alınabileceğini merak etti. Ellerini pantolonunun ceplerine sokup sol ayağının üstüne vücut ağırlığını vere-

rek sağ ayağını öne uzattı. Havalı bir duruş sergilediğinden emin oldu. Bu pozisyonda bir fotoğrafını çekmeler artist gibi çıkardı. Nursu'nun dikkatini çekerse öyle görsün istedi. Şeyh Edebalı'nın Osman Gazi'ye nasihatinden iki cümle okumamıştı ki çilli kız ile Nursu'nun yaklaştıklarını fark etti. Saygı duyduğumuz veya olumsuz algı bırakmaktan çekindiğimiz insanları görünce sergilediğimiz toparlanma refleksiyle elleri ceplerinden çıkıverdi. Havalı görünme planları sabun köpüğü gibi söndü. Ellerini çıkarırken cebinden bir madeni para düştü ve yuvarlanmaya başladı. Nursu, üstüne basarak parayı durdurdu. Eline alıp "Affedersiniz, bu para galiba sizden düştü." dedi.

Nutku tutuldu. Hayallerindeki ilk konuşması bu şekilde değildi. Hayallerinde hiç takılmadan, uzun uzun konuşurdu onunla. Şimdi dilinin ucundaymış da bir türlü çıkaramıyormuş durumuna düştü. Üstelik gözünün önünde 50 kuruş duruyordu. Şimdi bu 50 kuruş ne yapmalıydı? Alıp cebine koysa 50 kuruşa tenezzül ettiği algısı oluşurdu. Etrafına bakındı. Koridorun sonunda Aytekin'i gördü. Nursu'ya teşekkür edip Aytekin'e seslendi. Hava atmanın tam sırasıydı. 50 kuruşu misket atar gibi koridorun öbür ucuna yuvarladı.

Geriye dönmeyi düşünmeyenler geriye dönüp gördüler 50 kuruşun gidişini, Elif kağısını yediyorken baktı paranın peşinden, kıyafetleri eski iki asker koşacaklardı paranın peşinden çıkabilselerdi eğer portreden. Lâpsekili İbrahim Onbaşı'nın arkadaşı Halil'e borç verdiği 1 mecid boynu bükük bakıyordu 50 kuruşa.

Efecan, Nursu'nun dikkatini çekti.

GECEDE BİR AN (Öykü)

Sevda A. BAŞTIMAR

Yaşam varılacak yer değil, yolculuktur.
Ralph Waldo Emerson

Akşam olmak üzereydi. Havada yoğun bir kar kokusu vardı. Bir açıp bir kapanan gökyüzü, kar tanelerini yaprakları dökülmüş ulu ağaçların üzerine ince ince bırakırken, göz kırpyordu sanki. Yaşlı Bakım Yurdunda bu hafta, son gece nöbetimdi. Perihan Hemşire'nin dört gece nöbeti daha vardı. Hemşire odasında kısa bir görüş alışverişinde bulunduktan sonra iş bölümü yaptık.

Bu aralar dört katlı yaşlılar yurdu insan dolu. Sayılar ürkütücü. Yaprak dökümü gibi aramızdan ayrılanların yerine, bir çırpıda hemen yenisi geliyor. "Olsun, nasılsa gece uzun." diyerek gülüşüp birbirimizi avuttuğumuz çok zamanlarımız olmuştur bizim Perihan Hemşire'yle.

Ah, hiçkimseler bilmez, bu kaygılı gülüşlerimizin ardında ne büyük acılar biriktirdiğimizi!

Görevli nöbetçilerin gece boyunca her odaya düzenli olarak en az üç tur yapma zorunluluğu olmasına karşın, bu konuda karar verme yetkisi, tamamen o gün çalışan sağlık elemanlarının duyuncuna kalmış bir durumdur. Bu duyguyu duyumsadığınız tek yer; dilsiz, sağır, kör olan şu soğuk odalar, bir de bağrınızın sol yanında yeşerttiğiniz acıma duygularınızdır.

Saatler gece yarısını gösteriyordu. Yavaşça ayağa kalktım. Gecenin sessizliğinde iç sesimi dinlerken yüreğime derin bir soluk çektim. Erinç içindeyim.

- İşimi diyorum, ben işimi çok seviyorum, her türlü zorluğuna karşın...

Geceleri koridorda koştururken mırıldandığım şarkının yankısını duymak hoşuma gidiyor. Dilime her seferinde aynı şarkının tekrarı takılıyor:

Siz benim neler çektiğimi nereden bileceksiniz
Siz benim neler çektiğimi nereden bileceksiniz

Koridorun hemen sol kanadındaki otuz beş numaralı odanın kapısına sessizce anahtarı sokup içeri girdim. Yatağında uyuyordu Elena. Eprimiş kırmızı pazen geceliği dizlerine kadar sıyrılmıştı. Üstünü örtüp tam dışarı çıkacaktım ki 'susadım' diye seslendi ardından yarı uykulu yarı uyanık bir ses tonuyla. Geriye adım attım. Tutmaya çalıştığı, komodinin üzerindeki bardağı dudaklarına kadar kaldırarak içmesine yardımcı oldum. Suyu son damlasına kadar kana kana içen Elena, arkasını dönüp sessizce uykuya daldı.

Birkaç odaya daha girip hastalara baktıktan sonra, çalan telefonun sesiyle irkildim. Oysa arayanın Veli olduğunu kesinlikle biliyordum. Veli, kurulmuş bir saat gibi düşer gecenin demine. Bunu alışkanlık edinmiş. Her gece bu saatlerde uyuyamadığını söyler, sıcak bir papatya çayı ister kendinden emin bir biçimde. Çay bahanesi. Konuşmak istiyor, bilirim.

Üzerimdeki hırkayı çıkarıp sandalyenin üzerine bıraktım. İçerisi ya çok sıcak, ya da bana öyle geliyor. Ter içindeyim. Derinden gelen bir çılgılla irkildim. Kulak kabartıp nereden geldiğini anlamaya çalışırken sesin kesildiğini duyumsayınca, hızlı adımlarla ocağa doğru ilerledim. Gecenin sessizliğinde, çaydanlığın ısılk çalan sesi yankılanıyordu. Çaydanlığı yavaşça kenara çekip, çayı hazırladım. İçine biraz da bal ekledim.

O ses... Belli belirsiz bir ses. Bir uğultu gibi derinden geliyordu. Çay bardağını masanın üzerine bırakıp sesin geldiği yöne doğru yürüdüm. Kırk bir numaralı kapının önünde duraksadım. İniltinin bu odadan geldiğini artık anladım. Anahtarı hızlıca sokup kapıyı açtım. Gördüklerim karşısında korkuya kapılıp olduğum yerde bir müddet öylece kalakaldım.

Leon, yatağından yere yüzükoyun düşmüş, kafasından akan kanlarla kahverengi halı kana bürünmüştü. Ortalık kan kokuyordu. Telefona sarılıp, Perihan Hemşire'den acilen cankurtaran çağırması için destek istedim.

İnliyordu Leon. Alnında derin bir yara

vardı; kanıyor, kanıyor, kanıyordu. Yaraya dikiş atılmalıydı. Leon, beni görünce derin bir oh çekti. Yere uzanıp sarıldım ona dikkatlice. Leon'un yanaklarına o an gözyaşı, benimse yüreğime kan düştü. Kendimi toparladım. İlaç kutusundan aldığım gazlı bezi, Leon'un alnına koyarak doktorlar gelene kadar iki parmağımla baskı uygulayıp daha fazla kanamaması için var gücümle çabaladım.

Saat çok hızlı ilerliyordu bu gece. Bir bardak su içip üçüncü kata çıktım. Elli beş numaralı odada yatan Serra yaşamının son döneminde, terminal dönemde* olan bir hastaydı. "Öncelik onda." dedim kendi kendime. İç sesimin beni yanıltmayacağına güveniyordum.

Solgun yüzüyle, gözlerini tavana dikmiş öylece bakıyordu. Dokundum ona. Bakışlarını bana çevirip yüzüme baktı. Yaşamla ölüm arasındaki yolda gidip geliyordu. Yüzünde belli belirsiz bir gülümseme belirdi. Bilincinin yerinde olduğunu o an anladım. Dudakları kurumuştü. Ağzına püskürteç aygıtıyla biraz su verdim. Kuruyan diline biraz da tereyağı sürdüm. Tereyağı ne kadar soğuk olursa o kadar iyi, çünkü dili rahatlıyor. Bunu çok iyi bilirim. Şimdi algıladım ki ben bu odadan belirli bir süre çıkamayacağım.

Serra, son soluğunu vermek üzereydi. Çıktığı yolun sonuna gelmişti artık. Boğazından belirli aralıklarla hırıltılar geliyordu. İçimi buruk bir mutluluk sardı. Yetişmişim. İlk iş olarak ışıklığı hafifçe aralayıp içeriye temiz havanın girmesini sağladım.

Serra'nın soğumak üzere olan ellerini büyük bir dincinlikle iki elimin arasına aldım. Bu çok önemlidir. Çünkü yaşamdan kopmak üzere olan bir insan, bu son anlarında birilerine tutunmak ve bir başka insanın bedensel yakınlığını algılamak ister. Kendini güvende duyumsar böylelikle. Deneyimlerimle her benzer olayda bunu gözlemlemişimdir.

"Yalnız değilsin, yanımdayım." dedim, en sakın duruşumla.

Serra birkaç kez soluk aldı. Sonra birden yüzündeki kaslar gevşedi, yüzü düştü istemsizce. İşte tam da o an, yaşamdan sessizce koptu. Yitirdi anlamını 'zaman' denen kavram. Her şey o kadar çabuk olup bitti ki...

Birkaç dakika bekledim. Sonra iki elini göğüs kafesinde buluşturup hafif ara-

lık kalan sağ göz kapağını kapatarak, terden yüzüne yapışan saçlarını arkaya topladım. Bataryalı mumu yakıp komodinin üzerine bıraktım. Yatağının yanı başındaki tahta sandalyede biraz oturdum. Kendime gelmeyi bekledim. Yaşamı irdeledim iyiden iyiye. Sahi neydi yaşam? Ya bunca savaşım, didinme, bunca doyumsuzluk?

Masanın üzerindeki beyaz cam vazonun içinde bulunan iki pembe gülü, Serra'nın göğüs kafesinde buluşturduğum ellerinin arasına sıkıştırdım. Sonra Serra'nın cansız gövdesine sarılarak son dokunuşumu yaptım. Serra'yı son yolculuğuna uğurlarken yüreğimden bir şeylerin koptuğunu fark ettim. Bir müddet odanın beyaz kapısına yaslandım. Şimdi artık ben, duvara düşen gölgemle bir başına ve sessiz ağlayışlardaydım.

Yaşam bir sınav sahnesiydi. Bunu çoktan öğrenmiştim.

Gecenin tüm zorluklarını arkada bırakan gün ağarmak üzereydi. Eve gitme zamanı gelmiş geçiyordu. Dışarıda lapa lapa kar yağarken kasabamın üzerine, yollarına beyazın saflığı düşmüştü; acısıyla tatlısıyla.

Kimbilir, kimbilir belki de ümidi dem tutup ümidi solumak anıydı şimdi sabahın bu ilk ışıklarında.

Arabama doğru ilerlerken yine bir cankurtaran yaklaştı yurdun giriş kapısına. Ta tü ta ta...

Bir dilek tuttum.

Yarın, umudun yollarına bin bir renkli halkalar dizeceğim.

Dipçe:

* Terminal dönem, hastanın yaşamdaki son evresine verilen addır. Terminal dönem, ölümle sonuçlanan hastalıklara yakalanmış bireylerde yaşamlarının son kısmıdır.

YOL!..

Mehmet MEMDOĞLU

Hüznün şarkısını terennüm ediyor gece.
Sessiz ve nefessiz.
En güzel yıldızlar anlatıyor anı;
Birbirine dokunmadan, dokunamadan;
Kol kola, yan yana...
Gökyüzünde telaş, kızıla işveli bu gece.
Yosun sarmış yüreğini, sancı çekiyor okyanus.
Gözlerimi soluksuz bırakan mavi ışık huzmesi,
Gözlerine sığınmış,
Medet ister o firari turkuaz.

Semaya her açtığım da ellerimi,
Nefesin nefesim olur.
Yüreğime katık ettiğim dualar,
Yol olur arşın ışıklarına.
Tohum olup öbek öbek açar dallarını.
Nasip olursun diye,
Tespah eyledim seni.

Ruhun harmanında demlenir saatler.
Akrep, kardeş beller yelkovanı.
Yeşertir dakikaları sonsuzluğun koynunda.
Sonsuzluk sen olur, seni bana verenin nazarında.
Kevser suyuyla yıkanırız belki mahşer yolunda.
Bir katre olamasam da deryada!
Yokmuşum gibi bakma bana.
Bilirsin ki yok olmak için,
Yol olur bu can sana.

HÜZÜN ATEŞİ

Ecrin ADANALI

Kızgın ama susuz bir yorgunluk çöktü üstüme.
Ateş miydi bu öfkesini kusan,
Yoksa bir damla suya muhtaç yorgun deniz mi?
Kimdi kızgın olan bu pervasız ve başına buyruk adama?
Süregelmış bir inada abanmış çöreklenmiş yatıyor ardıcın koynunda.
Bir kan meselesi varken ortalıkta,
Salıncaklar sökülüyorsa tek tek diplerinden,
Ne kadar harap olsa bile ateşlerinden,
Yine ve durmadan devam etmekte başkaldırışına.
Hadi şimdi deyin ki keyfiniz yerinde,
Deyin ki meçhulsüzlüğünüz başınıza vurmuş
Kifayetsiz geziyoruz ortalıkta
Soğuk zamansızlıklar bizi terk etti edeli.
Yine devam mı salıncakta sallanmaya?
O, kuytu kör hücrelerde canıyla boğuşan
Kolay lokma bir nişancı.
Hem kendi vuran hem vurdurtan
Çarmıha dayanmış bir hezeyanlı.
Kapılmış dinliyor hangi kuş konarsa iniltisine.
Gömüyorum kendimi.
Kayanlara bakıyorum göklerden, gidip de muammaya karışanlara.
Ay ışığını sonsuza dek aydınlatacak olan güneş!
Devran dönene değin bitmeyecek bu harlı ateş.

GİDENLER DÖNMÜYOR

M. Nihat MALKOÇ

Yollara bakmaktan yorulduğum artık
Gidenler dönmüyor, dönmüyor geri
Evvel kasırgaydım, duruldum artık
Gidenler dönmüyor, dönmüyor geri

Ufka bakakaldım, ufuk karanlık
Ne dün var, ne yarın; ömür bir anlık
Bir gönüle girmek gerçek sultanlık
Gidenler dönmüyor, dönmüyor geri

Hepimizin derdi ekmek parası
Yandıkça tükenir ömrün çırası
En derin yaradır yürek yarası
Gidenler dönmüyor, dönmüyor geri

Ayrı düşenleri ne çok özleriz
Vuslata varacak izi gözleriz
Kalandır gidenler, giden bizleriz
Gidenler dönmüyor, dönmüyor geri

Gönül teknesinde hüznü kararız
Kabus görsek bile hayra yorarız
Zifiri gecede ışık ararız
Gidenler dönmüyor, dönmüyor geri

Katrandan karadır alın yazımız
Kurda âşık olur körpe kuzumuz
Veda edemedi gider bazımız
Gidenler dönmüyor, dönmüyor geri

Yüzümüz gülerken kalbimiz ağlar
Gözümüzden sanki dereler çağlar
Bu ağır sıkleti çekemez dağlar
Gidenler dönmüyor, dönmüyor geri

Her giden gönlümü viran eyledi
Cehennem misali niran eyledi
Yüreğim peşinden seyran eyledi
Gidenler dönmüyor, dönmüyor geri

Gidenin peşine düşüp giderim
Dağ demem, taş demem, aşıp giderim
Rahvan atlar gibi koşup giderim
Gidenler dönmüyor, dönmüyor geri

GEÇMİŞ GÜNLER MATİNESİ-2

Tayyib ATMACA

Günlerdir dünya, elime ayağıma dolaşıp duruyor.
Kendime gelip vaktine misafir olacağım zaman hastalandım.
Hâlâ kötü kötü öksürüyorum.
Ağaçlar çiçeklerini döktü, bir haftaya varmaz gönlüm hariç her taraf yeşerecek.
İkinci kırkını çıkaran bir adamın dallarına yeniden su yürüyecek değil ya!

*Bahar saçlarında esen rüzgâr
Malihulyalarla renkli düşlerle
Sevdayı anlatmak bize mi üstü
Sen Leyla adına özür beyan et
Benim Mecnun'luğum bilânihayet*

Yarın bir gün bahar sizin oralara da gelecek.
Başını kaldırıp bir çiçeğe bakıp, bir güle gülümseyecek misin?
Ahh, anaç serçe; ne zaman serçelerin olacak, bir çınara tüneyeceksin?
Zaman ömrünü törpüleyip dururken sen hâlâ şehri kuşatma altında tuttuğunu mu sanıyorsun?
İçindeki şehirle, içinde yaşadığın şehri birbirine karıştırmışsın.
Sevincini çoğaltacak, üzüntünü paylaşacak bir bağıra yaslanamıyorsan hayatı nasıl anlamlandıracaksın.
Bana inanmıyorsan bir gün aç adres defterini, ara candan dostlarını.
Çağırırlarsa iki kere düşün, çünkü cama çarpabilir,

kalbini tuz buz edebilirsin.
Kendine bu kadar zulmetmeye hakkın yok.
Ara sıra Üsküdar'a gel.
Vakit akşamüzeri olsun.
Harem'i göreceğin yere kadar yürü.
Kız kulesine bak.
İzinin üstüne geri dön.
İstanbul'u içine çek, martılara el salla.
Galata kulesine sadece bak. Sonra bir daha aç gözlerini İstanbul'a.
Derin bir iç geçir. Gözlerini kapa, bu tarafa gel. İlk duyduğun vapur sesiyle birlikte gözlerini aç, Üsküdar'a doğru yürü.
Bahardır, çarpabilir insanı. Yağmura yakalanma.
Haydi, canım, hava bozacak, gözlerime karabulutlar dolmadan geç karşıya.

"Yağmur yağar kirpiklerin ıslanır"(1)
Aklım anılara varıp yaslanır.

20.03.2004 Sa: 23.52

Ara sıra ömür defterimin sayfalarına bir göz atarım, sinirlenir, hayıflanır, efkârlanırım.
Cancağızım, dünya defteri de böyle değil mi? Tarihin tozlu sayfaları arasında esamesi bile okunmayan milyarlarca insan gelip geçmiş. Ama bir Leyla, benim yüreğimi kanatmış, bir Ferhat, senin yüreğine gül nakışları işlemiş. Fatma Şengül'ün Ferhat ile Şirin'ini iki kez okudum. O ne üslup öyle. Sen de hikâye, ben deyim şiir.
Benim de bir şeyhim vardı bir zamanlar. Aşk kocalttı.

*"Ciğer ki odlara yandı
Kebabı neyleyim?
Gözüm ki kana boyandı
Şarabı neyleyim?
Ne bana yaradı cismim, ne yâre yar oldu:
İlahi ben bu bir avuç turabı neyleyim." (2)*
diyen gibi oldu. Karaelbistan da toprağın kalbinde yeniden doğuşu bekliyor.

Ferhat külingünü taşlara vurdu
Ben içime vurdum kimse duymadı
Bir yaralı kuş çarpındı kafeste
Dilimde tüy bitti tam otuz yıldır
Çarpındıkça bana çarptı kanadı
Çarpına çarpına düştü kanadı.

- Sahi senin yüreğin hiç kanadı mı?
- Kanamadı.
- Bağına taş bastığın oldu mu?
- Olmadı.
- Kendinle konuştuğun oldu mu?
- Nerede!
- Aynanda!
- Anlamadım?
- Neyi?
- Hiçbir şeyi!

Taşın taşla, dağın dağla, ağaçların dallarıyla, kuşların yapraklarla, ayakkabılarının yollarla konuştuğunu söylesem inanmazsın.

Sana kendinde olmadığını kaç kere söylemiş, inandıraramıştım.

Kaç kez mektup yazdım; adresini değiştirdin. Çektiğim mesajlara bakıyor, hâlâ öküzen altında manda arıyorsun.

Haydi, telefon aç, mektup gönder, mesaj çek, haber gönder. “Öküz öldü, ortaklık bozuldu.” emmioğlu de. Diyemezsin ki.

Hâlâ benden bir hinlik bekliyorsun. Buyur sen yap o
hinoğlu hinliği...

22.03.2004 Sa: 21.30

Günlerdir susuyorsun, ben de vaktime ne zaman misafir olacaksın diye bekliyordum. Çok sabırsızım değil mi? Bu günlerde üç tane kitabın çıkmış, elbette vaktime konuk olma imkânının olmadı çünkü her kitap bir çocuk gibidir. Demek üçüz babası oldun ha! Müjdeyi kimin verdiğini merak etmiyorsan ben söyleyim: Kuşlar söylemedi. Aşk olsun, sık sık mekân değiştirdiğimi söyleyerek kitap gönderemediğini söylemeye çalışma sakın. Gönlünden başka bir yere taşınmadım ki. Sen hâlâ mekân adreslerine takılıyorsan, bir daha aşk olsun:

*“Sabah mosmor, akşam tirşe
Sana sevdalı derlerse
Sevdalıyım de hiç korkma
Sevda bir yürek işidir
Karanlıkları ısıtır
Hep sevdalan inadına” (3)*

- “*Bende yanan türkü sende sönüyor.*” demişsin kitabının adına. Sen ne zaman türkü yaktın da söndürmeye varmadım! Sonracığıma; *Susarak konuşsan gözüm dinlese* demişsin, konuşmasını bilmezsen susarsın işte! *Med cezir vakitler* de neyin nesi? Aklınla aran mı açıldı, kendini hâlâ beyaz atlı prens mi sanıyorsun? Hele bir ata binmesini bil ki; terkine oturmayı düşüneyim.

Ey ihtiyar delikanlı: Saçlarına yağın karı görmüyor musun, hâlâ damarlarında dolaşan kanların, baharla birlikte kalp atışlarını hızlandıracağına mı inanıyorsun?

Sahi buna inanıyor musun?

Geç bunları kart/âşık çocuk!

Geeeeeeeeeeccccccccccccc...

27.03.2004 Sa: 23:25

Cancağızım, kendimizden geçtiğimizi görmüyorsun değil mi?

Yolumun üzerinde bir taş olsaydın, her gelip geçmemde ‘*merhaba taş*’ deyip varlığından haberim olurdu.

Yoklukla imtihan olmayan insan

Hayat okulundan mezun olamaz

Bu imtihan şimdilik bitti, sabrın meyvelerini toplamaya başladım.

Tuz ekmek hatırına da olsa; insan bir “hayırlı olsun” der. Çiçek gönderir. Ya da bir mektup yazarak:

*"Aşk çizme giyip kılıç kuşanan paşalara göre değil
Er olacaksın ve ayakların şerha şerha olacak yalın ayak
dolaşmaktan."* (4)

-Haklısın komutanım; gözlerinin içine bakarak esas duruşumu bozduğum günden beri her terfi döneminde bir rütbemi söke söke beni er etmeyi kafana koymuşsan ne diyebilirim? Mecburi hizmetimi tamamlayana kadar müsaade etseydiniz olmaz mıydı? -Olmazdı.

-Ama komutanım!

-Sus diyorum.

-Susuyorum.

-Bak hâlâ konuşuyorsun!

-Komutanım dudaklarım çatlıyor!

- Esas duruşunu göster.

-Komutanım dudaklarım kanayacak.

-Kanasın!

-Nasıl yani?

-Bas bayağı...

23.03.2004 Sa:23.57

Portakallar çiçeğe durdu, bahar ha geçti ha geçecek.
Son on yıldır hiç bu kadar kanımın damarlarımda
kaynadığını hissetmemiştim. Kendimi baharın kol-
larına atacağım ama her yıl bahar şehirden biraz
daha uzaklaşıyor.

Geçen gün hangi dostu aradıysam bahardan haber-
lerinin olmadığını söylediler. Telefon açarak por-
takal çiçeklerini koklatamazdım beni bağışla. Hem
seni arayıp baharla birlikte olduğumu söyleseydim
içine düşerdin. Kıskanırdın baharı. Parmaklarına
iğne batar, yüreğin kanardı.

İçimin dağlarına çıktım, şehrimi tepeden seyrettim,
dilimde türküler tutuştu, kavruldu dudaklarım.

- Sana nasıl susadım bir bilebilse!

- Gerçekten mi?

- Yok yalancıkta!

- Ne diyorsun?

- Duymuyor musun?

- Neyi?

- Her şeyi!

- Nasıl yani?

- Ney nasıl?

- Ne bileyim?

Altını üstüne getirdim şehrin
Kendime dolaştım içime düştüm
Gözlerimi gözcü koydum yollara
Portakallar çiçek açtı gelmedin.

Sensizliği akort ediyorum, yokluğunu dudaklarımın
arasına yerleştirdim, dudaklarım kanayana kadar
atışmayı sürdürmezsen yazıklar olsun! ...

19.04.2004 Sa: 23.45

- Dil değer, dudak değmez ha!

- Evet, dudak değmez dil değer.

- Görelim.

- Ne zaman?

- Buyur, ayağı sen ver ve koru dudaklarını.

Kaçak yaşıyorsun gönül dağında
Elvan elvan çiçek kokan sevgili
Kar yağdı saçına şu genç çağında
Susarak kaşını yıkan sevgili

Susayınca suyun nerde içersin
Güz gelince uzaklara göçersin
Allı turna olur gökte uçarsın
Hasretin oduyla yakan sevgili

Yalnızlık içinde çiçeğe durur
Dudakların yanar için kavrulur
Korkuların üzerine devrilir
Söker yeryüzünde cakan sevgili

Çektirdiğin cefa yeter de artar
Ellerin gül koklar gözlerin tartar
Kaşların suç işler okların örter
Ahrette tutulur yakan sevgili

Dokunsa ellerin gönül teline
Dolaşır türküler küçük diline
Sürgüne gönderir sürgün eline
Gözlerinden inci döken sevgili

Uyku gözlerine silah çatacak
Yalancı horozlar öttü ötecek
Gönül ocağında hasret tütecek
Göğsüne gülleri takan sevgili

22.04.2004 Sa: 01:16

Sana uykularımı bırakıyorum, kirpiklerini sürmele-
yebilirsin.

Böyle katran karası geceyi, dölşleri dolu bulutları bir
daha bulamazsın.

Neredesin, hangi dağda efkâr savuruyorsun; aylar-
dır topraklarımda yolunu gözlüyorum. Hani düşü-
me gelecektin, bulutlarımız çarpışacak, yağmurla
tanışacaktık.

İçin gürlmeyi mi unuttu?

Geçmedi mi ağzının yarası?

Avucundaki gülden hâlâ kan mı sızıyor?

Parmakların tuşlara dokunamayacak kadar mecalsiz
mi?

Düşümde döşüme bir gül bırakıp 'bu kalbimin sunu-
mu' demeyi çok mu gördün kendine?

Uykunu aldın sayılır, düşünme girmeyi düşünmüyö-
rum. Hem geleyim de ne yapayım. İnsan bir iadeyi
ziyarette bulunur. 'Aşk olsun yaklaşık bir aydır vak-
time bağdaş kurup oturmadın, kaygılanmaya başla-
mıştım. Yeni işin mi zor, kendine mi vakit ayıramı-
yorsun, yoksa bana darıldı da kafasını dağıtmak için
lüzumsuz işler müdürlüğüne mi geçti diye düşünüy-
ordum.' diyebilirdin.

- Gecen aydınlansın.

- Ödümü ağzıma getirdin.

- Yok yaaa!

- Bu vakitte uyanana nasıl hitap edilir doğrusu bil-
miyorum. Olsa olsa özür dilenir.

- Önemli değil.

- Ama uyandırdım.

- Uyumuyordum.
- Niye?
- Ne bileyim bugün uykum gelmedi. Üstelik “Kurtlar Vadisi”ni de izlemedim. Seni bekledim.
- Niye?
- Ne bileyim işte öylesine bekledim.
- Ne demek öylesine?
- İşte öylesine...
- Çok bekletmedim değil mi?
- Önemli değil.
- Bir şey mi söyleyecektin?
- Hayır!
- O zaman?
- Anlamadım.
- Neyi?
- Her şeyi.

- Bir şey söyle.
- Konuşursam hatıralar kanar.
- Susarsan zaman durmaz ki
- Konuşalım o zaman.
- Ne zaman?
- Hiçbir zaman...

23.04.2004 Sa: 01:50

1. Yöresini bilmediğim bir halk türküsü
2. Sami Gül’ ün aklında muhafaza ettiği Hafız Kemal’in dizeleri
3. Bahattin Karakoç, *Leyl ü Nehar Aşk*, TDV. Yayınları, Ankara, 1997
4. Bahattin Karakoç, Age.

OKUMALARIM

Şener ÖKTEM

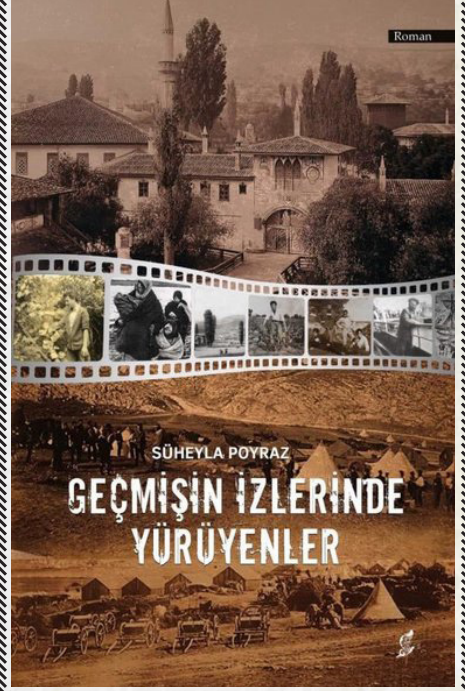
Geçmişin İzlerinde Yürüyenler

Kültürel geçmişimizi tarihten miras aldığımız gibi göçle gelen topluluklara da kucak açmak, ensar olmanın bilinciyle yüklendiğimiz duygu ve düşüncelerin tezahürüdür. Irak'tan, İspanya'dan, Kırım'dan, Kafkasya'dan, Balkanlardan, Suriye'den, Ukrayna'dan... Yollara düşmüş, düşürülmüş, bulundukları yerlerin baskı, zulüm ve savaş ortamından kaçmak zorunda bırakılmış topluluklara karşı, kadim bir medeniyetin mirasçısı olarak üzerine düşen sorumluluğu yüklenmiştir Anadolu. Kimi zaman göçmen demişiz, kimi zaman muhacir, mülteci demişiz. İnsan olmanın gereği olarak, sormamışız; dinini, dilini, tenini. Fark etmez çünkü mazlumun adresi...

Yurdunu terk etmek zorunda bırakılan topluluklardan biri de Kırım Türkleri. Tarihimizin belirli kesitleri zaman zaman romanlarımıza konu olmuştur. Geçmişimizden kalan bu izleri sürmek gelecekte atacağımız adımlar için bir nevi talimdir aslında. Tarihini, özellikle de yakın tarihini bilmeyenler, bugünü okuyamaz, yarınlar için öngöründe bulunamazlar.

Süheyla Poyraz'ın Geçmişin İzlerinde Yürüyenler romanı, Ağustos 2021'de Okur Kitaplığından çıktı. 1944'lü yıllarda Rus zulmü nedeniyle yüz binlerce Kırım Türkü sürüldü yurdundan. Süheyla Poyraz, acılarıyla, aşklarıyla bu tarihi kesiti ele almış romanında. Sade, akıcı, oturmuş üslubu ile ajitasyona kaçmadan abartısız, gerçekçi bir anlatımla bir döneme ışık tutuyor yazar.

Romanı okumaya başladığımda, yılların usta kalemi Cihan Aktaş'ın, farklı dönemlerde yaşamış iki kadının gerçek yaşam öyküsünden kurguladığı Şair ve Gecekuşu romanındaki yalın, naif kadın dilini hatırlattı. Tarihe ta-

nıklık etme noktasında bu iki roman arasında kendimce bir bağ kurdum diyebilirim.

Otantik bir kapak resmiyle çıkmış olan Geçmişin İzlerinde Yürüyenler, Süheyla Poyraz'ın ilk eseri olma özelliğiyle de dikkat çekici. Romanı okuyunca yazmaya geç kalmış bir kalem diye düşünmeden edemedim. İlk eserlerde alışlagelen gergin hava bu eserde yok. Tam tersine; demini almış, durulanmış ve kurguyu incelikle örmüş, metinler arası geçişkenliği ustaca sağlamış bir kalemle karşılaştığımı söylemeliyim.

Roman, 1944 baharında, Rus zulmü altında yurtlarını terk etmek zorunda bırakılan Kırım- Nogay Türklerinden bir ailenin çektiği acı, hastalık ve sefaletle geçen yersiz yurtsuzluk yıllarını konu ediniyor. Bugün ile geçmiş arasında kalmış bir babanın koşturmaları, eşi ve çocukları için türlü kahırlar çeken bir annenin çırpınışları, yoksulluk içinde büyüyen çocukların ve özellikle Zehra'nın, bir çocuk gözüyle hayatı anlama çabaları ile kurulmuş; 1950 sonrasında Ankara'da yaşamını sürdürmeye çalışan göçmen bir ailenin hikâyesini anlatıyor.

Baba tarafından Kırım Türklerinden olan Süheyla Poyraz, babası ve dedesinden dinlediği sürgün yıllarını ve çektiği sıkıntıları, abartıya kaçmadan tarihsel olarak önümüze koyuyor. "Annesinin şaşkınlık ve korku dolu yüzü, gözlerine kazınmıştı çocuğun. Ne olduğunu anlayamadan dışarıda bekleyen komşularıyla beraber kamyonlara bindirildiler. Her şey yarım saat içinde olup bitmişti. Tren istasyonuna götürülüp vagonlara tıkmışlardı. Önceleri çok kalabalıktı vagonun içi ama sonra eksilmeye başladılar. İhtiyar ve çocuklar ya açlıktan ya da havasızlıktan ölüyorlardı. Yakınlarının ölülerini gömmesini bile beklemiyordu askerler."

Yersiz yurtsuzluk dünyanın da gündeminde artık. Göçmenliğin ortaya çıkardığı durumu, anayurda özlemle birlikte işliyor Süheyla Poyraz. “Uğraşırım ama hâlâ köyüme dönmeme izin vermez bu dinsiz imansızlar. Öyle olsaydı bir an bile durmazdım burarlarda. Bütün varımız, yoğunuz oradadır bizim. Ata mezarlarımız oradadır. Biz o toprağın damarlarına karışmışız, kanımız ortak akar. Bizim hayat damarlarımızı kesti Rus gâvurları.”

Açlık, hastalık, sefalet kaderleridir bir bakıma göçmenlerin. Kimisi Aylan bebek gibi kıyıya savrulurak yüzümüze vurur insanlığımızı! “Yoksulluk, bedenlerine yapıştırılmış ikinci bir deriydi sanki.”

Süheyla Poyraz, geçmişin izlerinde yürürken öyle sıkıcı bir tarihsel seyir sunmaz romanında. Aşk, sevdaları serpiştirdiği, yerinde ve yeterince kullandığı betimlemelerle edebi bir haz aldırır okura: “Gün, siyah elbisesini tatlı bir nazla üzerinden sıyırdı. Bir an tüm kâinat fecir vaktinde nefesini tuttu. Sonra renklere anlam kazandıran bir elbise geçirdi üzerine sabah. Tabiat, armağanlarını insanlara bahşetmeye başladı. Bir serçe şakıdı. Bir güvercin kanatlarını çırpıttı. Göçe geç kalmış bir kırlangıcın telaşlı çığlığı gökyüzünü yırttı. Sabah kısa bir an dinlenmeye yattı.”

Romanın kahramanı olan Vahid’in oyunlar oynayıp şen şakrak gezindiği sokakları, çocukluk aşkını, yurt hasretiyle harmanlayarak verir yazar: “Sesini hiddet bürüyen adam, bir müddet sustu. Sevdiceğimi, Münire’ mi aldılar elimden diyemedi. Ben hâlâ toprağıma dönmek isterim diyemedi.”

Sürgün yıllarında mezarı bile olmadı çoğunun. Yol bu! Açlık, hastalık, sefaletle geçen yıllar... Yol terbiye eder derler ya! Ölümle tanışmak, sağ salim gelebildikleri yeri benimsemeleri için şükür sebebiydi. Gelebilenlere “göçmen” diye bakıldı. Aynı soydan olmak, aynı dinden olmak bile şükretseler de yerli duygusu yaşatamadı onlara.

Süheyla Poyraz, Geçmişin İzlerinde Yürüyenler romanında, aileden topluma; çatışmalar, ayrışmalarla tırmanan ve nihayetinde uzlaşa ve anlayışla yol alan, yitirilmiş olan “o” geçmişin bir daha asla yakalanamayacağı gerçeğini çarpıcı bir şekilde gözler önüne seriyor. Böylelikle Geçmişin İzlerinde Yürüyenler tüm derinliğiyle, soluksuz okunacak bir hikâye sunuyor okurlarına.

İlk eserinde başarılı bir çalışma ortaya koyan yazar Süheyla Poyraz’a, halen üzerinde çalışmakta olduğu “Latife” adlı yeni romanında, kalemine güç, gönlüne bereket diliyoruz.

SEYR-İ ÂLEM KÖŞESİ

Fatma SÜMER

BU KİMİN BABASI?

Mekânlar da kıymetlidir insan için. Mekânların da hatırı vardır. Hatıralar ve hayaller biriktirdiğiniz bir yer ise bu mekân daha da önem arz eder.

“Doğduğun yer mi, doyduğun yer mi?” diye kalıplaşmış bir söz vardır ya hani, işte ben bu yazımda sizlerle hem doğduğum hem de doyduğum, çocukluğumu ve gençliğimi geçirdiğim yerden, yani Demre’den ve bu yerin en önemli tarihi yapılarından biri olan Noel Baba Kilisesi’nden bahsetmek istiyorum.

Antalya Körfezi’nin yaklaşık 150 km batısında, Finike ve Kaş ilçelerinin arasında, tarihi çok eskilere dayanan, turistik bir ilçedir Demre. Aynı adı taşıyan çayın getirdiği bereketli alüvyonların üzerine kurulan Demre, geçimini tarım ile sağlamaktadır. Bu sebepten, şehre yüksekte baktığınızda seralarla örtülmüş tarım alanları şehri kaplayan beyaz bir çarşaf gibi görünür.

Tarihi çok eskilere dayanıyor demiştim ya hani, Demre o zengin tarihin izlerini hâlâ üzerinde taşımaktadır. Myra Antik Kenti, Andriake Antik Kenti, Likya Uygarlıklar Müzesi, Kale Simena, Üçağız, Kekova gibi antik değerleri barındırmakta fakat ben, içinde bulunduğumuz zaman dilimi sebebiyle Noel Baba (Aziz Nikolaos) Kilisesi’ni anlatmak istiyorum sizlere.

Demre bir sahil kenti ama şehir merkezi biraz içeride kalıyor. Noel Baba Kilisesi de tam olarak ilçe merkezinde bulunmakta.

Kolay bir adres tarifi olarak belediye binasını arkana aldığınızda sağ tarafa, yani batıya doğru ilerlediğinizde kısa bir mesafede.

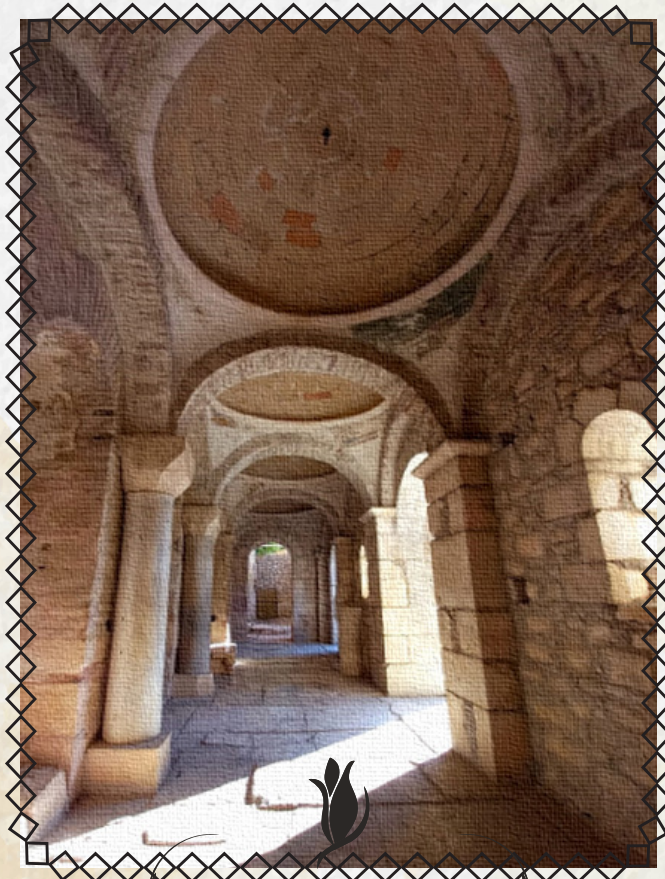
Kilisenin bulunduğu cadde önceleri trafiğe açıkken, daha sonra yalnız yaya girişine açık olması sağlanarak, hemen kilisenin önünde alt caddeye kadar uzanan geniş bir meydan oluşturuldu. Böylelikle kilisenin önemi ve kıymeti de devamlılığını sürdürürmüş oldu.

Kiliseye güney yönde bulunan gişelerden, müze kart veya ücretle giriyorsunuz. Biz de bütün bir yıl boyunca tarihi mekânlara yaptığımız aralıklı ziyaretlerde hesaplı kullanabilmek için aldığımız müze kartlarla giriş yaptık, kilisenin bulunduğu alana.

Bizim, aile olarak antik kentlere merakımız ve ziyaret amaçlarımızdan biri de çocuklarımıza milli, manevi değerlerin yanında tarihî ve sanatsal değerleri de aşlamak; bu değerler hakkında onları bilinç sa-

hibi yapmak. Kiliseyi daha önceleri ziyaret etmiş olmamıza rağmen çocuklarımızın da bu değerleri bilmesini, tarihî mirasa ve hikâyesine yakından tanık olmasını istedik. Genel olarak ziyaret ettiğimiz mekânlar hakkında çocuklarımıza biz bilgi verdik ama bu kez bir farklılık yaparak kızlardan araştırma yapmasını istedim. Bir yandan gezimizi gerçekleştirirken bir yandan da herkes bildiği, öğrendiği bilgileri sırayla anlatmaya başladı.

Kilise çukurluktaydı. Eğimli, taş döşeli ve yine iki yanı taş duvar olan yoldan kiliseye doğru adım-

larken bizim küçük prenses, tarihe olan merakının ve yeni bir şeyler öğrenmiş olmanın verdiği heyecanla başladı söze: “Anneciğim, aslında Noel Baba’nın adı Aziz Nikolas’mış. 3. yüzyılın sonunda Patara’da doğmuş. Ailesi dindar ve buğday tüccarı zengin bir aileymiş. Ama ailesini küçük yaşta kaybetmiş. Bu yüzden onu amcası büyüttmüş.”

Bu sırada ablası: “Amcası aynı zamanda başpapazmış.” diye ekledi. “Biliyor musunuz, Noel Baba çok yardımsevermiş. Ailesinden kalan serveti yoksullara ve fakirlere harcamış.” diye bitirdi cümlesini.

Bu esnada taş yoldan aşağıya doğru kubbeli ve ihtişamlı yapıyı seyrederek kilisenin girişine de gelmiştik. Sol tarafta mekâna ait tarihî bilgilerin bulunduğu kitâbe, kilise kapısının hemen önünde Nikolas’ın halka hitap etmesini simgeleyen ve elinde İncil olan bir heykeli bulunmakta. Birkaç basamaklı eşikten içeri girerken duvarların her bir yanındaki renkli resimler etkisi altına alıveriyor insanın hayretini. Sağ tarafta dışa doğru oval, uzun ince pencerelerle estetik bir görsel sunan, yine renkli resimlerle süslenmiş dış duvar görsel bir sunum yapıyor düşüncelerimize. Çok uzun ve geniş olmayan bu antrede, mozaik zeminle karşılaşıyorsunuz. Sol tarafta ise duvarları ve tavanı yer yer silinmiş olsa da bütüncüllüğünü koruyan resimlerle süslenmiş lahitlerin bulunduğu iki dar koridor bulunuyor. İlk koridorun hemen başlangıcında vaftiz havuzu, ikinci koridorda ise yakın tarihte Noel Baba’nın olduğu öğrenilen ince ve narince taşı dantela gibi işlenmiş lahit bulunuyor. Biz lahiti incelerken büyük kızım: “Bu lahitte bulunan röliklerin (Hristiyanlıkta mezara koyulan, ölüye ait eşya) 14. yüzyılda yapılan Haçlı Seferleri sırasında İtalya’ya kaçırılmış.” diye bilgilendirdi bizi.

Girişte mozaik zeminli antreden kilise salonuna geçilen bir kapı vardı ama bu kapı ayin bölümüne açıldığı için engel koyularak salona geçiş koridordan sağlanmış. İçeri yani âyin salonuna girdiğiniz-

de geniş, yüksek ve ferah bir mekân karşılıyor sizi. Yukarıda kırmızı tuğladan kubbeli bir tavan, salonun doğu tarafında dışa oval çıkıntılı duvara yaslanmış minik bir antik tiyatro görünümündeki basamakların hemen önünde hâlâ ayakta duran sütunlar estetik mimarisiyle hoş ve mistik bir ortam oluşturuyor. Kubbenin ortasındaki açıklık, Kudüs’te bulunan Kutsal Kabir Kilisesi’nin yapısını andırdığı için, Aziz Nikolas’ın mezarının buraya konulmuş olabileceği düşünülüyor. Çünkü Kutsal Kabir Kilisesi’nde Hz. İsa’nın çarmıhtan sonra konulduğu kabrin üzerinde tam da bunun gibi bir açıklık olduğundan Aziz’in kabrinin de burada olduğu kanaati oluşmuş.

Kubbeyi seyrederken aklıma gelen bu notları bizim aile efrâdına anlattığımda oldukça ilginç buldular. Bir taraftan detaylarıyla şaşkınlık uyandıran yapıyı müşahade ederken bir yandan da tarihî geçmişi hakkındaki bilgilerimizi harmanlıyorduk. Kızlar yapının tarihini biliyor olmanın verdiği öz güvenden dolayı daha bir şevkle şahitlik ediyorlardı mekâna.

Büyük salonun kuzeyinde de yine güneyindeki gibi dar koridorlar var ama yalnızca biri ziyarete açık. Yapının devamında hâlâ kazı çalışmaları sürüyor.

Ayin salonunun batısındaki giriş yine dar bir koridora açılıyor. Bu koridorun da tavanı ve duvarları diğerleri gibi kilisenin aktivitelerini yansıtan, renk-

li kompozisyonel resimlerle süslü. Büyük ölçüde bütünlüğünü koruyan resimler bambaşka estetik bir felsefe katıyor mekâna. Bu koridordan batı yönünde iç avluya çıkıyorsunuz. Avlunun tam ortasında bir süs havuzu bulunuyor. Avlunun etrafı ise yüksek duvarlarla çevrili. Bu bölümün gerisinde de kazılar devam ediyor. Başlarda kiliseye eyimli yoldan inildiğini ve çukurlukta olduğunu söylemiştim. Aslında ilk inşası muhakkak bu şekilde değildi. Demre’nin Demre Çayı’nın getirdiği alüvyonlarla dolmuş ova üzerine kurulmuş bir şehir olduğunu söylemiştim. Kilisenin inşâsına 5. yüz-

yılda Aziz Nikolas'ın ölümünden sonra başlanmış. Önce anıt sonra bazilika (eski çağlarda kral sarayı ya da mahkeme binası) şeklinde yapılmış. Sonraki yüzyıllarda meydana gelen depremler ve akınlarla tahrip oldukça tadilat geçirmiş. Bu günkü kubbeli kilise şekli 9. yüzyılda verilmiş. O zamandan beri geçen süreçte, doğa olaylarıyla kentin zemini oldukça yükseldiğinden kilise çukurlukta kalmış.

Son bir müşahedeyle kiliseden çıkıyoruz. Taş döşeli yolu adımlarken hemen sağ tarafta hoş bir peyzaj çalışması yapılmış bahçenin ortasına konuşlandırılmış, batı kültüründe "Noel Baba" kavramını sembolize eden ki bizim toplumumuzda da kabullenilmiş heykele doğru yöneliyoruz. Bu sırada abla prenses söze giriyor: "Biliyor musunuz Noel Baba döneminde Rusya dahil yaklaşık bütün Avrupa'da Aziz olarak kabul edilen biriymiş. Hatta Amerika'da New York'u koruyan azizlerden biri sayılıyormuş. Bugünkü Noel Baba geleneği Avrupa'nın kuzey ülkelerinde çocukların koruyucusu olarak kabul edilen efsanenin Aziz Nikolas ile bütünleştirilmesi ile ortaya çıkmış. Aslında komik bir yönü de var bu tipten. Noel Baba hiç kar görmeden deniz kıyısında yaşamış. Ama kar da, hem de ren geyiklerinin çektiği kızaklı bir figür oluşturmuşlar. Her yılbaşında gördüğümüz gibi bütün Hristiyanlıkta hâlâ kabul görüyor." diye yorumlayarak bitirdi sözünü.

Bizim küçük hanım söze girdi: "Peki, neden bizim ülkemizde de kutsalmış gibi rağbet görüyor?" Bu soruya ise babamız şöyle yanıt verdi: "Haklısın kızım. Neden, diyor insan! Ne var ki sahip çıkamadığımız kültürümüzün erozyonu bu. Zihnimizde, ruhumuzda kendi inancımızla, kendi ahlâkımızla kendi ilim, kültür ve tarihimize doldurmadığımız boşluklar bu şekilde başka kültür ve medeniyetlerin izleriyle doluyor."

Bu sırada abla derin bir bakış açısıyla söze girdi: "Aslında eskiden beri kültürler arasında etkileşim hep olmuş. Farklı kültürlerin iyi ve faydalı yönlerini kabullenmemizde sakınca yoktur, diye düşünüyorum.

Meselâ Aziz Nikolas ömrü boyunca yoksullara yardım etmiş. Bu yönüyle dikkate alınamaz mı?" diye bir soru ile bitirdi cümlesini. Onun bu sorusu üzerine: "Elbette bir sakıncası olmaz ama kültür dediğin öyle sözde kalan bir kavram değil maalesef, aynı zamanda yaşama dönüşen bir olgu haline geliveriyor. Bilmekte, tanımakta bir problem olmaz. Ancak yaşam haline dönüşüp kendi kültürümüzü uzaklaştırıp unutturunca sorun başlıyor. Bizim tarihimiz ve atalarımız öyle büyük ve şanlı ki çok medeniyetlere ilham kaynağı olmuştur. Atalarımız ilimde, bilimde, ahlak ve medeniyette öncü olmuş topluluklarmış dönemlerinde. Mesela Hz. Ömer gibi yoksul ve muhtaçlara yardım konusunda ince bir düşünceyle, onları mahcup etmemek için yaptığı yardımları geceleri kapılarına bırakan bir örneğimiz vardır bizim. Kezâ Zeynel Abidin de cömertlik ve yoksullara yardım konusunda benzer bir model benzer bir modeldir bizler için.

Ve yine bizim kültürümüzde ta Osmanlı'dan beri süre gelen ve bugün de halâ devam eden "*Zimem Defteri*" diye varlıklı kişilerin, halkın haberi olmadan veresiye defterlerindeki borçları ödedikleri güzel bir geleneğimiz vardır. Oysa bugün toplumumuzda birçok kişi bundan ve buna benzer şeylerden habersiz yaşıyor ya da bunu kabullenmiyor. Hatta daha öteye giderek hor ve hakir görüyor. O yüzden başka medeniyetleri tanımakla birlikte sahip çıkıp sürdürmemiz gereken kendi kültürümüz, kendi atalarımız olmalıdır." diye açıklamaya çalıştım durumu. Belirttiğim düşüncelere tüm aile katılmıştı.

Mekânı bolca fotoğraflayıp anılarımızda yer açtıktan, bir ziyaret bin tefekkür dedikten sonra bu gezimizi de tamamlamış olduk.

DİVAN KÖŞESİ

Recep HALİLOĞLU

Sevgili dostlar, bu sayımızda 15. yüzyıl Divan Şiirimizin önemli isimlerinden Ahmet Paşa'nın sefer redifli şiirine yer vereceğiz.

Ahmet Paşa kazaskerlik, vezirlik, kadılık, sancak beyliği yapmış Osmanlı'nın önemli devlet ricalinden birisidir. Bu önemli devlet görevlerinin yanında edebiyatta da önemli yer edinmiş. II. Mehmet ve II. Beyazıt dönemlerini görmüş, Fatih Sultan Mehmet'e hocalık yapmıştır.

Edebi kudreti sayesinde devrinin en büyük şairi (Sultanu's Şuara) olarak kabul görmüştür. Aruzu ustalıkla kullanmış, kendisinden sonra gelen şairleri etkilemiş ve birçok şair onun şiirlerine nazireler yazmıştır.

Kıldum belâ-yı aşk ile ben mübtelâ sefer Meşhurdur ki âşık ya sabr u yâ sefer

"Ben aşk belasına tutuldum da yolcuğa çıktım. Bilinir ki âşığın alın yazısı ya sabırdır ya da sefer."

Şair söze ben aşk derdine yakalandım diyerek başlıyor. Âşık olan kişilere ya sabır ya da yolculuk gözüktür. Âşığın yolculuğu gönülde başlar ve sevdiğinin yurduna doğru devam eder. Şair de bu dert yüzünden kendisine yolculuk gözüktüğünü ve sefere çıktığını belirtiyor.

Hayretdeyüm ki böyle hevâ-dâr iken sana Çün erdi kûyuna niçün eder sabâ sefer

"Şaşıyorum ki saba rüzgârı sana bu kadar bağlı iken, senin köyüne varır da niçin bir daha yola çıkar."

Seher rüzgârları onca uzun yollardan gelip âşığın sevdiğinin köyüne uğrar, onun güzelliğini seyreder ve mest olur. Peki, maşukun güzelliğine tutkun olan seher yeli bu eşsiz güzelliği seyretmişken tekrar bir daha neden yollara düşer, yârin köyünden ayrılır? Şair buna hayret eder ama şöyle de bir gerçek vardır: Gurbet, ayrılık her aşkın kaderinde vardır.

Gitmez kapundan ol ki göre zülfü haddüni Akreb de olsa mâh degüldür revâ sefer

"Ol kişi ki senin saçını ve yanağını görse kapından ayrılmaz. Ay; akrep burcunda iken yolculuğa çıkmak uygun değildir."

Sevgilinin saçlarının rengi, şekli akrebe; yanağı da aya benzetilmiştir. Beyaz ve parlak renkteki göz kamaştıran aya... Bu güzelliği seyreden âşık sevdiğinin eşiğinden ayrılamaz. Yanak ve saç bir arada düşünüp akrep burcunu hayal ederek söylemiştir şair bu dizeleri. Onun saçlarını ve yanağını görenler ay; akrep burcuna dahi girse yolculuğa çıkamaz. Zaten ay akrep burcuna girdiğinde yola çıkmak doğru değildir, artık havalar soğumuştur ve aynı zamanda uğursuzluk getirir.

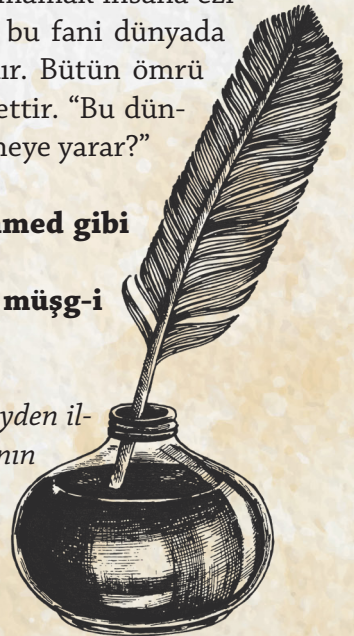
Ka'be kapun koyup çekerüz gam beriyyesin Ömre komaz temettü' ol bî-safâ sefer

"Ka'be gibi kapını bırakıp da gam sahrasının eziyetini çekeriz. O eziyetli yolculuğun da ömre bir kazancı yok."

Sevdiğinin kapısını adeta gönül Kabe'si bilen âşık bu kapıyı bırakınca kendisini sıkıntı ve eziyet dolu çöllerde bulur. Ki bu sıkıntı, zahmet dolu yolculuk ona bir fayda getirmez. Ferahlık ve güvenlik çöllerde değil sevgilinin kapısındadır. Sevgiliden uzak yaşamak, onu gönlünde yaşatamamak insana eziyet değil de nedir? Vuslat bu fani dünyada âşığın en kıymetli varlığıdır. Bütün ömrü bu vuslat arzusundan ibarettir. "Bu dünyada sevmeyenler ahrette neye yarar?"

Kat'-ı alâyk eyleyüp Ahmed gibi kılır Sevdâ-yı zülf-i yâr ile müşg-i Hitâ sefer

"Hita yurdunun miski her şeyden ilgisini keserek sevgilinin saçının sevdasıyla Ahmed gibi yolculuğa çıkar."

Hıta miskini, bu güzel kokuyu şair sevdiğinin saçları-
nın kokusuna benzetiyor hatta sevgilinin saçları on-
dan daha güzel kokar demeye getiriyor. Hıta ülkesinin
miski her şeyden vazgeçerek sevgilinin saçlarına sev-
dalanır ve bu mısraların şairi gibi yollara düşer.

BİR KEZ GÖNÜL YIKTIN İSE

Bir kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil
Yetmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz değil

Hani erenler geldi geçti bunlar yurdu kaldı göçtü
Pervaz urup Hakk'a uçtu hüma kuşudur kaz değil

Yol oldur ki doğru vara göz oldur ki Hakk'ı göre
Er oldur alçakta dura yüceden bakan göz değil

Doğru yola gittin ise er eteğin tuttun ise
Bir hayır da ettin ise birine bindir az değil

Yunus bu sözleri çatar sanki balı yağa katar
Halka mata'ların saçar yükü güherdir tuz değil

Yunus EMRE